Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Anul XXXVI Nr. 7291 | Sîmbătă 25 martie 1967 | 8 PAGINI — 30 BANI

ADUNARE SOLEMNĂ PRILEJUITĂ DE ÎMPLINIREA A 60 DE ANI DE LA RĂSCOALELE DIN 1907

Conducătorii partidului și statului împreună cu țărani participanți la răscoală — Foto: Agerpres

În sala Palatului Republicii Socialiste România a avut loc vineri după-amiază adunarea solemnă prilejuită de împlinirea a 60 de ani de la răscoalele țărănești din 1907.

Fundalul scenei era dominat de drapele roșii și tricolore. Cu litere mari erau înscrise datele: 1907—1967.

În aplauzele prelungite ale celor peste 3 000 de participanți, în prezidiul adunării au luat loc tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnăraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Constantin Drăgan, președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Vasile Vilcu, președintele Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, Dumitru Popa, prim-secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R., Nicolae Giosan, președintele Consiliului Superior al Agri-

(Continuare în pag. a II-a)

Cuvîntarea tovarășului Paul Niculescu-Mizil

Stimați tovarăși,

Întregul nostru popor aniversează împlinirea a 60 de ani de la marea răscoală țărănească din 1907, care a înscris în istoria României o nepieritoare pagină de eroism, sacrificiu și măreție revoluționară. Îndreptată împotriva silniciilor și asupririi moșierești, pentru pămînt, libertate și dreptate socială — răscoala din 1907 a zguduit profund societatea burghezo-moșierească, a constituit una dintre cele mai de seamă bătălii sociale pentru eliberarea de exploatare și împlinirea năzuințelor de viață mai bună ale celor ce muncesc, pentru progresul României.

Răscoala din 1907, uriașă ridicare de masă, a prilejuit o puternică manifestare a influenței exercitate de țărănime în plămădirea destinelor poporului român, a rolului hotărîtor pe care ea l-a avut de-a lungul secolelor în făurirea istoriei patriei. Țărănimea a asigurat pîinea tuturor generațiilor transmițînd din tată-n fiu îndeletnicirile agriculturii, și-a făurit cu ingeniozitate uneltele de muncă și a născut în rindurile ei primele meșteșuguri, a tăiat drumuri, a ridicat cetăți și alte lăcașuri de înaltă măiestrie arhitecturală ale căror relicve stîrnesc și astăzi admirație. Prin munca și eforturile sale, țărănimea a adus o contribuție de seamă la crearea avuțiilor poporului, la formarea și dezvoltarea culturii naționale, la clădirea civilizației omenești în patria noastră.

„Talpa țării", cum i se spunea, țărănimea a susținut în decursul istoriei întregul edificiu al organizării sociale. Înfruntînd cele mai aspre încercări, trudind din greu în arșiță și ger, folosind coasa ca unealtă de muncă dar și ca armă împotriva dușmanilor — țărănimea are meritul de a fi conservat, ca un sipet minunat, cele mai de preț atribute ale personalității naționale a poporului român.

Dînd jertfe fără șovăire în ceasurile de restriște, țărănimea a format cu pieptul ei zid de apărare țării, pămîntului străbun. Momentele cele mai importante, de răscruce, ale luptei poporului român pentru scuturarea jugului și împilării străine, pentru libertate și neatîrnare, pentru formarea statului național unitar și cucerirea independenței și suveranității naționale, pentru victoria revoluției și construcției socialiste poartă pecetea participării active a țărănimii, însuflețită de nemărginit patriotism.

„Multă vreme, de-a lungul milenarei existențe a poporului român — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul cooperativelor agricole de producție — **țărănimea a fost cea mai importantă forță a progresului social, purtătoarea năzuințelor de neatîrnare și a sentimentului de demnitate națională... Animată de o nețărmurită dragoste pentru glia strămoșească și de un înalt spirit de sacrificiu, țărănimea s-a ridicat în calea năvălitorilor și a cotropitorilor, a apărat cu propriul ei sînge independența țării, însăși ființa națională a poporului".**

În marea cronică a luptei revoluționare a poporului sînt pentru totdeauna consemnate bărbăția și dîrzenia neîndupleca cu care masele țărănimii s-au ridicat împotriva exploatării și asupririi. Flăcările răscoalei de la Bobîlna, ale războiului țărănesc condus de Gheorghe Doja, ale marii răscoale populare în fruntea căreia s-au aflat Horia, Cloșca și Crișan, flăcările aprinse de moții lui Avram Iancu, de pandurii lui Tudor Vladimirescu și de oștirile revoluționare din 1848 strălucesc în istoria poporului român ca mesaje de lumină ale trecutului, care s-au unit cu vîlvătăile din 1907, purtînd prin veacuri mărturia potențialului de energie revoluționară a țărănimii noastre, a capacității poporului român de luptă pentru progres social.

Aceste tradiții și-au găsit împletirea în epoca modernă cu lupta clasei muncitoare care — afirmîndu-se de la apariția ei pe arena socială a României ca cea mai consecventă clasă revoluționară, purtătoarea neînfricată a intereselor tuturor celor ce muncesc — a ridicat pe o treaptă superioară lupta întregului popor pentru eliberarea națională și socială, i-a dat claritate de scop, i-a imprimat spiritul său de organizare, i-a insuflat combativitate, tenacitate, o conștiință tot mai înaltă — factori esențiali ai victoriilor dobîndite de oamenii muncii.

Sub conducerea proletariatului și a partidului comunist, prin lupta unită a muncitorilor și țăranilor, a tuturor oamenilor muncii, și-a putut găsi astfel deplină realizare cea mai înaltă aspirație a poporului — dreptul de a fi unicul stăpîn al patriei și al vieții sale.

Tovarăși,

Rădăcinile marii răscoale din 1907 sînt adînc, organic împlîntate în realitățile economice și social-politice din România acelor vremuri, în situația deosebit de grea a maselor țărănești, apăsate de jugul exploatării semifeudale și capitaliste, lipsite de pămînt și de drepturi, supuse arbitrariului și abuzurilor moșierilor și arendașilor, ale autorităților burghezo-moșierești.

(Continuare în pag. a II-a)

PARTIDUL A CERUT TUTUROR ÎNTREPRINDERILOR EFORTURI PENTRU O SEVERĂ ECONOMIE DE METAL

Ce au întreprins în acest sens întreprinderile metalurgice brașovene?

O ANALIZĂ APROFUNDATĂ EDIFICATOARE

Nu de mult, la Brașov a avut loc o consfătuire organizată din inițiativa comitetului regional de partid, care a examinat ce s-a întreprins în unitățile industriale din regiune pentru reducerea consumului de metal, în lumina sarcinilor trasate de plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966. Au luat parte cadre de conducere, specialiști și cercetători, activiști ai organelor și organizațiilor de partid și sindicale, reprezentanți ai forurilor de resort.

Ceea ce merită subliniat este seriozitatea cu care a fost pregătită această consfătuire. Pentru a cunoaște mai bine munca conducerilor de întreprinderi și a organizațiilor de partid în domeniul gospodăririi metalului, colective de specialiști și activiști de partid au analizat — în 18 uzine și fabrici și 5 unități de proiectare — multiple aspecte legate de consumul de metal. Este de menționat că referatele prezentate în consfătuire au fost substanțiale, analitice, pătrunse de spirit constructiv și exigență.

Relevînd rezultatele pozitive obținute în anumite întreprinderi, referatele au scos în evidență marile rezerve care există în uzinele și fabricile constructoare de mașini din regiune pentru reducerea consumului de metal. Ele s-au oprit pe larg asupra cauzelor principale care generează un consum exagerat de metal într-o serie de întreprinderi: insuficienta inițiativă și operativitate a serviciilor de concepție în adoptarea unor soluții constructive și tehnologice care să aibă drept efect îmbunătățirea caracteristicilor tehnice și calitative, concomitent cu reducerea greutăților proprii ale produselor, existența unor norme de consum largi, nefundamentate științific, la un mare număr de piese, menținerea unui mare volum de rebuturi, mai ales la uzinele „Steagul roșu", „Tractorul" și „Independența", coeficientul scăzut de utilizare a metalului, îndeosebi la uzina „Rulmentul" și Fabrica de scule Rîșnov.

Era de așteptat ca și discuțiile să se desfășoare în același spirit, privind realitatea în față, principial, scoțînd în evidență ce este pozitiv, accentuînd asupra neajunsurilor care stăruie, pentru a preciza direcțiile în care trebuie să se acționeze imediat și hotărît în vederea reducerii consumului de metal. Cu puține excepții, cei care au luat parte la discuții nu au dovedit o atitudine critică și exigentă față de activitatea întreprinderilor pe care le conduc, intransigență față de lipsurile existente în acest domeniu. Redăm, pe scurt, din cuvîntul cîtorva dintre vorbitori.

PRIMELE REZULTATE POZITIVE

● **Nistor Procopiescu**, inginer șef la Uzina mecanică Mîrșa: „Neîndoios, în întreprinderea noastră există încă mari rezerve de economisire a metalului. Așa, bunăoară, deși în ultimii doi ani noi am redus greutatea remorcii basculante cu 130 kg pe bucată, considerăm că o putem reduce în continuare. În urma măsurilor luate în ultima vreme, greutatea remorcii basculante va scădea în acest an cu încă 35 kg. Aceasta ne va permite să economisim în 1967 la acest produs circa 380 tone metal. Pe aceeași linie mergem și în cazul autobasculantei. Este însă absolut necesar ca și colaboratorii să ne ajute mai mult. Mă refer, în primul rînd, la unitățile Ministerului Industriei Metalurgice. În acest sens, propun ca Uzina metalurgică din Iași să asimileze un sortiment mai variat de profile îndoite. Aceasta ne-ar da posibilitatea să reducem și mai mult pierderile de metal pe care le mai înregistrăm în prezent, folosind tablă normalizată din care ne confecționăm profilele necesare".

● **Miron Gurgui**, directorul Fabricii de scule Rîșnov: „Coeficientul de utilizare a metalului în întreprinderea noastră a fost în 1966 sub 50 la sută. Ce am întreprins pentru a reduce această risipă? Am format colective pe secții și ateliere, care au depistat toate canalele prin care se irosește metalul. Apoi am întocmit un plan de măsuri, pe care l-am defalcat pe secții, ateliere și oameni. Cîteva din măsurile luate: verificarea tehnologiei de fabricație de-a lungul în-

Nicolae MOCANU
corespondentul „Scînteii"

(Continuare în pag. a III-a)

ÎN ZIARUL DE AZI:

● Tribuna experienței înaintate: Ce s-a întreprins pînă acum pe calea perfecționării organizării producției și a muncii ● Viața literară a școlii ● Retrospectiva sculptorului Ion Vlasiu ● La curtea unui principe din Himalaia ● Dispariția durerii fizice o himeră? ● Sport

BALASTUL BIROCRAȚIEI ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

Fiecare unitate comercială de alimentație publică are în fruntea ei un șef și un adjunct; fiecare grup de unități are în fruntea lui o întreprindere de alimentație publică — la București, ori un O.C.L. mixt — în orașele de provincie; în orașele mici și în raioane, de alimentația publică se mai ocupă și secția comercială respectivă; fiecare grup de O.C.L.-uri ori I.A.P.L.-uri are în fruntea lui un trust; fiecare grup regional de trusturi are în frunte direcția comercială regională. Și, în sfîrșit, în vîrful piramidei se află direcția de resort a Ministerului Comerțului Interior. Acestea sînt formele. Iată și forțele: cîteva sute de directori (unele întreprinderi mai mari au cîte trei directori), sute de contabili, funcționari, planificatori, revizori, merceologi, îndrumători.

I.A.P.L. - Ialomicioara. Oră matinală. În biroul directorului D. Ciuculete intră un funcționar:

— Tovarășe director, ne-au sosit niște sticle de suc; să le luăm sau să nu le luăm?

— Să facem cum e mai bine, zice directorul. Dacă avem nevoie de ele să le luăm, iar dacă nu avem nevoie, să nu le luăm. Mai bine ia-le...

Funcționarul iese lămurit. Intră altul.

— Tovarășe director, va trebui să scoatem niște lemne din pivniță. Să plece camionul să le ia?

— Să plece — spune directorul.

Alt funcționar:

— Cînd mobilizăm, tovarășe director, personalul pentru ședință?

...În curs de două ore, la ușa directorului au ciocănit 10—15 persoane.

— Vedeți, ne-a spus dînsul, așa trece ziua. Cineva din afară ar putea crede că un conducător de I.A.P.L. duce o viață ușoară. Și, în fond... Dar greul muncii nu stă în rezolvarea „operativelor" (vezi: scosul lemnelor din pivniță, aducerea unor sticle de suc etc); urmează la rînd „birocrația" de toate zilele: semnarea actelor, prelucrarea diverselor indicații, instrucțiuni și reglementări emise de forul tutelar. Și apoi ședințele. Particip la 2—3 ședințe pe zi. Timp pentru condus direct unitățile, pentru control, nu mai rămîne aproape deloc. Cu toate acestea, mă străduiesc să-mi îndeplinesc **planul personal de muncă**: să controlez unitățile din subordine, să le îndrum. Mă veți întreba: dacă eu controlez și îndrum unitățile, ce mai fac celelalte 19 ajutoare pe care le am? Lucrează cu acte.

— Întreprinderea dv. conduce și îndrumă 16 bufete și un restaurant. Mai mulți funcționari decît unități... Trebuie neapărat ca fiecare grup de bufete să aibă în frunte un I.A.P.L.? Nu e prea mult?

— N-aș putea să mă pronunț. Știu numai că sîntem foarte ocupați. Trebuie să ținem la zi gestiunile, să întocmim **decadal, chenzinal, lunar, trimestrial, semestrial și anual** situații pentru T.A.P.L. Situații din care să reiasă cum stăm cu planul de desfacere, cu planul forțelor de muncă și de salarii, cu primirea mărfurilor de la furnizori, cum am rezolvat sesizările consumatorilor (din cutiile de sugestii și reclamații), cum am respectat instrucțiunile primite de la forurile tutelare. Toată lumea lucrează la întocmirea situațiilor.

— Și ce face T.A.P.L.-ul cu ele?

— Iar nu pot să mă pronunț...

T.A.P.L. „Ce faceți dumneavoastră cu situațiile

Gh. GRAURE

(Continuare în pag. a III-a)

Telegramă

Maiestății Sale CONSTANTIN Regele Elenilor

Cu ocazia sărbătorii naționale a Greciei, rog pe Maiestatea Voastră să primească din partea Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România și a mea personal cele mai bune urări pentru fericirea dv. personală, pentru prosperitatea poporului grec și continua dezvoltare a prieteniei și colaborării dintre popoarele noastre.

CHIVU STOICA
Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Conferirea „Ordinului Muncii" clasa I tovarășului Dumitru Ivanovici

Tovarășul Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat, a înmînat vineri la amiază tovarășului Dumitru Ivanovici, membru al C. C. al P. C. R., șef de secție la C.C. al P.C.R., „Ordinul Muncii" clasa I, conferit cu prilejul împlinirii vîrstei de 50 de ani, pentru activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în opera de construire a socialismului.

(Agerpres)

60 DE ANI DE LA RĂSCOALELE DIN 1907

Cuvîntarea tovarășului Paul Niculescu-Mizil

(Urmare din pag. I)

Trecerea societății românești de la orînduirea feudală la cea capitalistă s-a desfășurat printr-un proces în cursul căruia una din sarcinile principale ale revoluției burghezo-democratice — desființarea marii proprietăți funciare — nu a fost pe deplin realizată. Cu toate că reforma agrară din 1864 a desființat iobăgia și a jucat un rol pozitiv în dezvoltarea economică și socială a României, totuși ea nu a lichidat proprietatea moșierească, menținînd dijma, claca, rușfeturile, învoielile agricole și alte servituți cu caracter feudal. Ca rezultat, țărănimea era nevoită să suporte jugul dublu al formelor de exploatare feudale capitaliste.

Nedreapta împărțire a pămîntului la începutul secolului al XX-lea este ilustrată de statisticile vremii, care arată că 4 170 de mari proprietăți cuprindeau 57 la sută din suprafața agrosilvică a țării, în timp ce 921 000 de gospodării țărănești dețineau doar 34 la sută, iar peste 300 000 de familii țărănești erau total lipsite de pămînt. La aceasta se adăuga faptul că un mare număr dintre familiile cu pămînt nu aveau unelte și vite de muncă. În 35 de ani premergători lui 1907, arenda pămîntului a crescut de două-trei ori, iar în unele părți ale țării chiar de 5 ori. An de an deveneau mai impovărătoare obligațiile „robilor albi ai pămîntului" — cum îi caracteriza, cu drept cuvînt, Nicolae Iorga pe țăranii din acele vremuri. Înfățișînd suferințele pe care le îndura țărănimea, ziarul socialist **„România muncitoare"** scria: **„Toată lumea știe cît de nemiloasă este exploatarea țăranului român. Cine nu s-a cutremurat de indignare răsfoind barbarele toomeli agricole, aceste mărturii de lăcomie și cruzime ale proprietarilor și arendașilor, menite să povestească generațiilor viitoare ororile pe care le-au îndurat strămoșii lor?"**

O profundă influență negativă asupra dezvoltării economice și social-politice a țării a exercitat pătrunderea capitalului străin, care s-a intensificat la începutul veacului. Marile puteri imperialiste care-și împărțeau lumea își disputau principalele resurse ale țării, acaparînd poziții dominante în economia României. Țara noastră a fost adusă într-o stare de pronunțată dependență față de aceste puteri, care-i orientau linia generală de dezvoltare spre rolul de anexă agrară, sursă de materii prime și piață de desfacere a monopolurilor străine.

Toate acestea frînau dezvoltarea socială a României, mențineau economia la un nivel coborît, înrăutățind considerabil condițiile de trai ale oamenilor muncii, adîncind mizeria maselor țărănești, generînd puternice contradicții sociale. **Soluționarea problemei agrare, desființarea marii proprietăți moșierești, a formelor de relații feudale se impunea ca principală cerință obiectivă a mersului înainte al societății românești, constituia în acel timp problema capitală a întregii dezvoltări a țării, de a cărei rezolvare depindeau descătușarea forțelor de producție, progresul social, modernizarea vieții de stat, independența economică și politică a României.**

În aceste împrejurări și pe acest teren social, scinteia care a aprins incendiul marii răscoale a fost sporirea dijmei în produse, a arenzii în bani și a celorlalte obligații la care erau supuse gospodăriile țărănești. **„Pînă acum am răbdat mult,** — arătau locuitorii satelor Flămînzi, Novaci și Stroești, în jalba înaintată în februarie 1907 prefectului județului Botoșani — **dar acum nu mai putem răbda, ne-a ajuns cuțitul la os..."**

Dezlănțuirea maselor țărănești a împlinit avertismentul zguduitor pe care Coșbuc, dînd glas — în versuri de excepțională forță și măiestrie artistică — obidei și suferințelor, mîniei și revoltei ce mocneau surd în masele țărănimii, îl adresase cu peste un deceniu înainte claselor dominante:

„Să nu dea dumnezeu cel sfînt,
Să vrem noi sînge, nu pămînt!
Cînd nu vom mai putea răbda,
Cînd foamea ne va răscula,
Hristoși să fiți, nu veți scăpa
Nici în mormînt!"

Jarul conacelor moșierești, cenușa registrelor de învoieli agricole și datorii, răfuiala cu boierii și arendașii au adeverit aceste cuvinte. **„Vrem pămînt!"** a devenit în cursul răscoalei principala lozincă de luptă a țărănimii.

Amploarea răscoalei este oglindită de faptul că, izbucnind spre jumătatea lunii februarie în comuna Flămînzi din nordul Moldovei, ea s-a extins cu repeziciune din comună în comună, din județ în județ, mai întîi în Moldova, iar apoi, cu și mai mare intensitate, în Muntenia și Oltenia, cuprinzînd în vîltoarea ei întreaga țară, mase uriașe de țărani. Au fost atacate moșiile și s-a trecut în unele locuri la împărțirea pămînturilor marilor latifundiari, au fost izgoniți din sate reprezentanții autorităților burghezo-moșierești, adeseori fiind numiți primari din rîndul răsculaților. Merită relevate ca forme mai înalte de luptă, în unele județe, înțelegerile prealabile între comunele învecinate pentru acțiuni concomitente, precum și încercările țăranilor de a pătrunde în orașe.

În fața puternicei ridicări a maselor țărănești, clasele dominante în frunte cu monarhia au dezlănțuit un val de sălbatică teroare. Întreaga armată a fost mobilizată, iar țara a fost transformată în teatru de război. Numeroase sate, cu locuitori cu tot, au fost rase de pe fața pămîntului de focul bateriilor de artilerie; zeci de mii de țărani au fost întemnițați, schingiuiți, torturați. Deasupra satelor fumegînde, deasupra întregii țări, durerea și jalea și-au întins zăbranicul negru.

Reprimarea răscoalei din 1907 — una din cele mai sîngeroase crime împotriva poporului — va rămîne totdeauna un necruțător act de acuzare la adresa fostelor clase conducătoare și a politicii lor. Memoria celor peste 11.000 de țărani căzuți în 1907 va dăinui în veacuri ca un simbol al dîrzeniei și neînfricării țărănimii în lupta pentru pămînt, libertate și o viață demnă!

Tovarăși,

Marea răscoală a țărănimii a determinat polarizări de forțe și precizări de poziții ale diferitelor clase și păturii sociale, față de aspirațiile maselor țărănești, față de problemele dezvoltării României.

Forța socială care s-a situat în fruntea acțiunilor de solidarizare cu țărănimea a fost proletariatul. Frăția în lupta împotriva dușmanului comun, izvorîtă din instinctul de clasă și din inima fierbinte a proletariatului, din conștiința născîndă a comunității de interese a tuturor exploatați lor și asupriților, și-a găsit expresie în sprijinul direct acordat țăranilor răsculați de către muncitorii din Pașcani, Buhuși, de pe Valea Prahovei și din alte localități, în marile acțiuni de solidaritate organizate la București, Brăila și în alte orașe.

În cursul evenimentelor din 1907, poziția cea mai înaintată au avut-o militanții de frunte ai mișcării socialiste — Ștefan Gheorghiu, Ion C. Frimu, Mihail Gh. Bujor, care, în apeluri, manifeste, în presă, au susținut cauza țărănimii, au exprimat solidaritatea socialiștilor, au chemat pe muncitori la acțiuni unite cu țăranii, pe ostași — la fraternizare cu răsculații. Manifestările de solidaritate ale muncitorilor și ale mișcării socialiste cu țărănimea, cerința tot mai hotărît formulată de a se rezolva problema fundamentală a satului — **pămînt țăranilor** — marcau germenii viitoarei alianțe muncitorești-țărănești, care avea să se închege în anii noștri.

În ciuda instituirii regimului marțial, a execuțiilor și condamnărilor la muncă silnică, numeroși soldați au refuzat să tragă în răsculați; în Teleorman, Vlașca, grupuri de militari s-au unit cu țăranii, luptînd alături de aceștia.

Dovedindu-se la înălțimea luminaților cărturari patrioți, a căror inimă a bătut mereu alături de popor, reprezentanți proeminenți ai culturii și științei românești s-au situat cu hotărîre de partea luptei drepte a țărănimii; atitudinea exprimată față de răscoală se înscrie ca una din cele mai prețioase pagini în istoria bogatelor tradiții patriotice, progresiste ale intelectualității române. Savanți și gînditori străluciți ca Victor Babeș, Petru Poni, Ion Cantacuzino, Spiru Haret, Nicolae Iorga, fruntași ai scrisului — Ion L. Caragiale, Mihail Sadoveanu, George Coșbuc — și-au exprimat solidaritatea față de cauza țărănimii, au stigmatizat fărădelegile claselor stăpînitoare. Permiteți-mi să citez cuvintele departevăzătoare ale istoricului Xenopol: **„Noi vedem în asemenea frămîntări fierberi din care va ieși o lume nouă. Vedem în ele un pas uriaș al evoluției și pe urma căruia va răsări o lume mai dreaptă, mai adevărată și mai frumoasă — și tot către aceiași cale se îndreaptă și marea tulburare prin care trece acum iubita noastră țară".**

Răscoala din 1907, setea de dreptate a țărănimii au inspirat paginile pline de dramatism ale lui Liviu Rebreanu și Cezar Petrescu, versurile vibrante ale lui Alexandru Vlahuță, Octavian Goga, Tudor Arghezi, pînzele de mare forță emoțională ale lui Tonitza, Luchian, Octav Băncilă — creații care au rămas pentru totdeauna în patrimoniul culturii naționale, adeverind încă o dată că valoarea marilor opere de artă rezidă în mesajul lor, în redarea cu măiestrie a aspirațiilor poporului, în identificarea creatorului cu viața și frămîntările acestuia.

Evenimentele revoluționare din 1907 s-au bucurat de simpatia și solidaritatea populației din provinciile românești aflate pe atunci sub dominație străină. Referindu-se la cauzele răscoalei, ziarul transilvănean „Adevărul" remarca: **„Nu țăranii sînt de vină... vina e a domnilor, care îi despoaie de averi și munci, fără nici o mustrare de conștiință, nevoind să audă de plîngerile, durerile și suferințele lor".** La rîndul său, ziarul „Nagyváradi napló" („Jurnalul de Oradea") scria: **„Numai cinismul nemaipomenit de criminal al trusturilor de arendași și conservatorismul latifundiarilor nu voiau să ia cunoștință că de acum strigătul ultimei disperări răsună nu numai la ședințele socialiștilor de la orașe, ci și în mizerabilele colibe țărănești..."**

Răscoala țărănească din 1907 a avut un larg ecou internațional, înscriindu-se ca una din cele mai puternice manifestări sociale ale timpului. Opinia publică democratică din Franța, Rusia, Ungaria, Austria, Italia, Belgia, China, Anglia, S.U.A., Germania și din multe alte țări ale lumii a înfierat crima cercurilor guvernante din România. Cu adîncă înțelegere și simpatie s-a pronunțat pentru cauza țărănimii române mișcarea socialistă internațională; Congresul de la Stuttgart din 1907 al Internaționalei a II-a a adoptat o rezoluție care exprima protestul față de politica de exterminare împotriva poporului muncitor din orașele și satele României.

Ridicînd la luptă forțe sociale atît de largi, răscoala din 1907 a constituit una dintre cele mai aprige bătălii de clasă din istoria României, căpătînd pe alocuri aspectul unui adevărat război țărănesc. Ea a arătat încă o dată, cu o forță fără precedent, necesitatea acută a înlăturării rămășițelor feudale în agricultură, a rezolvării problemei agrare. Cu prilejul acestei răscoale s-a afirmat cu o mare forță năzuința de dreptate socială a poporului, setea lui neostoită de libertate, hotărîrea de a înlătura, cu prețul oricăror sacrificii, rînduielile perimate, de a netezi drumul progresului social.

Evenimentele revoluționare din primăvara anului 1907 au exercitat o puternică înrîurire asupra dezvoltării ulterioare a țării. Clasele dominante, care au simțit în timpul răscoalei clătinîndu-li-se pămîntul sub picioare, au „descoperit" cu teamă adevăratul chip dîrz și aprig, al țăranului, pe care-l socotiseră bun doar pentru a munci ca un rob și a fi biciuit la scara conacului cînd își cerea drepturile. Sub presiunea răscoalei au fost adoptate legi care, urmărind atenuarea contradicțiilor de clasă la sate, au îngrădit excesele sistemului bazat pe dijmă și au înlesnit dezvoltarea capitalismului în agricultură. Ele nu au atins însă bazele proprietății moșierești, perpetuînd principalii factori care împiedicau progresul rapid al țării.

Cu toată amploarea și vigoarea ei, cu tot eroismul de masă al țărănimii, răscoala din 1907 a fost înfrîntă. Lipsa de organizare centrală, caracterul local, necoordonat, de cele mai multe ori spontan, specific luptelor țărănești au înlesnit claselor dominante înăbușirea lor în sînge. Totodată, procesul lent de dezvoltare a proletariatului în acel stadiu al evoluției capitalismului, ca și dificultățile pe care le întîmpina mișcarea noastră socialistă datorită dezorganizării în 1899 a vechiului partid muncitoresc, au împiedicat unirea luptei țărănimii cu a clasei muncitoare, contopirea într-un front unic a celor mai importante forțe revoluționare ale societății noastre.

Întreaga istorie a luptelor țărănimii noastre a arătat că ea nu se putea elibera singură de exploatare și asuprire. Misiunea istorică de a organiza și conduce lupta revoluționară a poporului i-a revenit clasei muncitoare care, sub conducerea partidului comunist, s-a dovedit la înălțimea acestei misiuni. Experiența poporului român confirmă încă o dată teza marxist-leninistă potrivit căreia proletariatul, eliberîndu-se pe sine, asigură eliberarea tuturor oamenilor muncii, a întregii societăți.

Înfăptuirea revoluției socialiste a determinat prefaceri adînci, structurale în viața social-economică a țării. Au fost lichidate pentru totdeauna exploatarea și asuprirea, inegalitatea socială, oamenii muncii sînt astăzi cei care dispun de roadele eforturilor lor, ale activității lor consacrate înfloririi țării.

Caracteristic desfășurării operei de construcție socialistă este dezvoltarea puternică, continuu ascendentă a economiei naționale. Datorită politicii de industrializare socialistă, urmată cu neabătută consecvență de către partid, în țara noastră s-a făurit o puternică bază industrială, în necontenită dezvoltare și perfecționare. S-au creat ramuri industriale noi, se ridică noi combinate și uzine, este introdusă intens tehnica nouă. Avîntul și elanul creator al muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor, eforturile perseverente ale partidului pentru modernizarea industriei, pentru aplicarea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, fac ca România să se situeze printre primele țări din lume ca ritm de creștere a producției industriale.

Politica de industrializare a determinat profunde modificări în condițiile de trai ale întregului popor, ale tuturor categoriilor sociale, a trezit la viață economică și culturală intensă toate regiunile țării, stă la baza creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a celor ce muncesc. **Întreaga experiență a dezvoltării țării în anii construcției socialiste arată că politica de industrializare este principalul factor al dinamismului tuturor ramurilor economiei, al progresului tehnic și bunăstării poporului, al întăririi independenței și suveranității naționale.**

Ca rezultat al acestei politici s-a creat o puternică bază tehnico-materială a agriculturii socialiste, a marii producții agricole mecanizate, se extinde tot mai larg aplicarea în agricultură a cuceririlor științei și tehnicii.

Orînduirea socialistă, nu numai că a împlinit, dar a și întrecut aspirațiile de dreptate și viață mai bună pentru care țărănimea a dat atîtea jertfe de sînge. Încheierea cooperativizării agriculturii a determinat schimbări fundamentale în satul românesc, deschizînd zorile unei vieți noi, de lumină și prosperitate. Deși au trecut numai cinci ani de cînd sesiunea solemnă a Marii Adunări Naționale cu participarea a 11 000 de delegați ai țărănimii — cifră simbolică amintind numărul celor uciși în 1907 — a consfințit victoria socialismului la sate, forța noilor relații social-economice s-a impus cu evidență și exercită o înrîurire pozitivă asupra dezvoltării economiei naționale. Deosebit de grăitor este faptul că agricultura României a asigurat o creștere continuă a producției agricole și, pe această bază, a satisfăcut în toți acești ani — inclusiv în anii de reorganizare a relațiilor de producție la sate — cerințele de hrană ale populației, de materii prime pentru industrie, precum și unele disponibilități pentru export.

Socialismul a schimbat structural rolul și poziția în societate a țărănimii, care a devenit, alături de clasa muncitoare, stăpînă pe mijloacele de producție, pe rezultatele muncii sale, participantă activă la conducerea statului. **Unită prin relații de colaborare și intrajutorare frățească, țărănimea cooperatistă reprezintă o clasă nouă, a cărei omogenitate și comunitate de interese cu întregul popor constituie un factor esențial al unității națiunii noastre socialiste.**

Pe baza creșterii producției agricole, a dezvoltării întregii economii naționale, țărănimea cooperatistă se bucură în tot mai mare măsură de binefacerile civilizației socialiste: au sporit an de an veniturile și puterea ei de cumpărare, a luat o mare amploare construcția de locuințe la sate, se extinde electrificarea, s-a îmbunătățit asistența medicală, se lărgește tot mai mult orizontul cultural al țărănimii.

În anii construcției socialiste realizări de seamă s-au obținut în domeniul științei și culturii, învățămîntului și creației artistice, care cunosc o largă înflorire. Niciodată în întreaga sa istorie, poporul român nu și-a afirmat cu atîta forță geniul creator ca în zilele noastre.

Succesele obținute în opera de construcție socialistă sînt rezultatul eforturilor poporului român, conștient că muncește pentru sine însuși, pentru propria sa bunăstare. Ele constituie un izvor de legitimă mîndrie. Dar, tovarăși ceea ce caracterizează modul de activitate și de gîndire al partidului nostru, al conducerii sale, este înalta exigență cu care examinează problemele încă nerezolvate, neînduplecarea față de lipsuri, perspectiva largă și stăruința cu care concentrează atenția și eforturile poporului asupra sarcinilor mari, de deosebită răspundere, de care depinde accelerarea dezvoltării țării. Nu putem să ne mulțumim, în nici un domeniu, cu cele obținute — trebuie să privim mereu înainte, spre obiective tot mai înalte. Acestea sînt spiritul și concepția programului trasat de Congresul al IX-lea al partidului, pentru realizarea unui nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, pentru progresul rapid și multilateral al țării.

În prezent, sarcina fundamentală a întregului nostru popor este îndeplinirea în cele mai bune condiții a obiectivelor planului cincinal. Asigurînd continuarea neabătută a politicii de industrializare, dezvoltarea ramurilor de bază ale industriei, partidul subliniază că am ajuns într-un stadiu în care trebuie îndreptate eforturi perseverente spre îmbunătățirea **calitativă** a întregii activități, acordîndu-se cea mai mare atenție problemelor creșterii eficienței economice, perfecționării formelor și metodelor de conducere a economiei, îmbunătățirii organizării muncii, întăririi disciplinei, aplicării celor mai înalte cuceriri ale gîndirii tehnice, legării tot mai strînse a științei de producția materială — ca probleme de importanță hotărîtoare pentru transformarea României într-un stat industrial modern, cu o agricultură înaintată.

O parte componentă a acestui program, a întregului proces de desăvîrșire a construcției socialiste o constituie dezvoltarea agriculturii. Pornind de la examinarea condițiilor concrete ale țării, conducerea partidului nostru a subliniat și subliniază mereu că mai avem multe de făcut pentru a ajunge la nivelul unei agriculturi intensive, multilaterale, pentru a atinge indicii înalți de productivitate socială a muncii, de organizare și de eficiență economică ai agriculturii din țările avansate.

Noi sîntem conștienți de faptul că transformarea socialistă a satului, cooperativizarea a marcat doar **începutul** procesului de ridicare a agriculturii noastre. Mobilizarea — pe baza deplinei valorificări a superorității relațiilor socialiste — a marilor rezerve de care dispune agricultura în vederea sporirii producției, ridicării randamentului la hectar, economisirii muncii sociale, este condiția făuririi unui belșug de produse agro-alimentare în interesul poporului muncitor. Sprijinind eforturile țărănimii, partidul a elaborat un ansamblu de măsuri pentru modernizarea agriculturii, care prevede extinderea mecanizării, chimizării, irigațiilor și ameliorărilor funciare, aplicarea pe scară largă a cuceririlor științei, concomitent cu reducerea cheltuielilor materiale și de muncă, în scopul dezvoltării susținute și rapide a forțelor de producție, creșterii producției vegetale și animale, sporirii contribuției agriculturii la venitul național și la acumulările socialiste.

Înfăptuirea acestui ansamblu de măsuri are o importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea întregii economii naționale, pentru introducerea tot mai largă a civilizației socialiste în viața satelor, pentru progresul general al României socialiste.

Tovarăși,

Victoria cauzei socialismului în țara noastră, libertatea, independența și înflorirea patriei își au izvorul în alianța frățească a muncitorilor și țăranilor fără de care nu ar fi fost posibile uriașele prefaceri petrecute în patria noastră. Este meritul istoric al Partidului Comunist Român de a fi asigurat făurirea și cimentarea acestei alianțe, într-o perioadă de însemnătate crucială, hotărîtoare, pentru poporul român, în focul unor grandioase mișcări sociale, al luptei intense pentru înfăptuirea pe cale revoluționară a reformei agrare, al participării României la războiul eliberator împotriva Germaniei hitleriste, al marilor bătălii de clasă pentru democratizarea țării, pentru înfrîngerea reacțiunii burghezo-moșierești și instaurarea puterii celor ce muncesc, al luptei pentru dezvoltarea independentă, de sine stătătoare a patriei. În aceste mari înfrățiri sociale, clasa muncitoare, forța conducătoare a revoluției, și țărănimea, aliatul ei de nădejde, au mers alături, umăr la umăr, iar **măreția victoriilor obținute a invederat cu și mai multă forță importanța decisivă a alianței muncitorilor și țăranilor, ca bază de neclintit a tuturor cuceririlor istorice ale poporului, a orînduirii noastre socialiste.**

În actuala perioadă a construcției socialiste, alianța clasei muncitoare cu țărănimea a dobîndit un conținut nou: măsurile luate de partid după Congresul al IX-lea, înființarea uniunilor cooperatiste, au deschis o nouă etapă în viața satului, au dus mai departe procesul de unire și de organizare a țărănimii, pe scara întregii țări, au creat cadrul unei colaborări tot mai largi a celor două clase prietene, ridicînd pe o treaptă superioară alianța muncitorească-țărănească. **Întărirea continuă a acestei alianțe, a frăției tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, unitatea strînsă a întregului popor în jurul partidului, al Comitetului său Central, constituie garanția unor noi și importante succese în dezvoltarea economică, socială și culturală a patriei, chezășia înaintării societății noastre pe drumul socialismului și comunismului.**

Tovarăși,

Partidul Comunist Român acordă o înaltă prețuire tradițiilor revoluționare, a tot ce este progresist în trecutul patriei, momentelor de seamă ale luptei sociale și de eliberare națională, ale luptei pentru socialism. Cultivarea acestor tradiții, cinstirea strădaniilor și sacrificiilor făcute de înaintași pe a căror temelie seculară se înalță tot ceea ce am clădit în acești ani, ne învață să iubim și mai mult, cu și mai multă pasiune cuceririle prezentului, sînt un puternic factor educator, de dezvoltare a conștiinței socialiste a maselor largi și în special a tineretului — constituie o sursă generatoare de inepuizabile energii pentru a continua, a desăvîrși și a duce mereu mai departe năzuințele de libertate și propășire a patriei.

Aceste tradiții glorioase reprezintă pentru întregul popor un însuflețitor îndemn la muncă neobosită și entuziastă pentru a face ca țara noastră, liberă și independentă, să devină tot mai prosperă, să înainteze neîntrerupt pe drumul civilizației socialiste — pentru ca națiunea noastră să-și sporească aportul la creșterea forțelor socialismului în lume, la cauza păcii, colaborării și înțelegerii între popoare.

Evocînd răscoala din 1907 partidul, comuniștii, întregul popor aduc un omagiu eroismului țărănimii, vitejiei și sacrificiilor ei în lupta împotriva exploatatorilor și asupritorilor. Monumentele ridicate în locurile pe unde a trecut focul răscoalei, ordinele și medaliile ce strălucesc pe pieptul participanților, adunările solemne care se desfășoară în aceste zile în întreaga țară sînt o expresie a acestui înalt omagiu.

Nu există cinstire mai înaltă a eroicelor lupte revoluționare pe care le aniversăm decît hotărîrea nestrămutată a partidului nostru, a oamenilor muncii, a tuturor forțelor creatoare ale poporului de a nu precupeți eforturile pentru a înfăptui cu succes hotărîrile trasate de Congresul al IX-lea al partidului, pentru a desăvîrși măreața operă de construire a socialismului. În strînsă unire, clasa muncitoare, țărănimea intelectualitatea, oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, urmînd cu neabătută încredere călăuza lor încercată — Partidul Comunist Român — vor făuri un viitor tot mai luminos scumpei noastre patrii — Republica Socialistă România!

La adunarea solemnă au fost de față și participanți la răscoala din 1907

Foto: M. Andreescu

(Urmare din pag. I)

culturii, acad. Ștefan Milcu, vicepreședinte al Academiei, Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Petru Enache, prim-secretar al C.C. al U.T.C., Suzana Gâdea, președinta Consiliului Național al Femeilor, acad. Zaharia Stancu, președintele Uniunii Scriitorilor, acad. P. Constantinescu-Iași, Gheorghe Stoica, membru al Consiliului de Stat, acad. Andrei Oțetea, directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga" al Academiei, Ion Popescu-Puțuri, directorul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., Ion Dumitrescu, președintele Uniunii Compozitorilor, Gheorghe Necula, prim-secretar al Comitetului regional București al P.C.R., țărani participanți la răscoalele din 1907: Ilie Boangher, din regiunea Argeș, Iordache Bălan, din regiunea Bacău, Nastase St. Bira, din regiunea București, Costea Porumboiu, din regiunea Galați, Maria Tănăsoiu, din regiunea Oltenia, Constantin Vasilescu, din regiunea Ploiești, Gheorghe Iacobeț, din regiunea Suceava, Ion Cozma, muncitor la uzinele „Semănătoarea" din București, Gheorghe Goina, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Sîntana, regiunea Crișana, Petre Mihalache, președintele cooperativei agricole de producție din comuna Tîrzii, regiunea Iași, Iancu T. Olaru, pensionar ceferist din Pașcani.

În sală se aflau membri și membri supleanți ai Comitetului Executiv, secretari ai C.C. al P.C.R., vicepreședinți ai Consiliului de Stat și ai Consiliului de Miniștri, membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, conducători ai instituțiilor centrale și ai organizațiilor obștești, academicieni, personalități de seamă ale vieții științifice și culturale, generali și ofițeri superiori, reprezentanți ai presei române și corespondenți ai presei străine. La adunarea solemnă au participat, de asemenea, un mare număr de țărani din toate regiunile țării, participanți la răscoalele din 1907, precum și numeroși oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile Capitalei.

Adunarea solemnă a fost deschisă de tovarășul Dumitru Popa, prim-secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R.

Întîmpinat cu vii aplauze a luat cuvîntul tovarășul Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R.

Cuvîntarea a fost subliniată de asistență, în repetate rînduri, cu puternice aplauze.

După adunarea solemnă a fost prezentat un spectacol consacrat răscoalei, la care și-au dat concursul ansamblurile de cîntece și dansuri ale armatei, „Ciocîrlia", „Perniță", soliști și corul Teatrului de Operă și Balet, actori ai teatrelor din București și un grup de studenți ai Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale".

Emoționantă evocare a luptei îndelungate dusă de țărănimea română pentru dreptate socială, pentru pămînt și libertate, spectacolul a avut la bază versuri și alte texte scrise de Nicolae Bălcescu, Mihail Eminescu, B. P. Hașdeu, George Coșbuc, Nicolae Iorga, Liviu Rebreanu, Tudor Arghezi și ale unor tineri poeți. În marea diversitate de exprimări artistice au fost incluse și fragmente din lucrarea dramatică „Răzvan și Vidra" de B. P. Hașdeu și din opera „Răscoala" de Gheorghe Dumitrescu.

Coruri, cîntece revoluționare, dansuri populare, melodii folclorice, versuri înaripate au exprimat apoi bucuria vieții noi a țărănimii noastre, a întregului popor român în anii socialismului biruitor.

Programul s-a desfășurat pe fundalul unor sugestive decoruri și imagini cinematografice.

Artiștilor și realizatorilor spectacolului — care s-a bucurat de un deosebit succes — li s-au oferit flori din partea conducerii de partid și de stat.

(Agerpres)

pagina economică

Ing. M. MARTA, directorul Combinatului de industrializare a lemnului Gherla, relatează:

Ce s-a întreprins pînă acum pe calea perfecționării organizării producției și a muncii

Cu doi-trei ani în urmă, în activitatea combinatului nostru s-au manifestat o serie de deficiențe, cu efecte negative asupra realizării unor indicatori de plan. O atare situație era determinată atît de lipsa de experiență a unor muncitori și cadre tehnice, întreprinderea fiind relativ nouă, cît mai ales de un stil defectuos de conducere și organizare a producției. Rezultatele din acest an sînt îmbucurătoare, ele raportîndu-se la aceeași linie ascendentă inaugurată anul trecut. **În primele două luni, secțiile combinatului și-au îndeplinit planul la toți indicatorii.** Perspective asemănătoare sînt și pentru lunile și trimestrele viitoare. Ceea ce este și mai important, planul a fost realizat ritmic, decadă cu decadă, deși sarcinile sînt superioare față de anul precedent.

Revirimentul care s-a produs în activitatea economică a combinatului nostru este rodul unor măsuri bine gîndite, impuse de necesitățile imediate și de perspectivă ale producției. Eforturile au fost îndreptate îndeosebi în direcția organizării superioare a producției și a muncii în toate compartimentele. Am început, cum era și firesc, cu defalcarea judicioasă a sarcinilor de plan pe sectoare, locuri de muncă și pe schimburi, luîndu-se în calcul capacitatea de producție reală a fiecărui utilaj, posibilitățile de îmbunătățire a tehnologiei de fabricație și de mecanizare a unor operațiuni. **Programarea operativă a producției pe sectoare și linii tehnologice s-a făcut ținîndu-se seama de ciclul de fabricație, de sincronizarea judicioasă a operațiilor, în așa fel încît să se asigure o desfășurare ritmică a producției;** în același timp, am avut în vedere și planul de cooperare cu alte întreprinderi.

Concomitent, am luat măsuri pentru **mai buna organizare a procesului de producție și perfecționarea tehnologiei de fabricație.** Au fost puse în funcțiune noi linii tehnologice la fabrica de furnire, s-au reorganizat fluxurile tehnologice în fabricile de placaje și scaune. Încă în anul trecut, au fost puse bazele fabricării, în întreprinderea noastră, a plăcilor aglomerate, utilizîndu-se întăritură cu priză rapidă. Acest procedeu va fi extins în acest an la o producție de 6 500 tone, ceea ce va însemna o economie de cel puțin 100 000 lei și o substanțială îmbunătățire a caracteristicilor fizico-mecanice a plăcilor. Pe de altă parte, se crează posibilitatea creșterii capacității fabricii de PAL cu circa 50 la sută.

Pînă nu de mult, continuitatea fluxurilor tehnologice era dereglată de desele defecțări ale mijloacelor de transport intern. Nu aveam posibilități de cauciucare a roților de la cărucioare, iar cooperarea cu unele unități specializate ne provoca întîrzieri, cu repercusiuni asupra producției. Ca să înlăturăm aceste greutăți, am organizat un atelier de vulcanizare, unde confecționăm și o gamă variată de garnituri pentru instalațiile hidraulice, care pînă acum se importau.

Gradul înalt de tehnicitate al proceselor tehnologice din fabricile combinatului nostru impune o **exploatare și întreținere corespunzătoare a utilajelor și instalațiilor.** Reviziile și reparațiile se fac cu un deosebit simț al răspunderii, sub un control riguros: ele sînt planificate pe bază de grafice. **Atît reviziile, cît și reparațiile sînt efectuate pe grupe de muncitori specializați pe utilaje.** Fiecare revizie își propune să aducă mașina sau utilajul la parametrii inițiali iar, acolo unde este posibil, prin reparații se îmbunătățesc acești parametri. Așa am procedat, bunăoară, la presele hidraulice, cărora li s-a mărit capacitatea cu circa 20 la sută.

Cele mai multe greutăți le întîmpinam în anii trecuți din lipsa pieselor de schimb. Am reușit să le înlăturăm, organizînd un colectiv de specialiști care au proiectat și asimilat o serie de piese, cum ar fi axe, bolțuri, garnituri. Unele dintre acestea le confecționăm prin cooperare cu întreprinderi din Satu Mare, Sibiu și din alte părți. În prezent, dispunem de un stoc minim de piese de schimb, care ne permite să remediem operativ anumite defecțiuni accidentale și să executăm reparațiile planificate. **Concomitent cu reorganizarea unor procese tehnologice și perfecționarea unor tehnologii de fabricație, am dat atenție măsurilor de protecție a muncii și igienă industrială.** Au fost eliminate unele locuri periculoase, s-a îmbunătățit sistemul de exhaustare și ventilație, s-au confecționat și completat un mare număr de apărători, au fost mecanizate unele operații grele și cu mare volum de muncă.

Desigur, nu avem nici pe departe pretenția că am rezolvat toate problemele, deși combinatul lucrează la capacitatea proiectată, iar calitatea produselor s-a îmbunătățit mult față de anii precedenți. **Mai avem multe laturi legate de organizarea științifică a producției și a muncii pe care le studiem acum, pentru a găsi soluții optime de rezolvare.** Ne-am propus, printre altele, să amplasăm în flux mașinile din secția de placaje, să corelăm judicios capacitatea de presare cu cea de la deruloare-uscătoare. Sînt în curs de proiectare S.D.V.-uri pentru încă șase noi tipuri de scaune, care implică reorganizarea completă a acestei secții. Prin aceste reorganizări vom aduce în circuitul producției anumite utilaje aflate acum în conservare și vom putea trece la fabricarea de scaune cu scheletul lustruit oglindă pentru mobila tip „Bilea" ce se fabrică la Pitești. Ne preocupă și îmbunătățirea sistemului informațional, pentru a avea posibilitatea să exercităm un control sistematic și operativ asupra întregii activități economice, să luăm cele mai eficiente decizii la momentul oportun. Ne-am gîndit că ar fi neapărat nevoie să ia ființă în combinatul nostru un serviciu care să se ocupe în exclusivitate și permanent de organizarea științifică a producției și a muncii, încadrat cu ingineri și economiști. Desigur, asta nu trebuie să ducă la umflarea aparatului tehnico-administrativ. Lucrurile s-ar putea rezolva în cadrul actualului plan de forțe de muncă.

Colectivul care s-a creat în cadrul combinatului nostru își definitivează acum un grafic concret de lucru, care să asigure desfășurarea în cît mai bune condiții a acțiunii de organizare științifică a producției și a muncii inițiate de partid. Examinarea critică, aprofundată, a stadiului actual de organizare a producției și a muncii ne va da posibilitatea să elaborăm noi soluții și modalități de perfecționare a acesteia, în scopul fructificării din plin a potențialului tehnic și uman, a rezervelor interne de care dispunem.

tribuna experienței înaintate

ECONOMIA DE METAL

(Urmare din pag. I)

tregului proces de producție, verificarea tuturor S.D.V.-urilor, asigurarea asistenței tehnice în toate schimburile și atelierele etc. Săptămînal se analizează evoluția rebutului, iar acolo unde acesta apare, se iau măsuri operative pentru a fi lichidat. Rezultatele: în ianuarie consumul de metal s-a redus pe întreprindere cu 40 la sută față de media anului trecut. Dacă uzinele „23 August" ne-ar livra profile de oțel decojite — a spus în încheiere directorul — am putea realiza o economie de peste 100 tone oțel anual. Un calcul făcut arată că numai pe această cale s-ar putea reduce cheltuielile de fabricație cu circa 4 milioane lei".

Chiar și vorbitorii amintiți n-au reușit să dea o imagine completă asupra situației reale privind consumul de metal în întreprinderile respective. Dar alți participanți la discuții nu au făcut nici atît; ei s-au rezumat să enunțe fugitiv cîteva măsuri, au ocolit cu bună știință deficiențele care mai persistă în acest domeniu, dovedind suficiență și mulțumire de sine. Să luăm două cazuri deosebit de concludente.

ATITUDINI SUPERFICIALE FAȚĂ DE ACEASTĂ SARCINĂ ECONOMICĂ CENTRALĂ

Uzinele „Steagul roșu" au înregistrat anul trecut un adevărat „record" la rebuturi, valoarea lor ridicîndu-se la 46 milioane lei. Se știe, de asemenea, că unele din produsele uzinei, cum este autocamionul de 5 tone, se realizează cu un consum exagerat de metal. Era de așteptat, deci, ca ing. **Sergiu Șerbănescu**, directorul tehnic al uzinei, să se refere la cauzele care au generat această situație și care provoacă, în continuare, irosirea unor însemnate cantități de metal. Dar vorbitorul n-a suflat un cuvînt despre toate acestea, ceea ce a stîrnit, pe bună dreptate, nedumerire. În schimb, el a afirmat că „acțiunea de economisire a metalului a fost extinsă pînă la ultimul loc de muncă". Și, ca să fie cît mai convingător, directorul tehnic a dat și un exemplu, din care reiese că „fața de luna noiembrie a anului trecut, rebutul a scăzut în prima lună a anului 1967 cu cîteva tone, față de sutele de tone care continuă să se irosească. Este acesta un motiv de automulțumire?

Să luăm și o altă latură a irosirii metalului în această uzină. Aici se consumă în prezent 1 620 kg fontă lichidă, respectiv 1 860 kg oțel lichid pentru 1 000 kg piese turnate, ceea ce este foarte mult. Un mare număr de piese se toarnă cu un ados mare de prelucrare: exemplul cel mai edificator ni-l oferă arborele cotit pentru piese de schimb: în stare brută cîntărește 74 kg, pentru ca după prelucrare să ajungă la numai 37 kg. Pot fi date și alte asemenea exemple. Ne permitem să întrebăm pe directorul tehnic: unde este eficiența acțiunii de economisire a metalului, care ar fi fost, chipurile, extinsă pînă la ultimul loc de muncă?

Într-un spirit asemănător, puțin constructiv și convingător, a vorbit și **Constantin Furtună**, inginer șef de concepție la uzina „Rulmentul". Ceea ce pare de-a dreptul paradoxal este faptul că, deși în această uzină numai 40 la sută din metalul consumat anul trecut s-a materializat în produse finite, vorbitorul nu s-a referit la aceasta. S-a mulțumit să prezinte un plan de măsuri. Cînd totuși i s-au cerut unele lămuriri, a recurs la justificări. Referindu-se la rebutul înregistrat în uzină anul trecut, vorbitorul a spus: „O cauză importantă a rebutului o constituie slaba calificare a oamenilor". Atît. Dar cine poartă răspunderea și ce anume s-a întreprins ca să se lichideze această stare de lucruri, a omis să arate. Deși situația rebutului este și mai nesatisfăcătoare în acest an decît în 1966, ing. Furtună a trecut cu vederea acest lucru, înșirînd măsuri în vederea reducerii consumului de metal și a rebutului, dar — așa cum arată faptele — eficiența lor nu se face simțită. Este greu de presupus că el nu cunoaște situația rebutului în acest an!

Din discuții **s-a desprins și** un alt aspect. Se știe că, la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie anul trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat practica atît de dăunătoare de a se prevedea rebuturile în plan. Cu toate acestea, organele Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini au planificat și în acest an rebutul pentru uzina „Rulmentul". Din cele relatate de inginerul Furtună, ministerul le-a fixat pentru 1967, drept plan de rebut, 640 tone, cifră egală cu cea fixată prin plan anul trecut. Este o măsură care vine în totală contradicție cu sarcina trasată de partid, dovedind lipsă de răspundere pentru respectarea ei.

Unii vorbitori au mers însă și mai departe. Au cerut, pur și simplu, să le fie suplimentat planul de materiale. Ing. **Vasile Sechel**, directorul tehnic al uzinei „Tractorul", a fost cît se poate de concis: „La producția de bază, a spus dînsul, noi ne angajăm să economisim 1 500 tone metal, dar la piesele de schimb solicităm ministerului să ne suplimenteze planul cu încă 1 500 tone". Și această cerere se face în timp ce zeci de repere se produc în uzină cu mari adaosuri de prelucrare, în timp ce la tractorul S-650 consumul de metal este cu aproape 300 kg mai mare decît la produsele similare fabricate în străinătate, iar numai la două repere — bloc motor și carterul ambreiaj — se pot economisi anual, prin reproiectare, peste 100 tone metal, ca să nu mai vorbim de consumul ridicat de scule. Totodată, numai în ianuarie și februarie în uzină s-au înregistrat peste 500 tone de rebuturi.

Acesta este spiritul în care au vorbit tocmai reprezentanții celor mai mari întreprinderi consumatoare de metal din regiune, unde consumurile specifice au fost și sînt mult depășite.

ANGAJAMENTELE NU SÎNT DE NATURĂ SĂ MOBILIZEZE REZERVELE MARI EXISTENTE

— Adevărul este — ne-a relatat ing. **Ion Bordaș**, secretar al comitetului regional de partid — că problema economisirii și gospodăririi judicioase a metalului nu stă încă în atenția tuturor conducerilor de întreprinderi. Multe dintre ele au tratat cu superficialitate și lipsă de răspundere această sarcină esențială trasată de partid. Nici unele comitete orășenești de partid, ca cele din Brașov și Sibiu, unde există cele mai mari întreprinderi constructoare de mașini, nu se ocupă cu răspundere de mobilizarea conducerilor de întreprinderi și organizațiilor de partid pentru combaterea risipei de metal sub toate formele ei. De altfel, nici angajamentele luate de colectivele multor întreprinderi nu reflectă marile rezerve care există în acest domeniu. Întreprinderile constructoare de mașini de pe raza orașului Brașov s-au angajat să economisească în acest an 2 049 tone metal. Or, circa jumătate din această cantitate va fi realizată doar de către F.A.T. Codlea, o fabrică care nu are posibilitățile celorlalte întreprinderi din oraș. Rezultă că restul de 17 întreprinderi — printre care se numără uzine mari ca „Steagul roșu", „Tractorul", „Rulmentul", „Hidromecanica" — s-au angajat să economisească împreună o cantitate egală cu F.A.T. Codlea. Se înțelege că ceea ce și-au propus aceste uzine nu poate fi apreciat ca un angajament real. Este vorba, fără nici o îndoială, de o reținere nejustificată din partea unor cadre de conducere și organizații de partid, de o analiză superficială a rezervelor care există în fiecare din aceste întreprinderi. Această situație a fost subliniată în încheierea consfătuirii și de tov. **Gheorghe Pană**, prim-secretar al comitetului regional de partid.

MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI NU ARE NICI O RĂSPUNDERE?

Iată motivele care ne determină să considerăm că, deși pregătită temeinic, consfătuirea privind reducerea consumului de metal, organizată la Brașov, nu și-a atins decît în parte scopul. Desigur, la aceasta au contribuit și alți factori. Reprezentanții unor întreprinderi importante ca „Hidromecanica", „Metrom", „Emailul roșu" și alte întreprinderi mari consumatoare de metal nu și-au adus contribuția la dezbaterea acestei probleme economice majore. Surprinde și un alt fapt, care a redus mult din eficacitatea consfătuirii, anume că reprezentanții unor ministere și, în special, tov. Nicolae Constantin, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini, n-a luat cuvîntul în cadrul consfătuirii, deși în discuții s-au ridicat o serie de probleme care așteptau un răspuns din partea ministerului. Este oare posibil ca reprezentantul M.I.C.M. să nu fi avut chiar nimic de spus? Mai ales că în cadrul consfătuirii s-au făcut unele referiri directe la adresa ministerului, s-au relatat unele greutăți și s-au făcut unele propuneri. Problemele ridicate în cadrul consfătuirii vor avea ecou la minister?

★

Dezbaterile din consfătuire și rezultatele din primele două luni ale anului arată că sarcina trasată de plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, de a se reduce substanțial consumul de metal, nu a determinat într-un șir de întreprinderi un grad înalt de preocupare în vederea traducerii ei în viață. Și, după cum s-a văzut, nici din partea unor ministere. Sarcina de a economisi metalul este dictată de cerințele majore ale economiei naționale. De aceea, conducerile tehnico-administrative și organizațiile de partid din întreprinderile regiunii trebuie să o privească cu toată răspunderea, să analizeze serios cauzele stărilor de lucruri negative și să întreprindă cele mai energice măsuri care să asigure reducerea continuă a consumului de metal pe unitatea de produs, închiderea tuturor canalelor prin care se mai risipește această materie primă. Apare, de asemenea, necesar ca ministerele de resort, care au întreprinderi consumatoare de metal în regiune, să intervină fără întîrziere pentru înfrîngerea inerției, a lipsei de răspundere manifestate de unele cadre de conducere față de această importantă sarcină trasată de partid.

Alimentația publică

(Urmare din pag. I)

pe care le primiți zilnic, decadal, chenzinal, lunar, trimestrial sau semestrial de la I.A.P.L.-uri?

— Le contralizăm — ne-a răspuns tov. **Victor Marinescu**, al doilea director al T.A.P.L. Le ntralizăm și le trimitem mai departe forului nostru tutelar — Direcția comercială a Capitalei. Dar T.A.P.L.-ul nu are numai această funcție. Noi îndrumăm...

— Pe cine? Pe îndrumătorii de la I.A.P.L.-uri, care îndrumă pe responsabili?

— Da. Eu personal semnez acte și fac teren. Controlez unitățile și le îndrum

— Dar directorii de la I.A.P.L. fac același lucru...

— Da, **dar la nivelul lor.** Noi, directorii de la T.A.P.L., îndrumăm și controlăm pe directorii de la I.A.P.L. care, la rîndul lor, controlează și îndrumă pe cei 540 de responsabili de bufete și restaurante. La rîndul nostru, sîntem și noi îndrumați de directorii Direcției comerciale a orașului, de directorii din minister...

Deschidem o scurtă paranteză. Capitala are 370 de unități de alimentație publică. De activitatea acestora răspund: 27 de directori de I.A.P.L.-uri, trei directori la T.A.P.L. și un director al Direcției comerciale a Capitalei. Total: 370 (unități): 31 (directori) = 11,9 unități. Așadar, în medie, la fiecare 10—12 bufete există un director suprem. Dar să nu uităm de responsabili — 537. Și nici de contabili, de șefii planificatori, de inspectori, revizori ai T.A.P.L.-urilor și I.A.P.L.-urilor. Numărul lor se ridică — în București — la 600. Deci 537 + 600 = 1 137.

Prin urmare, fiecare bufet sau restaurant este îndrumat și controlat, în afară de directori, și de cîte 3 funcționari ori responsabili. Să examinăm și situația pe țară, așa cum rezultă ea din dările de seamă statistice la 1 ianuarie crt. În sistema comerțului local lucrează 3 537 de funcționari, cărora li se adaugă — pentru cele 4 385 de localuri — circa 6 000—7 000 de responsabili și ajutori de responsabili (dăm cifra aproximativă, deoarece nu dispunem de cifre defalcate pe funcții). Cu alte cuvinte, avem peste 10 000 de funcționari și responsabili la circa 30 000 de lucrători care participă efectiv la procesul de preparare a mîncărurilor și la deservire. Firește, e bine să existe îndrumare și control. Dar în alimentația publică se naște o situație paradoxală: unele unități au chiar mai puțini lucrători operativi decît îndrumători! Cu această mențiune închidem paranteza și ne continuăm discuția cu tov. Victor Marinescu.

— Nu vi se pare cam încărcată schema, nu e cam mult un director și o întreprindere pentru fiecare grup de unități, un trust cu 600 de funcționari pentru 370 de bufete și restaurante?

— Pare mult, dar nu e. Schema este umflată de necesitatea întocmirii actelor. Unele inutile. Vizitați serviciile noastre.

Ne conformăm.

Serviciul producției. Șeful serviciului ne spune:

— Noi îndrumăm și controlăm unitățile. Controlăm cum se realizează planul de producție, dacă s-a introdus corespunzător materia primă în preparate, dăm îndrumări orientative asupra sortimentului care trebuie să existe în unități... (Sortiment bine cunoscut: uniform, tipizat, care se repetă în aproape toată țara pe baza rețelarelor și care a omorît inițiativa locală).

La serviciul comercial lucrează 13 funcționari.

— Noi — spune șeful serviciului — primim planul de acoperire a fondului de marfă de la direcția comercială și-l defalcăm pe unități.

— Și pe urmă?

— Urmărim executarea contractelor de către furnizori.

— Dacă serviciul dumneavoastră urmărește „executarea", ce fac serviciile de specialitate ale I.A.P.L.-urilor?

— Urmăresc și ele, dar noi le acordăm și... asistență tehnică. Facem situația intrărilor, ieșirilor, stocurilor. Dar în afară de informări, rapoarte, corapoarte, dări de seamă, planuri de măsuri, procese verbale, referate și tot soiul de tabele (zilnice, decadale, chenzinale etc) ne omoară și „com-urile", „col-urile" și „mecom-urile" — ni se mai spune.

„Com", „col" și **„mecom"** nu sînt altceva decît niște dări de seamă statistice. Ele se încheie **lunar, trimestrial, semestrial** și **anual.** Prin încheierea acestor situații se urmăresc cam cîte și ce fel de preparate culinare se consumă în restaurante. Se cere, de pildă, ținută strînsă pînă și evidența porțiilor de ciorbă consumate zilnic, a porțiilor de mîncăruri și de desert. Zeci de funcționari asudă pentru a ține socoteala cățeilor de usturoi care sînt serviți sub formă de mujdei, ori a salatelor, ori a pepenilor consumați după masă. Și astfel se întocmește com 1, com 5, com 6, col 3 B, col 8.

Dar toate acestea nu merg singure. Alți funcționari trebuie să le întocmească anexele și anexele anexelor.

— Am cerut de ani de zile statisticii orășenești să ne mai slăbească, să ne îngăduie să dăm situații mai generale și la intervale mai lungi. Ne promit mereu că lucrurile se vor simplifica, dar... nimic (**Ion Radu**, șeful serviciului planificare și organizarea muncii).

Direcția comercială a orașului. Sîntem în cabinetul tovarășului director **Toma Albulet.**

— Direcția noastră îndrumă și controlează trustul. Cum? Direct și prin hîrtii...

— T.A.P.L.-ul și I.A.P.L.-urile susțin că sînt copleșite. Scriptologia pe care le-o pretindeți dv. e vastă. Aparatul administrativ e supraîncărcat. Totuși, în mod artificial, pare necesar.

— Nu pretindem noi scriptologia. Și noi facem scriptologie. În biroul meu intră și ies 20 000 de hîrtii anual. Personal, particip lunar la 25 de soluri de ședințe. Semnarea hîrtiilor și ședințele îmi înghit aproape tot timpul disponibil.

— Bine, dar nu e necesar să vă descotorosiți de acest mod de lucru? Alimentația publică, comerțul în general, presupun studierea vie a cererii de consum, mobilitate, operativitate, inițiativă, mijloace de adaptare la cerințele tuturor categoriilor de consumatori, potrivit gusturilor, veniturilor, particularităților locale etc.

— Nu pot să schimb eu situația. Sînt chemat la ședință — mă duc. Mi se cere raport — raport fac. Părerea mea personală este însă că scriptologia poate fi simplificată, aparatul tehnico-administrativ restrîns. De fapt s-a înregistrat un progres: acum cîțiva ani nu erau 27 de I.A.P.L.-uri, ci 471. Ceea ce oglindește o preocupare în această direcție, dar, desigur, insuficientă, ca și măsuri ce n-au fost duse pînă la capăt.

Ministerul Comerțului Interior, cabinetul tovarășului **Nae Alexe,** secretar general. Discutăm cu domnia sa și cu tov. **V. Aroneanu,** director i Direcției de alimentație publică. Ne exprimăm părerea că „balastul birocratic" tinde să înăbușe activitatea vie a alimentației publice, inițiativa comercială. Acte inutile înghit timpul de lucru efectiv, chiar și gîndirea specialiștilor. Pînă și bucătarii au fost transformați în scriptologi, care pierd ore întregi cîntărind, numărînd, scriind. Ni s-a mai spus, precizăm noi, că talazul de hîrtii, care balansează neîntrerupt între unitățile de alimentație publică, se produce la cererea ministerului.

— Direcția alimentației publice din minister, apreciază tovarășul secretar general, nu solicită organelor și organizațiilor comerciale decît un număr mic de situații scriptice. Nici prea multe circulare nu sînt emise. Dar în minister sînt mai multe direcții și servicii. Dacă fiecare solicită cîte ceva, hîrtiile se string. Aspectele sesizate ne preocupă și pe noi. Lucrăm la un material care va soluționa, sperăm, problema.

Nu cunoaștem exact ce anume se studiază la minister; studiul abia a început. Și nici măsura în care „speranța" va fi împlinită. Cert e însă că dacă nu se va acționa energic și rapid în direcția degrevării activității de balastul birocratic, alimentația publică nu va putea fi desablonizată. Structura organizatorică a rețelei trebuie simplificată, pusă în concordanță cu măsurile luate pentru înlăturarea anomaliilor privind sistemul de aprovizionare și fixare a prețurilor. Și mai e ceva. În aparatul tehnico-administrativ amintit — ca și în afara acestuia — lucrează multi specialiști în arta culinară, în arta pregătirii mîncărurilor, specializați acum în prelucrarea hîrtiilor. Să fie lăsați să-și facă meseria — cu talent și tragere de inimă.

Desigur, nimeni nu contestă că în alimentația publică e necesar să existe personal funcționăresc — ca în oricare alte unități cu gestiune financiară. Problema e însă ca aparatul să capete un caracter rațional, pornindu-se, cum se face și în alte țări, de la cerințele rentabilității și eficacității unităților. Într-un asemenea sector este nevoie de un aparat redus numericeste, foarte elastic și foarte suplu, cu caracter efectiv economic și, ceea ce e deosebit de important, fiecare persoană cu astfel de atribuții să-și găsească din plin justificarea. Or, în structura organizatorică existentă în unități și la organele lor superioare, un mare volum de muncă funcționărească-administrativ-birocratică, în bună parte inutilă, a fost inventată tocmai pentru a justifica existența atîtor funcționari. Un calcul ar arăta poate că mai mult „cîntărește" hîrtogăria decît alimentele consumate în localuri.

Este imperios necesar să se acționeze imediat, cu energie și perseverență, pentru eliberarea radicală a acestui aparat de balastul ce greevează asupra lui, spre a-l face mai economic, mai eficient — atît pentru cerințele economiei, cît și pentru cele ale maselor largi de consumatori.

VIAȚA LITERARĂ A ȘCOLII

Cercul științific și cercul literar, intrate de multe decenii în buna tradiție a școlii românești, au avut darul de a polariza acele elemente care s-au manifestat de timpuriu pe tărîmul științei sau al literaturii, de a mijloci schimbul de lecturi și de opinii, fiind un factor activ în educarea pasionilor, în cultivarea talentelor elevilor. O pluralitate de factori — cenaclul literar, cercul de creație, cercul literar-dramatic, revista școlii, dezbaterea unor teme de literatură, de etică, civism în orele de română și de dirigenție — precum și alte activități patronate de consiliile organizațiilor de pionieri și de organizațiile U.T.C. vin să întărească astăzi fenomenul de emulație artistică în școli. Acest climat are o puternică înrîurire în formarea profilului spiritual al viitorilor cetățeni, aflați astăzi pe băncile școlii, le dezvoltă gustul pentru citit, le modelează capacitatea de selecție și puterea de discernămînt culturală.

DASCĂLUL DE ROMÂNĂ — PROFESOR, CRITIC, REDACTOR ȘI ANIMATOR...

Asistăm la lecții de literatură română la clasa a IX-a G de la Liceul „Gh. Lazăr" din București și la clasa a X-a reală (1) de la Liceul nr. 1 din Timișoara. Într-un loc se discută despre „Neamul Șoimăreștilor", în altul despre „Scrisoarea a III" Profesorii subliniază patriotismul ce se degajă din aceste opere, mîndria față de trecutul istoric și vitejia poporului român. Elevii schimbă păreri asupra momentelor importante din cele două lucrări și cei care se bucură cel mai mult atunci cînd elevii izbutesc să formuleze gînduri proprii, judecăți personale, sînt profesorii. Aceste dezbateri, bazate pe lecturi solide, integrale, dezvoltă capacitatea analitică a elevilor, posibilitatea de a emite singuri aprecieri asupra unui scriitor, a unei opere, a unui curent.

Interesîndu-ne de modul în care se organizează activitatea de educație literară a elevilor în afara orelor de specialitate, tov. prof. *Anghel Tuzu*, directorul școlii generale nr. 146 din București, și tov. prof. *Dumitru Atudoroaie*, președintele Consiliului regional al organizației de pionieri Suceava, ne-au oferit cîteva lămuriri: toate cercurile literare pentru elevii din clasele III—VIII sînt create și îndrumate conform indicațiilor Consiliului Național al Organizației de Pionieri. Aceste indicații nu constituie însă o îngrădire, ci au un caracter orientativ, inițiativele locale fiind totdeauna bine apreciate. În regiunea Suceava, cercurile de citire artistică, recitare și povestire, de interpretare și dramatizare, de creație beletristică au fost antrenate în concursul „Țara noastră-i ca o floare"; cele mai izbutite poezii au fost selecționate în vederea alcătuirii și publicării unei culegeri.

„Depinde de măiestria pedagogică a profesorului de limba română, reușita acestor multiple activități; el trebuie să fie *dascăl* la clasă, *critic* și *îndrumător* în cercul de creație, *redactor* la revista școlii", a fost de părere tov. prof. *Valeria Popescu*, de la școala generală nr. 146 din București.

Constatarea aceasta îi privește pe toți profesorii de română, animatori ai vieții literare din școli. Într-adevăr, asemenea animatori există. Ne convingem de acest lucru răsfoind revistele în manuscris ale Liceului „Dragoș Vodă" din Cîmpulungul Bucovinei și Liceului nr. 1 din Timișoara, ori publicații tipărite: „Curierul liceului „I. L. Caragiale" din Ploiești, „Anuarul" Liceului nr. 32 din București și altele.

Elaborarea materialelor pentru cercurile literare aparține în exclusivitate elevilor, ne-a spus tov. *Veturia Costa*, directoare adjunctă a Liceului nr. 1 din Timișoara; profesorii de specialitate intervin cu îndrumări bibliografice și tematice. Elevii care pregătesc referate, recenzii, analize aduc, ca exemplificări pentru susținerea tezelor expuse la clasă, opere ce nu figurează în programa obligatorie, completînd astfel cultura colegilor lor din cercuri, consolidîndu-le și lărgindu-le orizontul de cunoștințe.

— *Nu se ajunge la un paralelism între cele ce se predau elevilor la clasă și ceea ce se citește și se discută în cercuri?* — Ca să fim sinceri, un asemenea pericol există, ne-a mărturisit tov. prof. *Iulia Leo-Miza*, de la Liceul „Ștefan cel Mare" din Suceava; trebuie să avem grijă să evităm paralelismul, propunînd elevilor teme în afara materiei de clasă, pentru ca ședințele cercurilor să constituie într-adevăr o extindere a orizontului lor de cultură literară.

Cum se realizează practic acest lucru? — Să tac cîteva precizări, a spus tov. prof. *Dalma Kardoș*, de la Liceul nr. 1 din Timișoara: copiii citesc versuri proprii; unele mai bune, altele mai slabe. Îi provoc la o discuție despre ritm, cezură, rimă etc., adîncind cunoștințe de prozodie pe care la clasă le tratăm mai succint. În felul acesta ei învață să versifice corect și își însușesc mai temeinic legile prozodiei.

— *Prezența, în același cerc, a elevilor de clase și vîrste diferite nu-i intimidează pe cei mai mici?* — Deloc, ne răspunde în continuare interlocutoarea noastră. Dimpotrivă, cei din clasele VIII—IX se străduiesc să fie la nivelul celor din clasele X—XI și din punct de vedere al creației, și din punct de vedere al combativității în discuții, al spiritului critic și modului de exprimare.

Cum în învățămîntul nostru actual își completează pregătirea un mare număr de „seraliști", am ținut să aflăm în ce măsură aceștia sînt cuprinși în perimetrul activității literare școlare. Tov. prof. *I. Chеșcă*, director adjunct la Liceul nr. 32 din București, ne poftește la o oră de curs la clasa a IX-a C seral. Elevii sînt aproape toți tineri. Invitat „la tablă", *Maxim Gheorghe*, strungar la depoul I.T.B., vorbește despre cele dintîi tipărituri de la noi, despre textele rotacizante, despre „Scrisoarea lui Neacșu", primul document de limbă românească. Este emoționant să asculți cum acești tineri, care dimineața lucrează în diferite fabrici, întreprinderi și instituții, seara discută cu interes și rivnă probleme literare, înregistrînd-și astfel profilul uman. Unii dintre ei, în dorința de a se integra total în climatul literar din școală, participă la cenacluri și cercuri de creație, fiind prezenți chiar în paginile anuarului tipărit.

TUTORII SPIRITUALI

— *Ați vedea utilă organizarea unor întîlniri între elevi din diferite cercuri și cenacluri, la nivel de oraș, raion, regiune?* — Nu numai utilă, dar și necesară, au fost de părere tov. prof. *Constantin Chindea*, inspector la secția de învățămînt a Sfatului popular regional Suceava, tov. prof. *Silvia Miclescu*, directoarea Liceului pedagogic din Suceava, tov. *Mariana Dabija*, bibliotecara școlii generale 146 din București, și alții. Dacă asemenea schimburi de experiență nu s-au realizat pînă acum, ne-au spus interlocutorii amintiți, aceasta se datorește faptului că nu s-a ivit încă inițiativa.

Sîntem de părere că problema ar merita atenția Ministerului Învățămîntului, a Consiliului Național al Organizației de Pionieri, ca și a altor foruri, întrucît toți cei cu care am discutat au exprimat un punct de vedere unanim: astfel de întîlniri, discuții, schimburi de lecturi între membrii cercurilor din diferite centre ar fi de natură să impulsioneze viața literară din școli, să sporească atractivitatea și eficiența cercurilor literare și a cenaclurilor școlare. Un asemenea rol ar avea, fără îndoială, și concursurile de creație, pe anumite teme literare, organizate la nivelul școlilor, raioanelor, regiunilor și chiar al întregii țări. Premiile oferite în asemenea împrejurări ar răsplăti strădania tinerilor aflați pe băncile școlii de a-și exprima într-un mod propriu, original, universul preocupărilor, stimulînd și îndrumînd pe această cale începuturile unor activități literare nu de puține ori promițătoare, oferind posibilitatea unor comparații revelatoare.

Animați și îndrumați de profesori, unii elevi, în timpul vacanțelor, devin culegători de folclor local. De cît interes s-ar înconjura o întîlnire anuală pe țară a celor mai pasionați strîngători ai baladelor, strigăturilor, doinelor, basmelor populare din toate regiunile, în cadrul unui cenaclu național al micilor folcloriști! O asemenea întîlnire ar reprezenta pentru ei un ideal suprem, a cărui atingere ar declanșa cele mai nobile și mai rodnice ambiții. Cenaclul anual ar putea avea loc o dată în București, apoi în diferite regiuni, cunoscute prin bogăția și varietatea comorilor folclorice.

După cum a reieșit din discuții, viața literară în unele școli se confundă cu acțiuni sporadice, ocazionale: sărbătorirea unor evenimente istorice, aniversarea nașterii unui scriitor, întîmpinarea festivă a centenarului unei școli. Este limpede că un asemenea mod de a înțelege climatul literar în școală nu poate genera o activitate continuă, susținută, sistematică și eficientă, nu poate asigura apariția și dezvoltarea unei adevărate vieți literare.

Se pune însă și întrebarea: cui îi revine patronajul vieții literare din școală? În primul rînd însăși școlii, organizațiilor de U.T.C. și de pionieri. Dar nu numai acestora. Un ajutor substanțial pot da revistele literare și de cultură din regiuni, teatrele, filialele Uniunii scriitorilor, cercetătorii din institutele specializate ale Academiei, adică toți acei care au preocupări direct și stringent legate de înflorirea fenomenului literar, de educarea tineretului în spiritul dragostei pentru valorile vechi și noi ale literaturii noastre.

Mai e nevoie să amintim ecourile pe care le-a lăsat în conștiința fiecăruia dintre noi, cînd eram pe băncile școlii, întîlnirea cu un scriitor, cu un mare om de cultură? Mai e necesar să subliniem de cît real folos ar fi și astăzi prezența, în mod sistematic, a unor scriitori cunoscuți în mijlocul elevilor, ca și înrîurirea educativă pe care ar avea-o asemenea întîlniri?

În școala noastră de astăzi există o viață literară reală, interesantă, care îmbracă o largă multitudine de forme. Este însă cert că această viață poate cunoaște o dinamică mai pronunțată, poate atinge parametri mai înalți, se poate dezvolta mai intens.

Mihai FLOREA

Ion VLASIU — CRONICAR

Cartea la domiciliu

Librăria „Cartea prin poștă" din București, Calea Șerban Vodă 43, raionul „Nicolae Bălcescu", trimite, la cerere, contra ramburs, cărți de specialitate din diferite domenii. Scriind acestei librării, cetățenii din orice localitate pot să rețină cărțile aflate în curs de apariție.

concerte

Filarmonica de Stat din Cluj prezintă azi la Ateneu, sub bagheta lui Antonin Ciolan, artist al poporului, un festival „Ceaikovski". Solist: Ștefan Ruha, artist emerit. În program: Andante cantabile din cvartetul de coarde op. 11 nr. 1 în Re major; Concertul pentru vioară și orchestră în Re major și Simfonia a V-a în Mi minor.

Retrospectiva sculptorului Ion Vlasiu

Ion FRUNZETTI

Cea de-a 15-a expoziție personală din cariera lui Ion Vlasiu, personalitate artistică multiplu manifestată, cu egală dotație pentru sculptură, pictură și literatură, este închinată prezentării sculpturii practicate de acest maestru pe o durată de aproape patru decenii. Deși are un caracter retrospectiv, selecționînd lucrări din toate etapele evoluției artistului, expoziția cuprinde un număr mare de opere inedite, deceniul din urmă, de la ultima sa expoziție personală din 1957 și pînă azi, fiind cu deosebire fecund. Autorul este cunoscut publicului și prin ciclul său de romane cu caracter memorialistic-autobiografic ce începe cu „Am plecat din sat" și continuă prin „Drum spre oameni" și „O singură iubire", după cum e cunoscut și prin lucrările sale de critică plastică, fiind unul dintre artiștii cu o gîndire bine precizată asupra problemelor artei. Ion Vlasiu se dovedește pînă în cele din urmă esențialmente și funciar sculptor, adică înzestrat cu o mare capacitate de a însufleți lemnul, piatra, marmura și bronzul, puse în slujba unui simț neobișnuit de acut al expresiei, al comunicării conținuturilor de conștiință prin metaforele proprii sculpturii.

Întreaga carieră de sculptor a lui Ion Vlasiu demonstrează permanența unui gînd, încolțit de timpuriu și dezvoltat pînă la ultimele sale consecințe, gîndul incorporării în artă a elementelor ce definesc esența istorică și spirituală a poporului nostru. Conformitatea cu sine a artistului în toate etapele carierei sale decurge din această confundare cu istoria poporului, în cultura multimilenară a căruia, spiritul sculpturii sale își implîntă rădăcinile.

Ideea că noi avem ceva de spus lumii că modul nostru de a reezolva problemele existenței poate fi luat cu folos în considerare și de alte popoare, că avem originalitatea noastră de gîndire și simțire este pentru Ion Vlasiu un criteriu călăuzitor în activitatea sa. Călătorind în 1937—1938 și încercîndu-și puterile în competiția cu Occidentul artistic, el repurtează prin expoziția personală de la Paris succese de stimă și de public, dar se întoarce în țară călit împotriva tentațiilor modernismului, înțelegînd că este de neîngăduit anexarea artei românești la carul modei.

La Ion Vlasiu caracterul puternic al naturii temperamentale, adînc înclinate spre acțiune, face ca toate metaforele plastice să tindă spre exprimarea imensei energii lăuntrice, rezumate în actul estetic. Preocuparea pentru personalitățile istorice, pentru figurile care au marcat cu pecetea faptei istoria poporului este la el constantă. Nu este de loc întîmplător faptul că marea tentație tematică a lui Vlasiu merge spre lumea eroilor patriei; Decebal, Horia, Cloșca, Crișan, Bălcescu, eroi ai istoriei noastre, sau legendare personaje folclorice de epopee populară ca haiducul Pintea sau ca Toma Alimoș, se înșiruie alături de eroi mitici ai gîndirii geniale intrați în panteonul epicii universale, ca, de pildă, în această expoziție, Michelangelo, Figurile de mari poeți, indiferent dacă ai cuvîntului sau ai culorii (Eminescu, Creangă, Luchian, Sadoveanu) îi oferă prilejul de a căuta, o dată mai mult cu fiecare nou portret ispitit, — „masca geniului", condiția spirituală a omului de certă vocație creatoare. Și în compozițiile sale, Vlasiu caută să surprindă pecetea lamurii de incandescență a constituției fulgerate de telurile înalt-spirituale, fie că este vorba de „Triptic eroilor", de „1907", de „Cronicar", de „Sculptor", de „Maternitate" — urmărită ca act de superioară împlinire, de exemplar altruism, — sau de studiul în vederea monumentului „Eroii". Dar și în „Minerii" și în „Țăranii" lui Vlasiu, dincolo de marmura, piatra sau lemnul lor, ce păstrează urmele convingătoare ale cioplirii directe și sfîșietoare de mîna sculptorului, bîntuie aceeași însetată voință de a surprinde eroismul, adîncurile fortei creatoare ce transformă azi în eroi pe anonimii apostoli ai muncii de fiecare zi, pe creatorii de bunuri materiale.

Interesul pentru descifrarea psihologiei personalităților, cu mare nume istorice sau rămase anonime, derivă la Vlasiu dintr-o perfectă integrare a artistului-cărturar în filozofia poporului ce l-a născut și educat. Ciclul „vîrstelor spirituale ale omului" — prietenia, dragostea, maternitatea, urmărite de la mijirea conștiinței în adolescență („Tinerețe") și pînă la zborul „în veșnicie" al „pasării suflet", (toate, opere prezente în expoziție), mărturisește necesitatea artistului de a da curs concepției filozofice cristalizată în numeroase opere ale artei noastre populare. Întocmai cum a formulat, cu marea sa intuiție de adînc filozof al artei, Tudor Vianu, în opera lui Ion Vlasiu „energii mult încercate își strigă voința lor de viață".

Revistele de specialitate se vor ocupa mai pe larg de mijloacele prin care sculptorul acesta frămîntat, dornic de a-și urmări pînă la capăt experiențele proprii, în lupta cu materialele moarte ce trebuie să-i învie, sub degete, spre a incorpora sensuri expresive, reușește să producă o atît de intensă vibrație în privitorul, al cărui suflet e invadat de efluviile unei **prezențe**, angajate vădit, manifest. Magia prin care primitivismul savant al anumitor stilizări — foarte apropiate de arta țăranului român, fie că e vorba de tehnica lemnului ori de tehnica pietrei în care poporul nostru a înscris deopotrivă o tradiție glorioasă, străveche — pune stăpînire pe sufletele privitorilor, se numește, în limbajul curent, **talent**. „Busturile lui Horia, Cloșca și Crișan par a fi tot atîtea colțuri de stîncă prăvălite de pe înălțimile Munților Apuseni" — scria Tudor Vianu în 1942, izbit de „aspra tensiune a trăsăturilor lor, deopotrivă cu ale sculptorului". Este vizibil că, fie în spiritul realismului european descendent din idealul elin și renascentist al frumuseții („Mireasa", de pildă, e o apologie a veșnicelor valori ale feminității), fie în spiritul unui expresionism arhaic, făcînd apel la modulii formelor anatomice ce constituie etalonul frumuseții unor culturi străvechi, sau la tipul de deformare voită a simetriei și melodiei liniilor propriei lor, Ion Vlasiu desfășoară o remarcabilă forță de sugestie. Imaginile din basme, tipizări ale tipologiei oamenilor din popor reduse la scheme, îi oferă nu numai prilej de inspirație, cum s-a văzut, ci și chei ale constituirii unor imagini noi, originale. Proiectarea „stihiilor trecutului" în spațiul real, vitalizat brusc de arborescența organică a acestor monstruoase portrete, recurge la tipizări de formulă grotescă, barocă. Monumentalul lemn sculptat ce concentrează într-o imagine plastică filozofia contemporană despre orînduirile trecutului este un fel de „summa" a sculpturii lui Ion Vlasiu din ultima lui etapă de creație. Individualizarea caricaturală, grotescă, a tipurilor ce au însemnat — în momentele capitalist și feudal ale istoriei omenirii, forțele întunericului ce au mutilat sufletele și au reprezentat aroganța, violența, egoismul merge pînă la limitele demascatoare ale sarcasmului. Vlasiu integrează un conținut social lipsit de orice echivoc care subliniază sensul adeziunii sale la marea cauză a eliberării sociale.

Cum spuneam, aluziile cele mai frecvente, ecourile sectorului celui mai des evocat sînt cele în care se recunosc tipuri de implantare în spațiu și de ritmare, similare cu ale artei țărănești a românilor. Maternitățile lui Vlasiu reprezintă puritatea nobilă a femeii din popor și trimite gîndul spre troițele folclorului plastic românesc.

Este clar că în concepția maestrului țăranca-mamă devine un stîlp al societății. Stilizarea uneia din „Maternitățile" lui, cele mai multe din lemn, simbolizează într-o viziune nouă și originală sănătatea morală a femeii din popor, verigă de legătură între generații, chezășie a continuității unei națiuni. Faptul că ideograma trupului de copil pare emanată din pieptul femeii, din regiunea în care tradiția folclorică localizează lumea sentimentelor nobile — inima, pieptul, sediu al sufletului în credințele populare — indică exact interpretarea imaginii acesteia sintetice pe linia unei înrădăcinate stime pentru noblețea devotamentului matern de fiecare zi în folosul vieții noi rodite din sine. Monumentul jertfelor răscoalelor țărănești din 1907 evocă **lomanii**, stîlpii comemorativi și funerari înălțați cu prilejurile solemne ale pomenirii morților. Pe un obelisc țîșnit parcă din barda moțească se profilează cele trei monumentale statui ale lui Horia, Cloșca și Crișan proiectate pentru o piață de oraș unde ar integri minunat urbanistica nouă datorită axării lor arhitectonice vădite. Ion Vlasiu a practicat, în fecunda sa carieră, arta pentru care critica lui a militat: o artă izvorîtă din conștiința estetică a poporului, cu rădăcini adînci în viziunea proprie de lume și de viață a oamenilor acestor pămînturi.

Sculptura lui Ion Vlasiu demonstrează vigoarea unui talent în plină maturitate creatoare, seriozitatea unui meșteșug îndelung încercat, robustețea unor impulsuri expresive pornite dintr-o vocație autentică de a predica, prin ecourile lemnului, bronzului și pietrei muzical-ritmate ca volume, spiritualitatea poporului nostru, hărnicia sa, rădăcinile sale istorice adînci.

ȘTIRI CULTURALE

Vineri seara a avut loc la Teatrul maghiar de stat din Cluj premiera piesei „Viforul" de Delavrancea. Traducerea acestei cunoscute lucrări a dramaturgiei românești aparține scriitorului Veress Zoltan. Spectacolul a fost pus în scenă de regizorul Otto Rappaport și pictorul Mircea Marrosin. În rolurile principale au fost distribuiți Senkalszky Endre și Ilona Dorian, artiști emeriți, Laszlo Gero, Luiza Orosz și alții.

★

Concertul extraordinar prezentat vineri seara de Filarmonica „Moldova" din Iași a fost dirijat de Hans Kas din Republica Federală a Germaniei.

Programul a cuprins uvertura „Coriolan" și Simfonia a VI-a (Pastorala) de Beethoven, Concertul pentru pian și orchestră nr. 2 de I. Brahms, solist Ioan Welt.

(Agerpres)

teatre

- Teatrul de operă și balet: **BOEMA** — 19,30.
- Teatrul de stat de operetă: **LYSISTRATA** — 19,30.
- Teatrul Național „I. L. Caragiale" (sala Comedia): **RĂZVAN ȘI VIDRA** — 19,30, (sala Studio): **CASTILIANA** — 15, **DOMNII GLEMBAY** — 20.
- Teatrul de Comedie: **FEMEIA MĂRII** — 17; 20,30 (spectacole prezentate de Teatrul de stat din Constanța).
- Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" (sala din Bd. Schitu Măgureanu nr. 1) **CLIPE DE VIAȚĂ** — 19,30, (sala din str. Al. Sahia nr. 76 A): **SFINTUL MITICĂ BLAJINU** — 15,30. **CANDIDA** — 20.
- Teatrul „C. I. Nottara" (sala Magheru): **AU FOST ODATĂ... DOUĂ ORFELINE** — 19,30, (sala Studio): **ABSENȚA UNUI VIOLONCEL** — 20.
- Teatrul „Barbu Delavrancea": **VINOVAȚI FĂRĂ VINĂ** — 20.
- Teatrul Mic: **HANUL DE LA RĂSCRUCE** — 19,30.
- Teatrul „Ion Creangă": **SINZIANA ȘI PEPELEA** — 9,30; **NOTA ZERO LA PURTARE** — 15,30.
- Studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale": **ULTIMA ORĂ** — 20.
- Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" (sala Savoy): **PARADA REVIȘTEI** — 19,30, (sala Victoria): **COLIBRI MUSIC-HALL** — 19,30.
- Ansamblul artistic al Uniunii Generale a Sindicatelor: **CU PICIOARELE PE PĂMÎNT** — 20.
- Circul de stat: **INTERNAȚIONAL '67** — 19,30.

tv

15,00 — Aspecte de la Campionatul european de gimnastică. Transmisiune de la Tampere (Finlanda). 16,45 — Fotbal: România — Franța (înregistrat pe peliculă). 18,15 — Pentru cei mici: Cioca, Boca, Coca. 18,40 — Pentru tineretul școlar: „Nota zece la... muzică". Program susținut de elevii liceului de muzică și artă plastică din Constanța. 18,50 — Publicitate. 19,00 — Telejurnalul de seară. 19,25 — Panoramic. 19,45 — Dosarul X... După faptă și răsplată. 20,00 — Tele-enciclopedia. 21,00 — Filmul serial: „Sfîntul". 21,50 — Campionatul mondial de hochei: R.S. Cehoslovacă—Canada. Transmisiune de la Viena. — În pauze: Felicitări muzicale; Telejurnalul de noapte. 23,50 — Închiderea emisiunii.

cinema

- **RĂZBOI ȘI PACE** — film pentru ecran panoramic (seria I): PATRIA — 9; 12; 15; 18; 21.
- **DRAGA BRIGITTE** — cinemascop: REPUBLICA — 10,15; 12,15; 14,15; 16,30; 19; 21,15, EXCELSIOR — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,30; 21, FLAMURA — 9,30; 12; 15; 18; 20,30 (la toate completarea **Imprudența**), CAPITOL (completare **Muntele**) — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,30; 21.
- **OMUL CARE L-A UCIS PE LIBERTY VALANCE**: BUCUREȘTI — 8,45; 11,15; 13,45; 16,15; 18,45; 21, GRIVIȚA — 10,15; 12,45; 15,15; 17,45; 20,15, MELODIA — 9; 11,30; 14; 16,30; 19; 21,15, MODERN — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21.
- **NU SÎNT DEMN DE TINE și FIDELITATE**: LUMINA — 9,15; 13,15; 19,15.
- **CĂSĂTORIE ÎN STIL ITALIAN**: LUCEAFĂRUL (completare **Cinci săptămîni în balon**) — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21, FESTIVAL (completare **Expoziția „Dezvoltarea științei în România"**) — 8,45; 11; 13,30; 16; 18,30; 21, FEROVIAR (completare **Muntele**) — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21.
- **MICUL REBEL** — 10; 12; 14; **INIMĂ CREDINCIOASĂ; SURÎZĂTOAREA DOAMNĂ BEUDET** — 16,30; **CĂDEREA CASEI USHER; FINIS TERRA** — 18,45; 21 — CINEMATECA.
- **CIOCIARA**: CENTRAL — 9; 11,45; 15; 17,45; 20,30.
- **MONDO CANE** (ambele serii): UNION — 10; 16; 19,30.
- **PROGRAM PENTRU COPII**: DOINA — 9; 10.
- **ZORBA GRECUL**: DOINA — 11,30; 15,15; 18; 20,45.
- **JUANA GALLO** — cinemascop: VICTORIA — 8,45; 11; 13,30; 16; GIULEȘTI — 10,30; 15,30; 18; 20,30, MIORIȚA — 9,45; 12; 14,15; 16,30; 18,45; 21, FLACĂRA — 15,30; 18; 20,30.
- **MOSHI, MOSHI — ALO, JAPONIA!**: TIMPURI NOI (completare **Surogat**) — 9 — 21 în continuare.
- **ÎNAINTE DE RĂZBOI**: DACIA (completare **Hieroglifele pămîntului**) — 9 — 21 în continuare, RAHOVA (completare **Muntele**) — 15,30; 18; 20,30.
- **APELUL** — cinemascop: VICTORIA — 18,30; 21, BUZEȘTI — 15,30; 18; 20,30.
- **DACII** — cinemascop: BUCEGI — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30, TOMIS — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30, AURORA — 8,30; 10,45; 13; 15,30; 18; 20,30.
- **LUMEA MINUNATĂ A FRAȚILOR GRIMM** — cinemascop: REPUBLICA — 8, ÎNFRĂȚIREA ÎNTRE POPOARE — 10,30; 13; 15,30; 18; 20,30.
- **JANDARMUL DIN SAINT-TROPEZ** — cinemascop: GLORIA — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30, FLOREASCA — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30 (la ambele completarea **Expoziția „Dezvoltarea științei în România"**), ARTA (completare **Imprudența**) — 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,30.
- **LEAC CONTRA DRAGOSTEI**: FLOREASCA (completare **Expoziția „Dezvoltarea științei în România"**) — 20,45.
- **NIMENI NU VOIA SĂ MOARĂ**: COLENTINA — 15,30; 17,45; 20.
- **WINNETOU** — cinemascop (ambele serii): FERENTARI — 10; 16; 19,30.
- **OGLINDA CU DOUĂ FEȚE**: VIITORUL (completare **Cîntec de leagăn**) — 15,30; 18; 20,30.
- **UN FILM CU O FATĂ FERMECĂTOARE**: MUNCA — 16; 18,15; 20,30.
- **ZILE RECI**: UNIREA (completare **Imprudența**) — 15,30; 18; 20,30.
- **UN MARTOR ÎN ORAȘ**: VITAN — 15,30; 18; 20,15, PROGRESUL — 15,30; 18 (la ambele completarea **Comoara din Panagjurist**).
- **SANJURO** — cinemascop: POPULAR — 15,30; 18; 20,30.
- **COLIBA UNCHIULUI TOM** — cinemascop: MOȘILOR — 15; 18; 20,45.
- **A FOST CÎNDVA HOT** — cinemascop: CRÎNGAȘI — 15,30; 18; 20,30.
- **WARLOCK** — cinemascop: COSMOS — 10; 12,15; 14,30; 16,45; 19; 21,15.
- **DIMINEȚILE UNUI BĂIAT CUMINTE** — COTROCENI (completare **Expoziția „Dezvoltarea științei în România"**) — 15,15; 18; 20,45.
- **ÎNTRE DOI**: LIRA (completare **Hieroglifele pămîntului**) — 15,30; 18; 20,30.
- **NU SÎNT DEMN DE TINE**: VOLGA — 9,30; 11,45; 14,15, 16,30; 18,45; 21, DRUMUL SĂRII — 11; 15,15; 18; 20,30.
- **TRAGEȚI ÎN STANISLAS!**: PACEA (completare **Orizont științific nr. 1**) — 15,45; 18; 20,15.

Bucureşti, război, anul 1943, toamna, seara, seara tîrziu. Ne aflăm în tipografia ziarului „Clipa". Ultimele telegrame „Rador" venite de la redacţie merg la tipar, corectura este în stare de alarmă întru evitarea întîrzierilor posibile, linotipele bat, ca nişte maşini de scris, plumb. Lumină obosită, de noapte. Aer fără de aer. Ţigară. Ferestrele fiind camuflate, nu zărim aici nici oraşul şi, mai ales, nici cerul.

Scena e împărţită în două. La stînga, sala corecturii: cîteva mese învechite, cîţiva corectori picotind activ, scaune, şpalturi, scrumiere. În dreapta zărim tipografia propriu-zisă; o masă de paginaţie, paginatori, şpalturi, şi mai în fund schiţate doar, cîteva linotipuri. De la corectură la masa de paginaţie e o mişcare infinită, ducîndu-se acolo oamenii cu pagini corectate şi întorcîndu-se cu şpalturi proaspete.

În clipa cînd se ridică cortina, activitatea e în toi.

Secretarul de redacţie al ziarului „Clipa", Ion Paveliu, citeşte ultimele telegrame de presă, păstrînd cîteva doar mai importante; celelalte la coş. Ţigări. Foarfecă. Din cînd în cînd telefonul. Ca de pildă acuma.

SEARA TÎRZIU ÎN TIPOGRAFIE

Piesă într-un act de Al. MIRODAN

PERSONAJELE

ION PAVELIU – secretar de redacţie la ziarul „Clipa"
NEA ENACHE – paginator şef în tipografia cu acelaşi nume
DOMNUL COMĂNESCU – redactor-şef al ziarului „Clipa"
SĂVULESCU – corector, preferabil mai în vîrstă
BALABAN – ucenic paginator, evident, tînăr.
Tipografi, corectori etc.

PAVELIU *(ridică receptorul)*: Da eu sînt. Mai avem puţin. *(Ceas)*. Cred că ...o jumătate de oră... Pe la unu şi-un sfert... A venit şi comunicatul... Nu mai ţin minte. Un moment şi fac rost de-o perie. *(Strigă, adresîndu-se unui corector, care lucrează la masa vecină)* Săvulescu? *(Săvulescu ridică fruntea şi ochelarii)*. Dă-mi „întîia"!

SĂVULESCU *(Ceas)*: Sîntem în întîrziere, dom' Paveliu.

PAVELIU *(arată telefonul)*: Ad-o-ncoace... Directorul la telefon.

SĂVULESCU *(vine cu pagina)*: E ceva cu-ntîia?

PAVELIU: Nu cred. *(La telefon)*. Da. Comunicatul va să zică... *(Citeşte)*. „Ieri, în regiunea Briansk, trupele germane au provocat inamicului pierderi grele în oameni şi material. Mai departe? 78 tancuri, 8 514 mitraliere... Mai departe? ...Trupele Wehrmachtului s-au repliat strategic, potrivit planului dinainte stabilit"... Da, iarăşi... Da, ca ieri... Da... ca alaltăieri... L-am pus jos pe două coloane. Ca de-obicei. *(Priveşte pagina)*. În rest, aşa cum ne-am înţeles... Nu... nici o modificare... *(Citeşte pagina)*. Articolul lui Vasiliu-Borzeşti... Pe-a şaptea cursivul despre aprovizionările de iarnă... da, s-a cules şi fondul dumneavoastră... nu... a încăput... fără continuare... *(Lui Săvulescu)*. Cînd zici că iese corectura, Săvulescule?

SĂVULESCU: Care corectură?

PAVELIU: După fondul domnului director.

SĂVULESCU: Acuşi. În vreo zece minute. De-abia am dat-o la linotip.

PAVELIU *(continuă la telefon)*: Zece minute... *(Către Săvulescu)* Are greşeli multe?

SĂVULESCU *(nu...)*: patru-cinci. *(A luat pagina şi s-a întors la masa lui)*.

PAVELIU *(la telefon)*: Două-trei... Vreţi să citiţi o corectură?... Bun... Să trimit şpaltu-n redacţie?... Aha... Treceţi pe-aici... Bun... Vă aştept... Bun... Nu, nici un telefon... Cenzura doar... Fleacuri... La a doua, ca de obicei... Cronica literară... Două fraze... Le-am scos... Şi la foiletonul lui Mancaş, despre speculanţi... O propoziţie în doi peri... S-a scos... Bun... *(Dă să închidă telefonul, dar convorbirea se aprinde din nou)*. Da... *(Mirat)*. Unde... Să fiu atent la... *(Rîde)* Ei, asta-i bună... *(Nu mai rîde)*. Serios?... Bine... Fiţi fără grijă... Cred, de altfel, că a şasea-i gata... *(Lui Săvulescu)* Aţi isprăvit cu-a şasea?

SĂVULESCU: *(Da)*. E gata de calandru...

PAVELIU *(la telefon)*: E gata! *(Mirat)*. Încă o dată?... De ce?... Bine *(Cam pe gînduri)*. Bun. *(Jos receptorul, apoi tare, lui Săvulescu)*. Nea Săvulescule!

SĂVULESCU: Da...

PAVELIU: Mai citeşte o dată a şasea.

SĂVULESCU *(uimit)*: Poftim?

PAVELIU: Cum ţi-am spus... Mai citeşte o dată a şasea.

SĂVULESCU *(poate a înţeles greşit)*: A şasea sau a şaptea?

PAVELIU: A şasea.

SĂVULESCU *(ca mai sus)*: „Mica publicitate"?

PAVELIU: Da.

SĂVULESCU: Da' e gata. Au citit-o băieţii. *(Semn către corectorii de la masa vecină)*.

PAVELIU: Nu face nimic. Mai citeşte-o o dată. Dumneata, nea Săvulescule!...

SĂVULESCU *(eveniment)*: De ce?

PAVELIU: Nu ştiu... Directorul mi-a cerut să o citim cu atenţie.

SĂVULESCU: Are ceva?

PAVELIU: Nu cred. Habar n-am.

SĂVULESCU: Mica publicitate...

PAVELIU: Se pare că s-au strecurat nişte greşeli... şi că s-au supărat nişte clienţi... şi că administraţia a primit plîngeri... Dracu' ştie... Cere-o perie.

(Săvulescu se ridică de pe scaun, face cîţiva paşi, ajunge la uşa care desparte sala corecturii de tipografie. Cere, strigîndu-l pe paginatorul numit în tabelul persoanelor noastre nea Enache).

SĂVULESCU: Nea Enache! O perie dup-a şasea! *(Dar nea Enache nu răspunde, fiind absent)*. Nea Enache! *(Săvulescu intră în sala de paginaţie. Se apropie de masa unde zac paginile de plumb ale ziarului „Clipa", interogîndu-l pe ucenic)*.

SĂVULESCU: Unde-i Enache?

BALABAN: Vine-acuma... Îl căuta cineva la poartă.

SĂVULESCU *(ceas)*: Şi-a găsit şi el cînd... să...

BALABAN: Se-ntoarce el.

SĂVULESCU: Dă-mi o perie după a şasea. Fuga...

BALABAN: N-o trimitem la calandru?

SĂVULESCU: Încă nu... Dă-mi o perie. *(Ucenicul se grăbeşte, pornind să execute operaţiunea solicitată de corectorul-şef, care, nervos, aşteaptă „peria", consultînd cu iritare ceasul... Din dreapta intră nea Enache, paginatorul, pe care, în paranteză fie spus, l-am remarcat de la începutul actului încă, aplecat asupra plumbului, astfel încît figura lui ne este, în această clipă, familiară. Acum însă e tulburat)*. Uite-l şi pe Enache... Unde fuseşi, nea Enache? *(spuse nu cu aer poruncitor, ci colegial, parcă, în înţelesul de: tocmai acuma, cînd n-avem nici o clipă de pierdut, ţi-ai găsit să mă laşi?)*.

NEA ENACHE: Necazuri...

SĂVULESCU *(ah!)*: Ceva... în familie?

NEA ENACHE: Cumnatu-meu... de la Giurgiu... a căzut din căruţă... e cu piciorul-n ghips...

SĂVULESCU: Ah...

NEA ENACHE: Da' ce s-a-ntîmplat?

BALABAN *(a scos pagina)*: Perie după-a şasea... *(I-o întinde lui Săvulescu, apoi îşi vede de treburi.)*

NEA ENACHE *(tresărire fără de surpriză)*: Mica Publicitate? Da-i gata... are şi „bunul" de la cenzură...

SĂVULESCU *(pornind spre sala de corectură)*: Trebuie s-o mai citim o dată.

NEA ENACHE: ...Are ceva?

SĂVULESCU: N-are nimic... dar... *(gest: sus)* ordin de-a stăpînire.

NEA ENACHE *(şters)*: Ah... Atunci n-o ducem încă la calandru.

SĂVULESCU *(a plecat)*: Încă nu. Să mă uit niţel peste ea...

(Nea Enache s-a aplecat din nou asupra paginilor de plumb. Ca şi cum ar porni să lucreze. Citeşte-n plumb. În pagina a 6-a, cuprinzînd „Mica Publicitate". Deodată, se întoarce către ucenic).

NEA ENACHE: Balabane...

BALABAN: Da, nea Enache.

NEA ENACHE: Balabane, ia du-te tu pînă la dom'Paveliu şi vezi dacă n-are o ţigare... *(Ucenicul dă să plece, însă paginatorul îl opreşte.)* Auzi, Balabane? Regală R.M.S. dacă are...

BALABAN: Da' Carpaţi nu e bune?

NEA ENACHE: Întinde-o. *(Balaban a întins-o, pătrunzînd în sala corecturii)*.

BALABAN: Dom' Paveliu...

PAVELIU *(cu ochii pe nişte hîrtii)*: Ce e, mă?

BALABAN: Vă roagă nea Enache pentru-o ţigară.

PAVELIU *(mîna — instinctiv în buzunarul de la haină)*: Numaidecît.

BALABAN: Dacă se poate Regală R.M.S. Aşa mi-a zis să vă spun.

PAVELIU *(tresărire şi mîna instinctiv afară din buzunar. Ochii au părăsit hîrtiile)*: ...Regală...

BALABAN: R.M.S.

PAVELIU: Bine... *(Semn: du-te)* Las' că i-o dau eu. Tot mă duceam să citesc ceva în plumb. *(S-a ridicat, intră în tipografie, se apropie de masa de paginaţie, unde nea Enache lucrează. Acum lumina — de toate felurile e concentrată pe această masă, sala de corectură rămînînd mai în afara atenţiei.)* Ai rămas fără ţigări, nea' Enache?! *(Îi întinde un pachet. Enache ia o ţigară)* Foc? *(Îi oferă şi chibrit.)*

NEA ENACHE *(aprinde)*: Da, foc. *(Lui Balaban)* Balabane, vezi dac-a venit laptele...

BALABAN: Mă duc, nea Enache, numai să dau o perie pe-a opta.

NEA ENACHE: Las-că am eu grijă. Fugi!

BALABAN: Şi dacă n-a venit?

NEA ENACHE: Cin-să vină?

BALABAN: Laptele. Ieri, ştii, de-abia pe la...

NEA ENACHE: Aştepţi. Dar fără lapte să nu-mi vii. Te-ai întors? *(Balaban a zbughit-o. Cei doi cunosc acum un moment de quasi-singurătate. Stau foarte aproape unul de celălalt, cu aerul de a discuta despre pagina de pe masă. De fapt, acesta şi este subiectul conversaţiei.)*

NEA ENACHE: E ceva în ziarul de mîine. La a şasea.

PAVELIU: Aha.

NEA ENACHE: Ştiai ceva?

PAVELIU: Nimic. Nici acuma nu ştiu... de altfel. M-a mirat însă că adineaori, vorbind la telefon cu Comănescu, mi-a cerut să fim foarte atenţi cu Mica Publicitate.

NEA ENACHE: Da...

PAVELIU: Să nu scape cumva vreo greşeală de tipar.

NEA ENACHE: Da... da...

PAVELIU: Să mai citim pagina o dată... Dumneata ai idee despre ce e vorba?

NEA ENACHE: Am. Mi s-a comunicat acu' cinci minute...

PAVELIU: ...Ceva important?

NEA ENACHE: Hm. Fii atent. *(Urmăresc amîndoi pagina, ca şi cum ar examina, înainte de bătălie, o hartă de stat major.)* Va să zică, asta-i Mica Publicitate. Coloana a 3-a...

PAVELIU: La „Închirieri"?... „Lecţii şi meditaţii"...

NEA ENACHE: Nu... Mai jos... Aşa... la „Diverse"... paragraful nu patru, nu cinci... şapte *(Citeşte în plumb.)* E un anunţ... Un anunţ, la prima vedere, destul de banal.

PAVELIU *(încearcă să descifreze literele din plumb)*: L... u... igrec...

NEA ENACHE: Lasă-mă pe mine, că citesc...

PAVELIU *(surîs)*: Ai douăzeci de ani de meserie...

NEA ENACHE: Douăzeci de ani de cînd văd cuvintele pe deandoaselea.

PAVELIU: Şi lucrurile... anumite lucruri.

NEA ENACHE: Îhî... *(Citeşte.)* „Nicky s-a întors în Bucureşti şi îl roagă pe Dem să o caute fără întîrziere la locul binecunoscut". Înţelegi ceva de-aici?

PAVELIU: Înţeleg că e ceva.

NEA ENACHE: Ceva foarte grav şi foarte... şi... mai ales ceva care nu trebuie să apară...

PAVELIU: ...Vrei să scoatem anunţul?

NEA ENACHE: Eu nu vreau ceea ce nu se poate. Anunţul a fost trimis de la Siguranţă.

PAVELIU *(clipă)*: ... care ţine cu tot dinadinsul ca pagina să apară fără greşeli.

NEA ENACHE: Şi în primul rînd fără nici un anunţ lipsă. Scurt — că n-avem vreme. Ascultă-mă şi gîndeşte-te bine. Gîndeşte-te la o soluţie. Nicky este... este cineva care a căzut săptămîna trecută.

PAVELIU *(automat)*: Cine? *(Îşi dă seama de greşeală.)* Iartă-mă.

NEA ENACHE: N-am timp să nu te iert. E o fată din conducerea UTC-ului, care-a căzut săptămîna trecută... N-a dat nimic la anchetă. Nimic.

PAVELIU: De unde ştii?

NEA ENACHE: Ştim. Dar s-a aflat, din gura altcuiva că fata este să zicem logodită cu...

PAVELIU: Dem.

NEA ENACHE: Aşa... că se iubesc şi că băiatul, care nu mai ştie nimic de soarta fetei... de-o săptămînă nu mai ştie nimic... va face tot ce-i stă în putinţă pentru a o întîlni... Dacă la asta mai adăugăm că „locul binecunoscut" este acuma, într-adevăr, binecunoscut la Siguranţă şi dacă, în plus, se ştie că Nicky şi cu Dem... ca şi alţii de altfel... obişnuiesc să corespondeze prin „Clipa".

PAVELIU: ...La Mica Publicitate.

NEA ENACHE: Şi nu numai Mica Publicitate. Pagina şasea în general. Orice s-ar întîmpla, aşa s-au înţeles, ei — şi numai ei — citesc în fiecare zi pagina a şasea din cap în coadă...

PAVELIU: E limpede. Dem o să cumpere mîine dimineaţă ziarul, o să-l deschidă la pagina şasea, o să citească „Mica Publicitate" şi cînd va da peste anunţul iscălit de Nicky...

NEA ENACHE: ...se va repezi la „locul binecunoscut"... şi va cădea în cursă.

PAVELIU: Adică va cădea.

(S-a întors Balaban cu două sticle de lapte. Inoportună prezenţă)

BALABAN: De-abia acum a venit... nea Enache! *(Îi întinde o sticlă)*

NEA ENACHE: *(clipă; ia sticla, o destupă, soarbe o înghiţitură, apoi, ca şi cum ar fi băut gaz, se strîmbă îngrozitor, scuipînd laptele)* Ce-i asta?

BALABAN: *(uluit)*: Laptele, nea Enache...

NEA ENACHE: Asta-i lapte? Gaz e, mă. Poşircă... Nu vezi că-i plin de praf... Ce-au făcut, mă... nemernicii? Au scuturat covoarele-n sticlă? *(Varsă nişte lapte pe duşumea, apoi întinde sticla ucenicului, care o apucă buimac)* Dă-o-ndărăt... Şi vin' cu alta... Galop... *(Balaban a luat-o la fugă. Paginatorul se întoarce către Paveliu.)* O să cadă. Fără doar şi poate. Ăia-l aşteaptă „la locul binecunoscut", douăşipatru de ore din douăşipatru.

PAVELIU: Nu poate fi înştiinţat într-un fel sau altul?

NEA ENACHE: Să ce?

PAVELIU: Să nu se ia după anunţ.

NEA ENACHE: Nu. Şi-a pierdut legătura...

PAVELIU: Nicky... era... legă...?

NEA ENACHE: Da... Şi pînă ce judeţeana va izbuti să între din nou în contact cu el... *(gest: timp)*.

PAVELIU *(intelectual)*: Dac-am putea vorbi cu Nicky...

NEA ENACHE: Ca să ne spuie adresa lui Dem? E foarte simplu... Te duci la Siguranţă... iei bon de intrare, zici că eşti antifascist... te constitui prizonier... şi te trezeşti în aceeaşi celulă cu fata.

PAVELIU *(lasă...)*: Vorbeam aşa...

NEA ENACHE: Acum trebuie să vorbim altfel.

PAVELIU *(citeşte în pagină)*: „Nicky s-a întors la Bucureşti şi..." Dacă directorul...

NEA ENACHE: *(precizare)*... adică Siguranţa...

PAVELIU: ...n-ar fi cerut atenţie specială la Mica Publicitate, am fi izbutit să scoatem, într-un fel sau altul, anunţul... dar acuma...

NEA ENACHE: Acuma-i absurd. Cîştigăm două minute, pierdem doi oameni.

PAVELIU: ...Sau măcar, dacă ştiam din vreme, am fi schimbat un cuvînt... adică ce, un cuvînt?... o silabă... o literă... *(Arată în pagină.)* ...V în loc de N, de pildă. „Vicky s-a întors în Bucureşti." Dar acuma, Săvulescu... confruntă fiecare anunţ cu manuscrisul şi...

NEA ENACHE: ...Acuma... e tîrziu...

(Prin dreapta, a intrat în sala tipografiei, directorul. E un bărbat între 40—50 de ani. Neobservat, el se apropie de masa de paginaţie şi-l bate pe umăr pe subalternul său Paveliu)

COMĂNESCU: Bună seara, băieţi *(răspunsuri, indescifrabil)*.

COMĂNESCU: A şasea? Foarte bine... Aveţi grijă... *(Cei doi tresar)* Nu ştiu ce le-a venit ălora de la administraţie... însă... *(ceas)* Ieşim la timp Paveliule?

PAVELIU *(ceas)*: Cred că da. S-au calandrat patru pagini... acum o trimitem şi pe-a cincea. Care-i gata, Enache?

NEA ENACHE: *(arată)* A doua. *(Strigă)* Calandru! *(O voce din umbră răspunde: Numaidecît!)*

PAVELIU: Să vă dau un şpalt după fond. *(Strigă)* Săvulescu! *(Corectorul, de dincolo, recepţează)*. Un şpalt după fond! Pentru domnul director!

SĂVULESCU: Imediat! *(Caută printre hîrtii, ia un şpalt. Îl aduce directorului)*. Poftim...

COMĂNESCU: E curat?

SĂVULESCU: N-are nimic... Sînt ceva schimbări?

COMĂNESCU: *(examinînd textul)* Nu... Vroiam să-l mai văd o dată, dar *(Săvulescu s-a întors la corectură)*. Paveliule...

PAVELIU: Da...

COMĂNESCU *(citind)*: „Optimism lucid". Cum îţi sună vorbind despre război şi... în sfîrşit, despre ultimele comunicate... mă gîndesc... „Optimism lucid".

PAVELIU: *(în altă parte)* E bun.

COMĂNESCU: Mai mult: e necesar.

PAVELIU *(vag)*: Da.

COMĂNESCU: Ce — da? La ce te gîndeşti?

PAVELIU: La ziar.

COMĂNESCU: Serios? Păreai... în altă parte...

PAVELIU *(surîs)*: Nu... nu... sînt aici. Sînt foarte aici.

COMĂNESCU *(care între timp a scos un stilou din buzunar şi, pe colţul mesei îşi corectează articolul)*: Optimism înseamnă că, oricît de grele, de crîncene, de...

PAVELIU: ...fără ieşire...

COMĂNESCU: Exact... ar fi împrejurările, să fii încredinţat că există o soluţie...

PAVELIU: ...o salvare.

COMĂNESCU: O salvare... dacă vrei.

PAVELIU *(şters)*: Vreau.

COMĂNESCU: Hm! Toţi vrem. Iar „lucid", ei bine lucid înseamnă să nu te-ncrezi pur şi simplu în noroc, aşteptînd dezlegările — din ceruri, ci să priveşti realităţile-n faţă, bărbăteşte. Nu eşti de aceeaşi părere cu mine?

PAVELIU: Ba da. Aveţi perfectă dreptate, „optimism lucid"... e într-adevăr singura soluţie...

COMĂNESCU: Îţi place?

PAVELIU: Din ce în ce mai mult...

COMĂNESCU *(a terminat corectura)*: E-n regulă. *(Îi întinde şpaltul lui Paveliu, acesta aruncă o privire asupra textului, apoi i-l înmînează lui nea Enache)*. Vezi domn' Enache... că sînt două fleacuri, dă-l dumneata la linotip şi roagă-i pe băieţi să le scoată repede. *(Enache a plecat, dar pe drum se ciocneşte de doi băieţi de la calandru)*.

I-UL BĂIAT DE LA CALANDRU: Ce luăm la calandru, nea Enache?

NEA ENACHE: *(arată)* A doua.

(Băieţii se pregătesc să ia pagina de plumb.)

COMĂNESCU: *(ceas)* Eu am plecat Paveliule, sînt jos la „Modern". Dacă e ceva...

PAVELIU: Sper să nu mai fie nimic. Cenzura a venit... Radorul nu mai transmite...

COMĂNESCU: Număr liniştit. Adică relativ liniştit.

PAVELIU: Relativ liniştit.

COMĂNESCU: *(filozofie)* Ce vrei? Astăzi, toate sînt atît de ... După ce isprăveşti cu gazeta, vii şi tu... *(Între timp, s-a întors şi nea Enache. El supraveghează mişcările băieţilor de la calandru, ajutîndu-i. S-ar părea că atunci cînd primul băiat a apucat pagina, s-a clătinat niţel.)*

NEA ENACHE *(alarmă)*: Un'te uiţi, Vasile?

I-UL BĂIAT *(gest — durere — mîna stîngă la pulpă)*: M-a apucat un cîrcel, nea Enache.

NEA ENACHE: Vezi, mă, că scapi pagina din mînă. Sînt douăş'de kile de plumb înăuntru.

COMĂNESCU *(tresărire, apoi, bate urgent în lemnul mesei, jumătate glumă jumătate serios)*: Bate-n lemn. Enache! Asta-r mai lipsi! *(Comănescu, Paveliu şi nea Enache privesc — fiecare într-un fel — drumul paginii către calandru)*: Hm... Cam pirpirii băieţii... Dac-ar fi după mine... eu la calandru aş pune numai boxeri de categoria grea... Vasile Şerbănescu şi Moţi Spakow... *(Rîde)* Hm... *(Lui Enache)* Ţi s-a întîmplat vreodată... Enache... să scapi o pagină dintr-astea? *(Oferă ţigări dintr-un port-ţigaret)* Regale... R.M.S. *(Nea Enache şi Paveliu se servesc)*.

NEA ENACHE *(aprinzînd)*: Eu nu... că n-am lucrat la calandru niciodată... Dar am văzut... în '28 la „Universul"... Se-mpiedicase un băiat *(precizări)* Neculce... care-i acuma la „Monitorul" şi...

COMĂNESCU *(amintiri)*: Şi mie mi s-a întîmplat odată... Adică nu mie *(Evident)*. Era-ntr-o iarnă... în '32 mi se pare, sau în '33... la „Eminescu".

PAVELIU: Cînd eraţi la „Oglinda zilei"?

COMĂNESCU: Da. Făceam — cum ştii — secretariat pe vremea aceea. Secretariat de noapte. Plecaseră toate paginile la calandru, mai rămăsese doar una... a doua mi se pare... că întîrziase din pricina cronicii dramatice...

PAVELIU: Jenică o scria...

COMĂNESCU: Da. Avea el principiile lui: politica internă şi teatrul. Politica pentru bani, teatrul pentru femei. *(Rîde)* Şi o adusese tîrziu, că spectacolul se terminase pe la douăsprezece...

PAVELIU: Înjura. Ca de-obicei.

COMĂNESCU: Nu! De data asta nu-njura. Juca Miţi... La tipografie, foc mare. Dacă nu intra a doua la calandru în zece minute, se pierdea rotativa... pe-atunci „Rampa" trăgea tot la „Eminescu" şi aştepta rîndul... Nervii... Ce înseamnă nervii... Eu mă pornisem să urlu la băieţi şi unul... ca să vezi... l-a apucat strănutul...

PAVELIU: ...În timp ce căra pagina.

COMĂNESCU: Ai ghicit. Şi-a scăpat-o. Praful s-a ales din pagină. *(Lui nea Enache)* Ştii cum e...

NEA ENACHE: Nenorocire...

COMĂNESCU: Se aruncaseră băieţii să strîngă plumbul de pe jos... să reconstituie pagina... Aş!... Imposibil...

PAVELIU *(cunoscător)*: Imposibil.

COMĂNESCU: Nu se mai descurca nimeni în grămada aia de plumb. Iar ca să dai toată materia la cules... din nou... *(gest: absurd)*.

PAVELIU: La ora aia...

COMĂNESCU: Nici pomeneală. Pierdeai rotativa.

PAVELIU: Şi cum v-aţi descurcat?

COMĂNESCU: N-aş dori nimănui să fie în pielea mea de-atunci... Şi, mai ales, a băieţilor...

NEA ENACHE: I-a dat afară?

COMĂNESCU: Bineînţeles. Asta nici nu se mai discută... Ce te faci însă cu pagina?... În zece minute, pricepi?... În zece minute, trebuia să scot din pămînt, din iarbă verde, o pagină.

PAVELIU: Şi-ncă a doua.

COMĂNESCU *(umeri)*: A doua, chiar a doua n-am avut cum. Am ameţit-o. Două coloane culturale din rezervă... De-ala vă spuneam, specul e sfînt... restul... reclame pentru a doua zi... Parcă văd şi acuma: Fabrica de încălţăminte „Dermata"... *(Rîde înfundat)*. Pe cinci coloane... Era pe două, plătiseră pentru două... şi le-am făcut-o rapid pe cinci... Hm... Tinereţe... Şi-a doua zi...

PAVELIU *(rîs de noapte)*: Cînd a văzut Jenică ziarul...

COMĂNESCU: *(melancolic)* Nu rîde, Paveliule, că nu-i de rîs. *(Pauză)* Meserie grea... gazetăria... Meserie grea.

PAVELIU: Îhî!... Dar frumoasă — uneori.

COMĂNESCU: Nu zic nu... Nu zic nu... *(Ceas)*. Gata. V-am lăsat... Dacă mă caută cumva, cineva... ştii unde sînt... *(gest: jos vis-a-vis)*. Te aştept. *(Iese însoţit de saluturi indescifrabile. Şi urmat de Săvulescu. Acesta vine cu peria după „Mica Publicitate", înfăţişînd-o secretarului de redacţie)*.

SĂVULESCU: E bună.

PAVELIU: N-are nimic?

SĂVULESCU: Nimic. „Vînzări"... „Cumpărări"... Ce să aibă? Poate s-o ia la calandru *(gest către băieţii de la calandru care îşi fac de lucru cu pagina pe care o transportaseră mai înainte, a doua)* E şi-un sfert. *(Strigă)* Neacşule!

NEA ENACHE *(taie)*: Lasă-l... Mai are de lucru la pagină... Mă îngrijesc eu...

SĂVULESCU: Bine. *(Se întoarce la corectură)*. Da' repede, nea Enache. *(Ceas)*. E jale.

NEA ENACHE: *(Potriveşte pagina aşa cum se cuvine — pentru calandru. Apoi lui Paveliu)* O s-o duc eu... Mă ajuţi, dom' Paveliu?

PAVELIU *(în ochi)*: Te ajut. *(E acuma faţă-n faţă cu paginatorul, gata să apuce pagina de plumb)*.

NEA ENACHE: Dar... e grea... E greu.

PAVELIU: O să-ncerc. *(gestul, intenţia doar, de a-şi sufleca mînecile)*.

NEA ENACHE: *(rîde într-un fel)*: Ai muşchi?

PAVELIU: Cred că da. Sper că da.

NEA ENACHE: Asta-i treabă pentru oameni de categoria grea... N-auzişi ce spunea directorul?

PAVELIU: Dă-i drumul, nea Enache. *(Au apucat amîndoi pagina, o ridică încet, încet de pe masă şi pornesc, cu tremur, spre calandru. O jumătate de pas... un pas... încă unul)*.

NEA ENACHE: Dacă-i prea greu, domnu' Paveliu...

PAVELIU: Merge.

NEA ENACHE: Să mai facem un pas, atunci... *(înaintează)*.

PAVELIU: Îhî...

NEA ENACHE: Şi încă unul...

PAVELIU: Da *(înaintează puţin)*.

NEA ENACHE: Şi dacă ne ţinem bine...

PAVELIU: Trebuie să ne ţinem.

NEA ENACHE: O să ajungem... pînă la...

(Opintire. Ultim schimb de priviri.)

PAVELIU *(icneşte, ca şi cum l-ar fi înjunghiat o durere)* Ah, inima!...

Apoi, secretarul de redacţie exprimă mişcările şi gestul omului căruia i s-a făcut rău sub povară, îşi îndoaie picioarele şi cade, provocînd, inevitabil, căderea şi risipirea cu zgomot infernal a paginii.

Urlet... urlete...

PAVELIU *(pe jos)*: — A! Piciorul!

NEA ENACHE: Ajutor!

Tipografia — în aer. Oamenii de la corectură aleargă înnebuniţi. Balaban, care se întorsese cu laptele, scapă sticlele pe duşumea. Băieţii de la calandru s-au repezit la locul groaznicului accident. Vin şi alţii de la linotipe. Paveliu se ridică; faţa schimonosită de durere.

SĂVULESCU: Nenorocire... *(Îl ajută pe secretarul de redacţie să se ridice de-a binelea şi să-şi revină din durerea multiplă)*. Ce s-a întîmplat, domnu' Paveliu?

NEA ENACHE: Inima. A alunecat şi a căzut. Cu pagina...

PAVELIU: Nu ştiu... Parcă m-a luat... aşa... cu leşin. Ceasul rău... Mă gîndisem să-l ajut pe Enache să ducem pagina mai repede la calandru... că băieţii nu veneau, şi cînd colo...

SĂVULESCU: ...Vă simţiţi mai bine?

PAVELIU: Da... Ceva mai bine... O să treacă... *(Conştiinciozitate profesională)*. Mă gîndesc însă la pagină... Ce dezastru... *(Ceas)*. Şi e ora... ţţ... ţţ... ţţ... şi dacă n-ar fi pomenit directorul adineaori de... hm... a cobit... *(Măsură)*. Rapid... ca să nu pierdem totuşi rotativa.

NEA ENACHE *(lui Balaban)*: Strînge materia de pe jos. Blestemată pagină...

BALABAN: Şi ce fac cu ea, nea Enache?

NEA ENACHE: Ce să faci? Nu mai e bună de nimic. Lada *(ridică o ladă unde se aruncă, îndeobşte, materialul neutilizat. Balaban execută operaţiunea solicitată)*.

SĂVULESCU: Bine... totuşi... c-a fost „Mica publicitate". Dacă era întîia!

PAVELIU: Ai dreptate. Putea să fie şi mai rău. Acum — gata. E tîrziu... e foarte tîrziu... Ce punem într-a şasea, Enache — scoate specul să umplem la iuţeală o pagină.

SĂVULESCU: Spec avem *(se ajută împreună cu Enache, întru căutarea, sub masă, a şpalturilor cu materie de rezervă)* Slavă domnului...

PAVELIU: Lucruri simple. Umplutură fără probleme. Ca să nu mai trimitem la cenzură. Fleacuri. Reclame... Reclame mari. Şi clişee...

NEA ENACHE *(care a pus pe masă cîteva şpalturi, clişee etc. şi citeşte titlurile, urmărit de Paveliu)*:
„Arta grădinăritului în Moldova".

PAVELIU: Excelent. Sus — pe primele. Titlul pe două... Trebuie să aibă şi clişeu.

NEA ENACHE *(caută-găseşte)*: Asta... şi ăsta...

PAVELIU: Pune-le pe amîndouă.

(În această fază, nea Enache va lucra cu mare iuţeală de mînă, ajutat de Balaban, scoţînd materia de pe şpalturi şi punînd-o în pagină, în vreme ce Paveliu indică locul şi proporţiile, face eventuale tăieturi, citeşte titluri etc., iar Săvulescu obţine „perii" pentru a corecta eventual, operaţiuni toate clasice în domeniul tipografiei).

NEA ENACHE: Reclamă. „Cînd mă culc şi cînd mă scol, îmi spăl gura cu „Odol". E pe-o coloană.

PAVELIU: Pune-i albitură... aşa... mai multă... Fă-o pe două... *(Indică, fără cuvinte, locul pastei de dinţi în pagină)*.

NEA ENACHE *(mai departe)*: Salvarea în împrejurări misterioase a unui muribund pe şoseaua...

PAVELIU: Misterioase... Bun! Cursiv pe-a şaptea. Titlul — în trei rînduri.

SĂVULESCU *(şi-a amintit)*: Domnu' Paveliu.

PAVELIU *(fără a-şi ridica privirile)*: Da...

SĂVULESCU: Uitasem să vă întreb. Ce facem cu „Mica publicitate"?

PAVELIU *(inerţie)*: Care „Mica publicitate"? *(Realizează)*. Ah!

SĂVULESCU: S-o dăm la recules pentru ziarul de mîine pe poimîine, nu?

PAVELIU: Sigur că da... Sigur că da... Ai păstrat manuscrisul?...

SĂVULESCU: Eu n-arunc niciodată manuscrisele pîn-ce nu iese ziarul. Sînt în dulap.

PAVELIU: Dă-le la cules.

SĂVULESCU: Pentru următorul... La urma urmei nu-i nici o nenorocire... N-apare astăzi... apare mîine... Bine că n-a fost întîia... Sau externa... Cînd mă gîndesc m-apucă groaza... Aşa... la Mica Publicitate... ce-i bun astăzi, e bun şi mîine...

PAVELIU: Aşa e.

SĂVULESCU: Nu se schimbă nimic, la urma urmii.

PAVELIU: Ai dreptate.

SĂVULESCU *(rîde)*: Ce vinzi astăzi vinzi şi mîine. „Diversele" de azi sînt la fel de diverse şi mîine... morţii de azi...

PAVELIU: ...sînt morţi şi mîine...

SĂVULESCU: De... *(Grabă)*. Mă duc s-o dau la cules. *(Pleacă, intră în sala de corectură şi strînge manuscrisele pentru tipar)*.

NEA ENACHE: Da, ce mi-e azi, ce mi-e mîine. O zi doar. E mult o zi, fără doar şi poate, însă... După ce trece ziua. *(Pauză)*. Săvulescu are dreptate... e vechi în meseria de corector... trecut prin... are dreptate... „Mica publicitate" nu se învecheşte de la o zi la alta... Ce mi-e joi, ce mi-e vineri... vînzările rămîn vînzări... morţii — morţi...

PAVELIU: ...diversele — diverse...

NEA ENACHE: Cine n-apucă să citească astăzi a şasea cu „Mica" o citeşte mîine...

PAVELIU: Şi... e-acelaşi lucru.

NEA ENACHE: Pentru că omul s-a obişnuit să citească, orice s-ar întîmpla, pagina şasea din „Clipa", de-a fir în păr...

PAVELIU *(parcă întreabă)*: Orice s-ar întîmpla...

NEA ENACHE: Orice.

PAVELIU: Şi... toată... o citeşte?

NEA ENACHE: Inclusiv numărul paginii — din cap. Inclusiv, ziua, luna, anul... Totul.

PAVELIU: Nu numai „Mica publicitate"

NEA ENACHE: Nu... orice-apare în pagina şasea.

PAVELIU: De pildă *(arată-n plumb)*. „Arta grădinăritului în România...

NEA ENACHE: Cuvînt cu cuvînt.

PAVELIU: Dar „Odolul"?

NEA ENACHE: Şi „Odolul".

PAVELIU: Şi „Salvarea în împrejurări misterioase a unui..."

NEA ENACHE: „Salvarea" e un titlu care atrage.

PAVELIU: Şi spune ceva.

NEA ENACHE: Spune. „Salvarea în împrejurări misterioase"... Ce punem jos... pe cinci — şase — şapte?...

PAVELIU: Un articol...

NEA ENACHE *(caută printre titluri)*: Cum îi zice?

PAVELIU: Pe marginea cărţilor: Un roman despre război şi prietenie.

NEA ENACHE *(caută — nu găseşte)*: ...Răz... boi şi prietenie... De cine-i articolul?

PAVELIU: De mine.

NEA ENACHE: E cules?

PAVELIU: Nu.

NEA ENACHE: E scris?

PAVELIU: Nu.

NEA ENACHE: Cînd îl dai la tipar?

PAVELIU: Acuma. Dar trebuie să mă grăbesc. Trebuie să ne grăbim... l-aş dicta direct la linotip... Ca să meargă mai repede.. *(Face doi paşi la dreapta, scrutînd sala, nevăzută pe scenă, a linotipelor)*. O mai fi rămas cineva? *(Strigă)*. Dumitraşcu! *(Nici un răspuns)*.

NEA ENACHE: Lasă... trec eu la linotip.

PAVELIU: Te pricepi?

NEA ENACHE: Am lucrat trei ani la linotipe... la „Imprimeria"... Făceam de toate. Fac şi acuma. Degetele-mi sînt cam amorţite, însă cîteva pagini... tot mai... *(Nea Enache trece la un linotip, pe care-l vom recunoaşte prin semnele zgomotului şi dispare de pe scenă. Paveliu îl urmează, ajunge pînă la marginea din dreapta a scenei şi porneşte a dicta umbrei nevăzute care este paginatorul)*.

VOCEA LUI NEA ENACHE: Ce literă?

PAVELIU: Aldine... Opt aldine... Adică nouă.

VOCEA LUI NEA ENACHE: Text? Două coloane, nu?

PAVELIU: Da, în chenar. *(Ţigară)*. Aşa... *(Începe să dicteze)*. Noul roman al tînărului şi prea puţin cunoscutului încă scriitor francez Jean Paul Alexandrin *(pe litere)* Jean... P... a... u... l... Alexandrin...

VOCEA LUI NEA ENACHE: E un scriitor bun?

PAVELIU: Depinde. Cînd are inspiraţie...

VOCEA LUI NEA ENACHE: În cazul de faţă are. Aşa... Mai departe.

PAVELIU: ...evocă pe bază de întîmplări reale virgulă se pare virgulă un episod dramatic din anii războiului mondial două puncte al primului virgulă dacă se poate spune aşa virgulă război cu adevărat mondial punct. Eroul virgulă...

VOCEA LUI NEA ENACHE: e-ro-ul.

PAVELIU: ...este urmărit de inamic punct. Iubita sa a fost arestată şi, refuzînd la interogatoriu să dezvăluie adresa tînărului, acestuia i se întinde următoarea cursă două puncte... Dictez prea repede?

VOCEA LUI NEA ENACHE: Nu. E bine. E foarte bine.

PAVELIU: Aşa. Unde am rămas?

VOCEA LUI NEA ENACHE: La „următoarea cursă".

PAVELIU: Da... Cunoscîndu-se faptul că îndrăgostiţii obişnuiesc să-şi corespondeze printr-un ziar parizian virgulă serviciile de siguranţă au plăsmuit şi inserat virgulă în numele fetei un anunţ prin care băiatul este înştiinţat să ia legătură cu aceasta de urgenţă punct. La locul întîlnirii virgulă pe care duşmanul l-a aflat virgulă nu se ştie prin ce mijloace virgulă urmau să se afle evident agenţii puterii respective punct. D-a capo. Băiatul însă avea prieteni.

VOCEA LUI NEA ENACHE: Pri-e-teni...

PAVELIU: Prieteni care nu-l cunoşteau punct. Prieteni pe care nu-i cunoştea.. punct. Şi care aflînd de primejdie au hotărît să-l pună în gardă pe băiat, cu orice preţ... punct... *(Respiră greu)*. Uf! ...Niciodată n-am dictat un articol direct la linotip.

VOCEA LUI NEA ENACHE: Ai obosit?

PAVELIU: Să-mi trag puţin răsuflarea... *(Se caută de ţigări. Observînd — pesemne — gestul, Nea Enache îi întinde un pachet. Paveliu ia o ţigară)*.

VOCEA LUI NEA ENACHE: Meserie grea.

PAVELIU: Îmhî...

VOCEA LUI NEA ENACHE: Dar frumoasă...

PAVELIU: Nu zic nu... Nu zic nu... Aşa... unde-am rămas?

VOCEA LUI NEA ENACHE: La... „cu orice preţ".

Linotip şi Cortină

La curtea unui principe din Himalaia

Reportaj de exploratorul francez Michel PEISSEL*)

Să te pregătești doi ani de zile ca să urci la o asemenea înălțime 400 kg de echipament și hrană și, după toate acestea, să uiți de „kata" ! Tași, călăuza mea, mă privea cu vădită dezaprobare. Ce să facem ? Doi căluți ne așteptau în fața casei. Din fericire, un călugăr bătrîn a consimțit să-mi vindă o „kata" (șal alb de mătase, absolut necesar pentru audiență). Punîndu-l sub halat, am încălecat și, împreună cu Tași, am părăsit Lo Mantang, capitala principatului Mustang. Am pornit cai noștri în galop prin cîmpia aridă și, peste două ore, ne-am aflat în fața palatului de vară al principelui. În ziua aceea am aflat că Angun Tenting Trandul, al 24-lea radja al Mustangului, nu știe că pămîntul e rotund.

Dar nu este oare cu mult mai uimitor faptul că lumea din afară știe atît de puțin, m-am gîndit eu, despre existența Mustangului ? Apărat de marele masiv muntos Anapurna, Mustang este un principat minuscul, cu o suprafață de 2 000 kmp. El s-a cățărat la o înălțime amețitoare : 5 000 m deasupra nivelului mării. Numai trei poteci de munte îl unesc de restul Nepalului.

Poate pentru că vorbesc limba tibetană am fost primul european care a primit permisiunea de a vizita un timp mai îndelungat Mustangul. N-a fost deloc ușor să găsesc hamali și o călăuză pentru această periculoasă călătorie : în piața din Katmandu se zvonea că pe drum se întîlnesc tîlhari. La început am reușit să angajez un bucătar pe nume Kalai. Acesta m-a însoțit și în expediția în Ciomolungma în 1959. Deși n-am reușit niciodată să gust specialitatea sa — o tortă de ciocolată umplută cu usturoi — știam că este un om excepțional de cinstit, conștiincios și care știe să-și păstreze sîngele rece în momentele periculoase. În ceea ce-l privește pe Tași, călăuza mea, acesta nu se temea de nimic.

Expediția noastră a fost alcătuită la Pokhara, nu departe de granița Mustangului, de unde, împreună cu Kalai, Tași și alți 10 hamali, am pornit spre Lo Mantang.

Peste 15 zile de drum greu și periculos pe potecile anevoioase ale Himalaiei, după ce ne-am întîlnit cu doi vagabonzi înarmați, la amintirea cărora mi se face părul măciucă, am ajuns în sfîrșit la punctul cel mai înalt al călătoriei. Aici, privirilor noastre li s-a oferit o priveliște cum nu mi-a mai fost dat să văd. În mijlocul unui peisaj de lună, cu defileuri adînci și culmi golașe, se ridica orașul-cetate. În spatele zidurilor cetății se vedeau clădirile roșii ale mănăstirilor și palatul alb al principelui. În fața noastră se afla Lo Mantang, capitala misteriosului Mustang.

În sud se înălțau mărețe culmile albe ale masivului muntos Anapurna, o parte din versantul nordic „nevăzut" al lanțului Himalaiei, pe care europenii au atît de rar prilejul să-l vadă. Am condus mica mea caravană spre oraș. Cînd am pășit prin poarta masivă — singura intrare prin uriașul zid care înconjoară Lo Mantang — din mănăstire a răsunat o trompetă. În fiecare seară, orășenii încuie porțile, păzindu-se de tîlharii din tribul khamra, spaima întregului ținut.

ÎN SALA TRONULUI, PRINTRE GĂINI

În timp ce descărcăm sacii cu echipament, în jurul nostru se adună o mulțime de curioși. Un loba — așa își spun locuitorii Mustangului — mi-a propus o „locuință" liberă la etajul al III-lea al unei clădiri. Casele în Mustang se construiesc din lut.

S-a adus la cunoștința radjalei, care se afla în palatul de vară din Trenkara, că am sosit. Acesta a trimis pentru mine și Tași doi ponei cu șa de argint și hamuri împodobite.

În sala tronului din palat, slab luminată, se aflau la vreo treizeci de oameni. Unii purtau halate din stofă grosolană de lînă, alții erau îmbrăcați în minunate brocarturi de mătase. Aceasta e „curtea" care își petrece o mare parte a zilei servindu-l pe principe sau discutînd treburi de stat. Într-un colț, pe un tron de lemn, acoperit cu un covor din blană de oaie și împodobit cu dragoni roșii de aur, ședea cu picioarele încrucișate însuși radja Angun Tenting Trandul, un bărbat impozant de circa 65 de ani. Părul său lung era împletit în codițe, încolăcite în jurul capului. O panglică roșie ca focul le lega. O manta de aceeași culoare îi atîrna pe umeri.

La intrarea mea s-a făcut liniște. Scoțînd „kata" am făcut o adîncă plecăciune în fața principelui și i-am întins șalul cu un gest pe care l-aș fi dorit „reținut și modest". Bătrînul a zîmbit și, fără să spună o vorbă, mi-a indicat o pernă acoperită cu un covor portocaliu aflată alături de el. M-am așezat.

Timp de cîteva minute a domnit o liniște mormîntală. Principele și curtenii săi nu se mișcau, privindu-mă țintă. La rîndul meu, îi priveam și mă minunam de ce vedeam în jur. Vreo jumătate de duzină de ciini se plimbau în voie prin sala tronului, găinile intrau și ieșeau prin ușa deschisă, o porumbiță gîngurea într-o colivie așezată la picioarele principelui, iar mesele joase erau pline cu vase de argint bogat ornamentate. O uimitoare îmbinare de bogăție și primitivism.

În cele din urmă, principele mă întrebă : „Kare re ?" (Ce dorițI ?)

— Am venit să încredințăm înălțimea-voastră de stima ce i-o purtăm — a pronunțat timid Tași.

Ne-am înțeles în prealabil că el va fi primul care va vorbi, pentru că în ciuda eforturilor n-am reușit să-mi însușesc frazeologia bombastică care se folosește în Mustang atunci cînd trebuie să te adresezi unei persoane importante care face parte din înaltul cler, din nobilime sau familia regală.

— Vă rog să mă iertați, eu mă rușinez că vorbesc în tibetană ca un sălbatic, i-am spus la rîndul meu.

Principele a fost șocat și totodată mulțumit. Șocat pentru că m-am adresat lui într-un dialect care este considerat drept jargon vulgar și totodată plăcut impresionat de faptul că vorbesc limba sa.

Atmosfera s-a încălzit în felul acesta. Zîmbind, radja m-a întrebat de unde am venit. „Țara din care am venit se află foarte, foarte departe" — i-am spus eu.

Principele m-a întrebat ce m-a adus în țara sa.

— Am venit pentru a studia istoria principatului, obiceiurile dv., pentru a studia cărțile și mănăstirile dv.

Toți cei de față au dat din cap în semn de aprobare. Principele chemă la el pe unul din curteni. Acesta se întinse pe jos în fața tronului. Cu un băț ascuțit, muiat într-o sticluță de cerneală scoasă dintre faldurile mantalei sale, a început să scrie pe o bucată de hîrtie cafenie ceea de îi dicta principele :

„Dorim ca acești doi străini (Tași și cu mine) să primească ajutorul cuvenit și să li se răspundă la toate întrebările în orice mănăstire a principatului nostru". Principele își lipi apoi mănușa de argint de partea de jos a foii de hîrtie. Îmi arătă apoi un om de vreo 35 de ani care ședea în fața mea :

— Acesta este fiul meu. Îl doare burta. Ai vreun leac ?

Am pus cîteva întrebări fiului mai virstnic al radjalei și am aflat că acesta s-a înapoiat recent din Katmandu. Nu încăpea îndoială că avea dezinterie — lucru care se întîmplă adeseori locuitorilor de la munte cînd coboară în regiuni mai joase sau în ținuturi mai calde. I-am dat un medicament nimerit pentru asemenea cazuri.

După cum am aflat mai tîrziu și bătrînul principe a călătorit ; el a adus niște ochelari cu rama de masă plastică. Este singurul detaliu modern în înfățișarea sa.

ORAȘELE-PEȘTERI

Teritoriul principatului este situat la o altitudine atît de mare și este atît de puțin roditor, încît nici un copac nu crește pe colinele bîntuite de vînt. În tot principatul se numără doar cîțiva copaci în grădini cu irigație artificială. Copacii sînt acolo stropiți și îngrijiți ca niște flori rare.

Un sistem complicat de canale de irigație ridică apa din adînci defilee muntoase în cîteva sate. Înconjurate de ogoare verzi de orz și hrișcă, ele par oaze în Lună. Baza hranei sărăcăcioase a locuitorilor o constituie orzul măcinat amestecat cu lapte și brînză de yac. După cîte am aflat, bărbații și femeile mănîncă hrană diferită. Ceea ce este bun pentru bărbați este considerat nepotrivit pentru femei. Scurt timp după ce m-am stabilit în Lo Mantang, o bătrînă s-a apropiat de mine pe stradă și m-a ciupit de mînă. Am înțeles că ea și alte femei sînt dornice să afle din ce este confecționată haina mea. Singura marfă industrială care ajunge la Mustang este un luxos brocart de aur. Din acest brocart călugării și nobilii își confecționează cămăși strălucitoare pe care le poartă la ocazii deosebite, sub halate de lînă grosolane căptușite cu blană de oaie. Celelalte veșminte sînt țesute din lîna caprelor care pasc munții.

Chibriturile nu sînt cunoscute ; fiecare își poartă în buzunar fitilul și piatra de cremene.

În rîurile ce curg prin defileurile aride ale Mustangului este ascunsă o mare bogăție — aurul. Dar oricît de ciudat ar părea, locuitorii acestei țări muntoase consideră că extracția acestui metal prețios este o muncă nedemnă pentru ei. În schimb, peruzeaua este căutată cu lăcomie.

Pe stîncile înalte și abrupte am descoperit o comoară cu mult mai interesantă decît pietrele cele mai prețioase : peșteri-locuințe. Cine și cînd a trăit în ele ? Pentru a ajunge la aceste adevărate orașe în stîncă (unele numără pînă la 200 chilii) ar fi nevoie de echipament de alpinist. Am numărat 29 de asemenea „orașe"-peșteră.

„DEMONII"

Denumirea acestui principat provine de la cuvintele Mon și Tang, ceea ce înseamnă „Valea rugăciunii". Aproape șase sute din cei 8 000 de locuitori sînt călugări.

Principele, 60 de călugări, 8 vrăjitoare și 152 de familii locuiesc în Lo Mantang. Intrucît singura poartă a orașului se încuie peste noapte, am presupus că toată lumea doarme în liniște. Dar nu este așa. Întreaga populație se duce la culcare cuprinsă de o spaimă chinuitoare. Pe locuitorii orașului îi inspăimîntă nu tîlharii, cum s-ar părea la prima vedere, ci cei 416 demoni ai pămîntului, cerului, focului și apei. Pentru a izgoni duhurile rele care aduc 1 080 de boli și care provoacă cinci feluri de moarte violentă, călugării, principii și țăranii rostesc zile întregi rugăciuni. Mii de prapore flutură în vînt. Pretutindeni sînt locuri de rugăciune și ziduri de rugă. Și cu toate acestea, se spune, duhurile rele tot pătrund în oraș în timpul nopții. Nici capcanele dibace pentru demoni instalate în fiecare casă, nici țestele de cal ingropate la intrarea fiecărei locuințe nu-i pot opri. Cînd soarele apune dincolo de zăpezile veșnice din apus, nici un locuitor al Mustangului nu se mai simte în siguranță.

Într-o dimineață de primăvară m-au trezit niște sunete șuierătoare. Era un flaut confecționat din osul unui om — instrument la care „cîntă" adeseori călugării. De pe acoperișul casei priveam ceremonia ce se desfășura în piața orașului. A continuat trei zile în șir. Trei zile au răsunat sunetele monotone ale tamburelurilor și tam-tamul melancolic al tobelor confecționate din țeastă de om. Călugării ședeau pe covoare roșii, unii dintre ei îl ajutau pe marele lama din Lo Mantang la efectuarea rugăciunilor. Acesta purta un halat viu colorat de brocart și o pălărie împodobită cu doi dragoni și cîteva cranii de om.

A treia zi ceremonia a atins apogeul. Toți au pornit în fugă strigînd spre porțile orașului. Dincolo de porți lama a trimis o săgeată sfîntă. Mulțimea începu să strige entuziasmată atunci cînd săgeata și-a atins ținta și „demonul" a fugit speriat.

TREI PIETRE ROȘII ARDEAU...

În Mustang, rudele decedatului au posibilitatea să aleagă dintr-un număr destul de mare de obiceiuri de înmormîntare. Decedatul poate fi ars, aruncat în rîu, înmormîntat în pămînt sau tăiat bucățele mici și dat drept hrană grifonilor. În felul acesta, se crede, corpul omenesc se reîntoarce la cele patru elemente inițiale din care este compus : focul, apa, pămîntul și aerul.

În afară de aceste mijloace tradiționale de înmormîntare, în Mustang mai există unul — pentru bărbații care n-au lăsat în urma lor nici fii, nici nepoți. Cadavrul este pus în sare și lăsat între zidurile casei sale. Dacă în cele din urmă, într-o altă generație, se naște un băiat, decedatul este scos noaptea din sicriu, dus pe muntele cel mai apropiat și „vîndut" duhurilor rele.

Într-o bună zi am descoperit că în casa care mi-a fost oferită ca musafir de seamă se află un cadavru.

În a opta zi a șederii noastre ni s-a adus o veste neliniștitoare. Fiul radjalei era foarte bolnav și se credea că va muri în curînd. Oamenii spuneau că eu i-am dat otravă... Această noutate a căzut ca o lovitură de trăsnet. Am scos un flacon de antibiotice din farmacia mea. În fața palatului de vară al principelui ardea un foc mic din bălegar de yac, iar alături, așezate una peste alta, trei pietre vopsite în roșu. Mi-a înghețat inima. Era semn că în casă cineva este bolnav de moarte și nici măcar ruda cea mai apropiată nu are voie să intre. Medicii locali fuseseră chemați încă în ajun la căpătîiul bolnavului. În „tolbele lor medicale" se găsesc broaște uscate.

Timp de trei săptămîni în fața porții palatului a ars focul din bălegar de yac : trei săptămîni fiul principelui a fost între viață și moarte.

În așteptarea știrilor despre starea bolnavului, am pornit să cercetez mănăstirile. În interior, zidurile acestor clădiri sînt acoperite cu fresce, fiecare colțișor constituind o operă de artă. Din tavan atîrnă pînze pictate pe teme religioase, pe altar sînt instalate statui din bronz poleit cu aur, reprezentînd pe lama și zeități. Cea mai uimitoare este o statuie înaltă cît o casă cu trei etaje, instalată într-unul din principalele temple din Lo Mantang. E statuia lui Buda. Călugării cărora le-am arătat scrisoarea de recomandare a principelui îngrămădeau în fața noastră numeroase tomuri de cărți legate în coperte de mătase, cîntărind nu mai puțin de 20 de kg fiecare. Unele erau foarte vechi, legate în coperte simple, altele înrămate în argint, încrustate cu ornamente de aur masiv. Am descoperit un manuscris care descrie istoria Mustangului din 1380 și pînă în zilele noastre. Din acest document unic am aflat că în trecut Mustangul a fost, fără putință de tăgadă, un principat bogat. A fost întemeiat în 1380 de către Ama Pal, un crud conducător de oști, care a cucerit douăzeci de mari cetăți, ale căror ruine mai străjuiesc și astăzi de pe culmile unor munți.

Peste patru săptămîni Tași mi-a adus vestea că focul a fost stins. Fiul radjalei se simțea mai bine. A doua zi m-am îndreptat spre palat. Temerile mele s-au dovedit inutile. Am fost primit cu amabilitate. Principele a răspuns cu plăcere la întrebările mele.

În timp ce stăteam de vorbă, un servitor umplea mereu cana mea cu ceai. Acesta se pregătește din frunze aspre și este dres cu ulei și sare. Pentru a fi pe placul oaspetelui, înalta gazdă a poruncit să se pună în ceaiul meu și un ou crud. Străduindu-mă să zîmbesc politicos, înghițeam în silă acest lichid oribil din cana fără fund.

JUGUL DE AUR

Fiecare familie în Mustang îți are obligațiile sale. Unii țărani sînt curieri ai principelui. Alții aprovizionează pe principe cu combustibil, se ocupă de gospodăria sa. În Mustang există șerbi, oameni care lucrează pămînturile principelui ; ei n-au nici un fel de proprietate personală și nu au dreptul să-și părăsească stăpînul.

Copiii sînt instruiți acasă sau în mănăstiri. Dacă în familie există doi fii, unul dintre ei trebuie să primească un rang duhovnicesc cînd împlinește 8—9 ani.

Așa s-a întîmplat cu fiul mai mic al principelui care trăia într-o mare mănăstire din orașul Tarang. Deși călugăr, încălcase legea și se însurase. Un an înainte de venirea mea, soția lui murise. Pentru a-și ispăși păcatul săvîrșit în tinerețe și recîștiga respectul semenilor săi, s-a retras de bunăvoie pentru 3 ani într-o chilie de mănăstire.

Tînărul lama m-a primit și m-a invitat în chilie. Am petrecut multe ceasuri stînd de vorbă în fața somptuosului altar. Sute de lămpi cu ulei ardeau în fața figurilor ginditoare ale zeilor poleiți cu aur. Lama și-a petrecut toată ziua citind rugăciuni, apoi noaptea în meditație. Spre dimineață mi-a înmînat o foaie de hîrtie împăturită pe care era scris noul meu nume.

Noul meu nume era Șekagari sau „Muntele de cristal străveziu", ceea ce sună ceva mai poetic decît Migser Snaringho — adică „Ochi galbeni și Nas lung" cu care m-au botezat strengarii pe stradă.

Scurt timp înainte de a părăsi localitatea am văzut o priveliște ciudată : toți bărbații ședeau pe cimp, unii beau ciang — o bere fabricată din orz, alții torceau lîna de yac sau citeau rugăciuni. Am întrebat ce se petrece. Spre surprinderea mea am aflat că avea loc o judecată. Judecătorii se sfătuiau. Infracțiunile și delictele sînt judecate în Mustang fie de un tribunal sătesc, condus de un „înțelept" ales, fie de principe în persoană. Populația denumește cu ironie judecata principelui „jugul de aur" pentru că de obicei lucrurile se termină prin aceea că atît o parte cît și cealaltă plătesc o mare amendă principelui.

Am întrebat cum sînt pedepsiți hoții. Am fost condus în castelul radjalei care se înalță pe o culme deasupra orașului și mi s-a arătat o mică cameră întunecoasă. Acolo am văzut arme străvechi — săbii uriașe, arcuri și săgeți, pusti și zale. Omul care mă însoțea a ridicat de jos un obiect pe care mi l-a întins. Spre groaza mea am constatat că era o mînă chircită de om.

— Iată, a spus el, ce facem cu hoții...

În timpul vizitei de adio, pe care am făcut-o lamei din Tarang, a reieșit că eu am „obiceiuri respingătoare".

— Este oare adevărat că voi mîncați găini și pește ? — m-a întrebat lama neîncrezător. Cînd am recunoscut că așa este, a început să rîdă, considerînd că glumesc.

— Sînt convins, mi-a spus el, că nu se poate mînca ceva atît de dezgustător !

N-am îndrăznit să-i mai spun că în Franța noi mîncăm și melci, broaște, iar cîteodată și carne de cal.

Loba evită să omoare ființe vii. Ei salvează muștele cînd acestea cad într-o cană cu ceai, iar puricii sînt adunați cu grijă și aruncați vii.

În ziua cînd am plecat, lama din Tarang mi-a dăruit un cățel cu păr sîrmos.

— Vă rog să primiți acest dar. Duceți ciinele în țara dv. — mi-a spus el și a adăugat cu tristețe : Nu e oare ciudat că acest ciine va zbura cu o barcă prin aer și va vedea atît de multe țări îndepărtate, iar eu voi rămîne aici, în Lo ?

*) *Cunoscut călător și etnograf francez, Michel Peissel a vizitat unul din colțurile cele mai îndepărtate și mai puțin cunoscute din Himalaia — provincia nepaleză Mustang. În ultimii ani, guvernul Nepalului a întreprins primele măsuri pentru lichidarea orînduirii patriarhale din acest ținut îndepărtat.*

DISPARIȚIA DURERII FIZICE O HIMERĂ?

ancheta internațională

Multă vreme omul a văzut în durere acțiunea unor forțe supranaturale. Dar de timpuriu a găsit și mijloace pentru combaterea ei. Homer povestește în Iliada că frumoasa Elena avea un elixir — din mătrăgună și vin — care făcea să uiți „orice dureri și griji". Probabil că străvechea rețetă nu era chiar atît de radicală, căci căutările au continuat de-a lungul secolelor pînă la analgezicele moderne și mijloacele de anestezie. Lupta împotriva durerii a cunoscut mulți pionieri care au încercat antidoturi pe propriul lor trup. Mulți medici s-au dedicat alinării durerii semenilor lor, așa cum a fost figura luminoasă a doctorului Albert Schweitzer care a trăit decenii în pădurile ecuatoriale ale Africii pentru a-i tămădui pe localnici de boli și epidemii.

Ce perspective se deschid în combaterea durerii ne spun trei oameni de știință, specialiști reputați în acest domeniu.

Prof. dr. Rudolf FREY — MAINZ

Planta, cuțitul, cuvîntul

Cine nu cunoaște durerea ? Arsura, dintele cariat, contuzia, ulcerul stomacului ? Excitațiile pornesc de-a lungul nervilor — cu o viteză de 150 metri pe secundă — apoi spre măduvă și creier — unde ia naștere senzația dureroasă. Intensitatea durerii nu este strict legată de intensitatea factorului care o provoacă ; hotărîtoare este „judecata" creierului. Sînt cunoscute cazuri cînd sportivi, participînd la competiții pasionante, nici nu au observat că au fost răniți, că aveau fracturi, durerile apărînd brusc după fluierul final. Se știe că, de asemenea, mama poate să-și uite propria-i durere cînd copilul îi este în primejdie. În schimb, anumiți bolnavi pot resimți dureri fără să existe vreo bază organică.

În texte vechi, de peste 2 000 de ani, descoperite în Iran, medicii recomandau pentru combaterea durerilor trei mijloace : planta, cuțitul și cuvîntul. În esență, lucrurile au rămas valabile și astăzi : se folosesc, în aceleași scopuri — medicamentele, chirurgia și psihoterapia. Uzinele farmaceutice se întrec în a produce analgezice tot mai eficiente — de la banalul antinevralgic pînă la puternice stupefiante — în stare să acționeze asupra locului de origine al durerii, asupra căilor nervoase pe care le parcurge senzația, asupra creierului. Cum acționează însă aceste substanțe ? Căror fapte se datorește eficiența lor ? Recent, cunoscutul savant american Linus Pauling, de două ori laureat al premiului Nobel, a emis o teorie moleculară a anesteziei generale. După părerea lui, argumentată științific, substanțele medicamentoase folosite în acest scop ar forma în anumite regiuni ale creierului microcristale. Prezența lor împiedică trasmiterea undelor bioelectrice, specifice stării de cunoștință și sesizabile prin electroencefalogramă. Diminuarea energetică a acestor unde ar avea tocmai drept efect pierderea cunoștinței — deci anestezia generală.

O problemă care preocupă pe mulți bolnavi sînt durerile de cap. Ele apar deseori fără a se putea observa vreo leziune organică. Cercetările au arătat chiar că țesutul cerebral este insensibil la durere, spre deosebire de arterele și venele mari care din exterior alimentează creierul și unele porțiuni ale membranelor creierului. Cercetări recente au demonstrat că durerile de cap se pot datora, între altele, dilatării peste măsură a acestor artere și vene. În aceste cazuri, cele mai indicate sînt medicamentele care reduc calibrul vaselor.

În unele cazuri, puține la număr, cînd tratamentele nu ajută la învingerea durerii (la cancer, de pildă), se face apel la chirurg, care întrerupe căile nervoase ce transmit senzația de durere de la locul în care se produce pînă la centrii respectivi din creier.

Omenirea luptă astăzi împotriva durerii și prin mijloacele fizioterapiei, în rîndul cărora au apărut recent și aparatele ultrasonore, în stare să producă pînă la 1 000 000 de vibrații pe secundă. Ele au dat rezultate bune în reumatisme, spondiloze, nevralgii de diferite feluri etc.

Lupta științei împotriva durerii continuă.

Prof. dr. Guy VOURC'H — PARIS

Conștiința este cea care gradează durerea

Rămîi îngrozit la relatarea amputațiilor făcute pe cîmpul de luptă sau în largul mării, fără nici un fel de anestezie. Medicii păreau să se fi resemnat cu aceasta și un chirurg francez, Velpeau, scria în 1839 : „Operațiile fără durere sînt o himeră pe care mintea omenească nu va ști s-o izgonească".

Cu șapte ani mai tîrziu s-a produs însă ceea ce păruse de neînchipuit. S-a realizat prima demonstrație publică a unei anestezii, deschizîndu-se o eră nouă în medicină și chirurgie. De atunci, drogurile s-au înmulțit, tehnicile s-au perfecționat și nu este exagerat dacă susținem că progresele considerabile ale chirurgiei au devenit posibile datorită anesteziei.

Se știe astăzi că durerea are două componente : pe de o parte senzația pură, datorată stimulului nervos, pe de alta integrarea ei de către conștiință. Dar tocmai conștiința este cea care-i conferă senzației aspectele tragice, ce variază după individ și împrejurări. Diferențele considerabile ale reacțiilor individuale reprezintă principala dificultate în studiul durerii, al acțiunii analgezicelor. Astfel, aceeași rănire (o fractură de gambă, de exemplu) va fi acceptată cu ușurință de un soldat din prima linie, întrucît poate însemna salvarea vieții, în timp ce va provoca strigăte de durere la lucrătorul pentru care apare spectrul șomajului. Primul nu va reclama morfină, pe cînd celălalt o va implora.

Marea varietate a reacțiilor individuale face ca studiile efectuate pe voluntari să fie lipsite de valoare ; ei știu bine că este vorba de o experiență. Durerile provocate artificial nu au nimic patologic și nu comportă nici un element de frică. Dacă vrem să studiem efectul real al unui analgezic, trebuie să procedăm după metoda denumită a „celor două necunoscute" sau „dublu orb", cînd nici bolnavul, nici medicul nu cunosc natura substanței utilizate. Am avut surpriza de a constata că în perioada post-operatorie, la 30 la sută dintre bolnavi, durerea a fost alinată prin administrarea unui produs inert care semăna doar la exterior cu analgezicul respectiv, ca și cum li s-ar fi dat morfină adevărată.

Trebuie să acordăm cea mai mare importanță aspectelor psihologice ale luptei împotriva durerii. Pe aceasta se bazează și aplicațiile în obstetrică. De asemenea, martirii din mișcările de rezistență, din lupta revoluționară nu ar fi putut îndura toate suferințele fără această forță interioară, această mare credință. De aceea, medicul trebuie să cerceteze sufletul bolnavilor săi cu multă înțelegere, convins că nu îngrijește numai organisme, ci ființe omenești conștiente, sarcina lui fiind de a trezi și întări factorii psihologici care pot contribui la învingerea durerii.

Prof. dr. Otto MAYRHOFER — VIENA

Un iluzionist — anestezistul modern

Oricît de paradoxal ar părea, durerea îndeplinește și o funcție utilă ; ea este „ciinele păzitor care prin lătratul său apără sănătatea" — spuneau medicii greci din antichitate. Durerea este semnalul care face pe om să se ferească, semnalul care îl trimite la medic. Dar durerii care provoacă epuizare și insomnie, durerii patologice și distrugătoare, noi, medicii, i-am declarat de mult război.

Astăzi cel ce se supune unei intervenții chirurgicale așteaptă, ca ceva de la sine înțeles, ca operația să decurgă fără durere. Această cotitură a fost pregătită prin descoperirea eterului. Un dentist american a fost primul care, în 1846, a demonstrat o narcoză cu eter. Și curînd noua metodă a cucerit lumea. A doua descoperire epocală a fost anestezia locală. La Viena, un tînăr oftalmolog a folosit cocaina pentru înlăturarea durerii la o operație pe ochi. Abia 50 de ani mai tîrziu, prin descoperirea evipanului, s-a realizat un mijloc eficace de adormire a bolnavului, printr-o simplă și unică injecție intravenoasă.

Somnul singur nu produce narcoza, nu elimină durerea. Mai sînt necesari încă trei factori : deconectarea durerii, relaxarea musculară și atenuarea unor reflexe nocive. În aceste direcții lucrează anesteziologia modernă, tinzînd să țină sub control — prin aparate și substanțe medicamentoase — pe fiecare din acești factori. Astfel un puternic relaxant al mușchilor este curara, întrebuințată cîndva de indienii din America de Sud pentru otrăvirea săgeților. Cu ajutorul acestei substanțe, care se obține astăzi pe cale sintetică, se realizează o relaxare musculară, controlată, în timpul intervențiilor chirurgicale. În ultimul timp au fost încercate în practica spitalicească numeroase relaxante între care succinilcolina, la nașterea căreia am luat parte personal.

În timpul operației, anestezistul modern acționează aidoma unui organist care are la dispoziție mai multe registre : el îl adoarme pe pacient, deconectează de scoarța cerebrală senzațiile lui dureroase, paralizează mușculatura lui, pompează oxigen în plămîni — prin tubul de cauciuc introdus în trahee. El poate, după necesități, să-i ridice sau să-i scadă tensiunea arterială, să-i regleze temperatura corpului. El poate să înlocuiască sîngele bolnavului, să-i pună inima în repaus și să o înlocuiască, temporar, printr-o pompă. Anestezistul de azi are în mîna lui, în adevăratul sens al cuvîntului, viața pacientului, pe care îl aduce în stare de inconștiență tocmai pentru a-l feri de durerile operației. Lui îi revine să-l conducă — cu cea mai mare răspundere — prin pericolele inerente intervenției chirurgicale. Pentru a putea face față acestor sarcini extrem de grele și a putea mînui complicatul utilaj, el trebuie să aibă o pregătire excepțională. Într-adevăr, la ce folosește cea mai frumoasă orgă, dacă nu știi să cînți la ea !

TOVARĂŞUL GHEORGHE RĂDULESCU S-A ÎNTORS DIN R. D. GERMANĂ

Tovarăşul Gheorghe Rădulescu, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, preşedintele părţii române în Comisia mixtă guvernamentală de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică dintre Republica Socialistă România şi Republica Democrată Germană, s-a înapoiat vineri după-amiază în Capitală, venind de la Berlin. În capitala R. D. Germane, vicepreşedintele Consiliului de Miniştri a avut convorbiri cu Julius Balkow, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R.D.G., preşedintele părţii germane în Comisia mixtă guvernamentală privind dezvoltarea cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre cele două ţări.

La sosire, pe aeroportul Băneasa, au fost prezenţi Petre Blajovici, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, Constantin Scarlat, ministrul industriei chimice, Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe, precum şi Karl Kormes, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R. D. Germane la Bucureşti, şi membri ai ambasadei.

(Agerpres)

A apărut

„LUPTA DE CLASĂ"

nr. 3/1967

Numărul pe luna martie al revistei cuprinde articolele: **Rezerve de sporire a acumulărilor băneşti** de IULIAN VĂCAREL, **Sistemul informaţional în economia modernă** de DECEBAL URDEA, **Ştiinţa conducerii, o disciplină dinamică** de CONSTANTIN PINTILIE — la rubrica „Organizarea ştiinţifică a producţiei şi muncii".

În continuare revista publică materialele **Cartea ştiinţifică şi exigenţele editoriale** de V. STĂNESCU, **Confruntări în opinia publică occidentală în legătură cu strategia atlantică** de Z. FLOREA.

Revista mai publică articolele: **Aspecte ale formării şi structurii colectivului de cercetare** de ION GOLIAT, **Activitatea ştiinţifică în atenţia sociologiei** de TEOFIL ROLL — la rubrica „Sociologia ştiinţei"; **Reflecţiile unui „clasicizant"** de VICTOR EFTIMIU, **Creaţie şi mimetism în poezie** de OVIDIU DRIMBA — la rubrica „Poezia actuală şi dezbaterile teoretice"; **Predarea cunoştinţelor de marxism-leninism în liceu** de VASILE BUNESCU, VASILE ŞTEFANOIU — la rubrica „Puncte de vedere"; **Tendinţe în domeniul producţiei, investiţiilor, preţurilor** de T. CRISTUREANU, **Gradul de ocupare a forţei de muncă** de A. OPREA, **Caracteristici generale ale comerţului mondial capitalist** de S. SAVA, **Probleme valutare** de B. COMISIONERU, **Adîncirea unor decalaje economice** de N. S. STĂNESCU — la rubrica „Documentar. Economia capitalistă în anul 1966"; **Cercetări sociologice în mediul şcolar** de ION ŞERBĂNESCU — la rubrica „Recenzii".

Revista mai cuprinde rubrica „Fişier bibliografic".

Sărbătorirea prof. Ion Pavel

Cu prilejul împlinirii vîrstei de 70 de ani, prof. Ion Pavel, membru corespondent al Academiei, a fost sărbătorit vineri după-amiază în cadrul unei şedinţe festive, care a avut loc în aula Academiei.

Despre viaţa şi opera sărbătoritului au vorbit acad. Aurel Moga, ministrul sănătăţii şi prevederilor sociale, prof. Matei Balş, din partea Ministerului Învăţămîntului, prof. Nicolae Nestorescu, membru corespondent al Academiei din partea Uniunii societăţilor de ştiinţe medicale, şi dr. Radu Pieptea, în numele foştilor elevi ai sărbătoritului. Prof. Ion Pavel a mulţumit pentru cinstirea acordată.

Cu acelaşi prilej, seara, a avut loc o masă colegială la Casa oamenilor de ştiinţă.

(Agerpres)

HOTELUL „EUROPA"

Elegantul hotel „Europa" din Eforie-nord funcţionează şi în sezonul de primăvară. Restaurantul de la parter, deschis zilnic între orele 7 şi 2 noaptea, serveşte o gamă variată de preparate culinare şi grătar, precum şi un excelent „vin al casei" din renumitele podgorii dobrogene.

Saloanele pentru organizarea diferitelor reuniuni şi bancete oferă o ambianţă modernă, plăcută.

În fiecare seară cîntă orchestra maghiară de muzică uşoară „Echo".

Flori pentru balcoane şi grădiniţe

În curînd, gospodinele vor răsădi primele flori în ghivece şi în lădiţe; pe terase şi pe trotuare, în faţa cofetăriilor şi restaurantelor, se vor ivi jardinierele; în grădiniţele din faţa caselor, în spaţiile din preajma întreprinderilor şi instituţiilor va începe amenajarea straturilor.

Întreprinderea horticolă „1 Mai" din Capitală pune la dispoziţia întreprinderilor şi cetăţenilor, contra cost, răsaduri de flori de primăvară dintre cele mai frumoase: pansele, păraluţe, miozotis, begonii şi petunii. Ele pot constitui primele elemente ale unor „grădini suspendate" în balcoane sau ale unor covoare de flori în curte. Lucrători calificaţi amenajează, la cerere, jardiniere şi grădini. Comenzile se primesc la sediul întreprinderii din Bd. Schitu Măgureanu nr. 10, telefon 13.53.15.

Aveţi cont curent personal la C. E. C.?

Ca urmare a creşterii sistematice a veniturilor băneşti ale populaţiei, acţiunea de economisire la C.E.C. a continuat să înregistreze şi în acest an o importantă dezvoltare. Comparativ cu sfîrşitul anului trecut, la 20 martie a.c., soldul depunerilor populaţiei păstrate la C.E.C. a fost cu 9,9 la sută mai mare. Paralel cu creşterea soldului depunerilor a sporit într-o măsură însemnată în acest an şi numărul depunătorilor pe diferite instrumente de economisire. Aceste rezultate, care reflectă evoluţia ascendentă a procesului de economisire la C.E.C. în ţara noastră, confirmă totodată şi faptul că populaţia apreciază avantajele care decurg din păstrarea banilor la Casa de Economii şi Consemnaţiuni.

În calitate de depunători, cetăţenilor le sînt asigurate numeroase drepturi şi avantaje personale. Depunerile la C.E.C. sînt garantate de stat, iar pentru sumele depuse spre păstrare se acordă dobînzi şi cîştiguri, restituirile de orice sume se efectuează imediat la cerere, se păstrează secretul operaţiunilor etc.

Venind în sprijinul populaţiei care îşi păstrează economiile băneşti la C.E.C., Casa de Economii şi Consemnaţiuni pune în permanenţă la dispoziţia acesteia, alături de libretele de economii şi de obligaţiunile C.E.C., şi **contul curent personal.**

Contul curent personal la C.E.C. constituie un instrument practic şi avantajos pentru păstrarea economiilor băneşti. Cei care îl folosesc pot avea asigurată achitarea în termen a chiriei, abonamentului de telefon, a impozitelor fără a se mai deplasa la casieriile întreprinderilor sau instituţiilor respective, economisind în acest mod timp preţios. Plăţile se efectuează de către Casa de Economii şi Consemnaţiuni pe baza dispoziţiei date de titular din sumele depuse în contul său curent. Pentru sumele păstrate la C.E.C., titularii de conturi curente beneficiază şi de dobîndă anuală.

Contul curent personal poate fi deschis oricărui cetăţean la casele raionale sau orăşeneşti de economii. Depunerea iniţială şi soldul efectiv în contul curent personal nu pot fi mai mici de 100 lei. La deschiderea contului, se pune la dispoziţia titularului un carnet de cecuri.

Este important de reţinut că în contul curent personal la C.E.C. se pot face depuneri în numerar de titularul contului sau de alte persoane, cît şi depuneri prin virament din drepturile băneşti cuvenite titularului ca: salariu, pensie, alocaţii pentru copii, prime, premii de stat, drepturi de autor, cîştiguri C.E.C., lotopronosport etc.

Depunerile în numerar se pot face la casa raională (orăşenească) de economii unde titularul şi-a deschis contul. În cazul depunerilor prin virament în contul curent personal a unor sume din drepturile de salariu, prime, alocaţii pentru copii, premii, drepturi de autor, cîştiguri C.E.C. etc., titularul contului dă o dispoziţie scrisă întreprinderii sau instituţiei de la care are de primit drepturi băneşti pentru a i se depune în contul său curent suma ce i se cuvine. În acest scop, titularul va indica numărul contului curent şi casa raională (orăşenească) de economii la care are deschis contul.

Restituirile din sumele depuse în contul curent personal se efectuează ca şi depunerile după dorinţa titularului, în numerar prezentatorului unui cec, semnat de titular sau de una din persoanele autorizate de acesta. Restituirile de orice sume se fac la casa raională (orăşenească) de economii unde titularul are deschis contul.

Pentru ca titularii de conturi să cunoască ce operaţiuni au fost efectuate în conturile lor curente, li se eliberează de către casele raionale (orăşenesti) de economii extrase de cont în care sînt înregistrate toate operaţiunile la zi.

Dat fiind utilitatea şi avantajele acordate depunătorilor pe acest instrument de economisire tot mai mulţi cetăţeni solicită deschiderea de conturi curente personale la C.E.C.

Amurg — Foto: Agerpres

SPORT

„MONDIALELE" DE HOCHEI PE GHEAŢĂ

● ASTĂZI, ÎN GRUPA B: ROMANIA–POLONIA ● ECHIPELE U.R.S.S. ŞI CANADEI SINGURELE NEÎNVINSE ÎN GRUPA A

Vineri, toate echipele prezente la campionatele mondiale de hochei pe gheaţă (grupele A, B şi C) au avut zi de odihnă. Pasionanta competiţie hocheistică de la Viena se reia astăzi pe toată... linia.

În grupa B, centrul atenţiei îl constituie meciul dintre lidera clasamentului, selecţionata României (8 puncte), şi cea de a doua clasată, echipa Poloniei (7 puncte), de al cărui rezultat va depinde în mare măsură ocuparea primului loc şi, prin urmare, promovarea în grupa A. După această partidă, hocheiştii români vor întîlni luni echipa Austriei, iar marţi, în ultima zi a campionatelor, pe cea a Iugoslaviei.

În grupa A, lupta pentru medaliile de aur continuă să se dea în prezent între echipele U.R.S.S. şi Canadei, singurele neînvinse. Echipa Canadei a cîştigat cu greu 2—1 (0—0, 0—1, 2—0) partida cu S.U.A., după ce a trecut prin mari emoţii. Astăzi au loc următoarele meciuri: R. D. Germană — S.U.A.; Finlanda — R. F. a Germaniei; U.R.S.S. — Suedia şi Cehoslovacia — Canada.

În grupa C, lideră este echipa Japoniei, care are cele mai mari şanse să promoveze în grupa B.

Campionatele mondiale de hochei pe gheaţă din 1969 se vor desfăşura în Cehoslovacia (turneul grupei A) şi Iugoslavia (turneele grupelor B şi C). În anul 1970, gazda „mondialelor" pentru toate cele trei grupe va fi Canada. Începînd din 1969, la întrecerile grupei A vor lua parte numai şase echipe. După cum se ştie, anul viitor campionatul mondial de hochei va avea loc la Grenoble, în cadrul Jocurilor Olimpice de iarnă.

Turneele internaţionale de şah

BELGRAD. — În turneul feminin de şah de la Belgrad s-au desfăşurat partidele întrerupte, soldate cu următoarele rezultate: Konarkovska — Nedelkovici remiză; Konarkovska — Asenova remiză; Iovanovici — Eretova remiză; Asenova — Nedelkovici 0—1. Înaintea ultimei runde, în care Alexandra Nicolau o întîlneşte pe Liliak, clasamentul arată astfel: Zatulovskaia — 8,5 puncte; Gaprindaşvili — 8; Belamarici — 7,5; Nicolau, Konarkovska, Nedelkovici — 7; Iovanovici, Eretova, Liliak — 6,5; Bilek — 6; Heemskerk — 5; Novara — 4; Asenova — 3,5; Timofeeva — 1.

HALLE. — După cinci runde, în clasamentul turneului zonal de şah de la Halle, conduce Lajos Portisch (Ungaria) cu 4,5 puncte, urmat de Uhlmann (R.D.G.) şi Hort (R. S. Cehoslovacă) — 4, Westerinen (Finlanda), Besser (R.F.G.) — 3,5 etc. Victor Ciocîltea, care a remizat în runda a 5-a cu Hort, totalizează în prezent 2,5 puncte.

În cîteva rînduri

Meciurile din cadrul semifinalelor „C.C.E." la handbal masculin vor avea loc după cum urmează: **Dinamo Bucureşti-Dukla Praga**, 9 aprilie la Bucureşti şi 16 aprilie la Praga; **V.F.L. Gummersbach-Trud Moscova**, 31 martie la Köln şi 16 aprilie la Moscova. Finala se va desfăşura la 28 sau 29 aprilie într-un oraş din R. F. a Germaniei ce urmează a fi stabilit zilele acestea.

Astăzi, de la ora 16,30, arena Voinţa din Capitală (capătul tramvaiului nr. 5) găzduieşte întîlnirea internaţională de popice dintre reprezentativele masculine şi feminine ale României şi R. F. a Germaniei. Din echipele noastre fac parte printre alţii: Elena Lupescu, Petre Purje, Tinca Balaban, Cristu Vînătoru şi alţii.

Echipele de lupte libere (juniori) ale oraşului Sofia şi regiunii Ploieşti au susţinut o partidă amicală la Ploieşti. Luptătorii bulgari au obţinut victoria cu scorul de 7,5—2,5.

În semifinalele turneului de tenis de la Johannesburg, Maria Bueno (Brazilia) a învins-o cu 6—1, 6—2 pe Annette van Zyl (R.S.A.). Alte rezultate: dublu bărbaţi (sferturi de finală): Davidson, Bowrey (Australia)-Drossard, Hombergen (Belgia) 6—4, 7—5, 3—6, 4—6, 6—4; Emerson, Fletcher (Australia)-Moore, Lingen (R.S.A.) 9—7, 4—6, 15—13, 6—2.

Competiţia de hochei pe gheaţă de la Iaroslavl (U.R.S.S.), rezervată echipelor de tineret, a fost cîştigată de selecţionata U.R.S.S., urmată de cele ale Finlandei, Suediei, Cehoslovaciei, R. D. Germane, Poloniei, României şi Ungariei.

În finala turneului de fotbal de la Alger, selecţionata oraşului Budapesta a învins cu scorul de 4—2 (2—0) echipa Atletico Madrid. Pentru locurile 3—4: Vojvodina Novi Sad (Iugoslavia)—selecţionata Algeriei 6—1 (3—1).

A 5-a etapă a „Turului ciclist al Marocului", Larache-Meknes (205 km), a fost cîştigată de rutierul autohton Mohamed Braire cronometrat în 5h 54'46". În clasament conduce Abderrahmane Farak (Maroc) cu 19h 18'59", urmat la 3'06" de Gosta Pettersen (Suedia) şi la 3'17" de fostul lider — Skerl Franc (Iugoslavia).

Întreprinderile de panificaţie trimit zilnic centrelor de pîine sute de tone de pîine, franzele şi alte produse mărunte: cornuri, chifle, batoane, împletituri, cu gust şi conţinut diferite, în gramaje diverse. Dintre cele mai noi produse amintim franzeluţele „Dimboviţa", „Spicul", „Pariziana" şi franzela cu margarină.

În fotografie, o parte din cea mai proaspătă „şarjă" de franzele elaborată la întreprinderea de panificaţie „Pionierul" din Capitală.

Foto: M. Cioc

Manifestări în ţară consacrate aniversării răscoalei din 1907

Manifestări închinate răscoalei ţărăneşti din 1907 au avut loc şi în alte localităţi din ţară. În prezenţa a sute de ţărani, printre care se aflau şi participanţi la răscoală, tineri utecişti şi pionieri au depus flori la plăcile comemorative dezvelite la noile şcoli, cămine culturale şi sfaturile populare din comunele Mărăcineni, Sudiţi, Blăjani, Scurteşti — raionul Buzău, Bogza, Zărneşti, Ciorani — raionul Rm. Sărat, Mireş şi Lapoş — raionul Mizil, regiunea Ploieşti. Plăci comemorative au fost dezvelite şi la uzina constructoare de utilaj chimic Ploieşti, Uzina mecanică din Cîmpina şi la schela Buştenari, unde acum 60 de ani muncitorii petrolişti s-au alăturat şi au sprijinit lupta dreaptă a ţărănimii.

În numeroase localităţi din regiunea Iaşi au avut loc simpozioane, seri literare, expuneri despre răscoalele ţărăneşti din 1907, susţinute de scriitori, cadre didactice, activişti culturali. De asemenea, în satele şi comunele Iveşti, Costeşti, Tîrzii, Băceşti, Drăguşeni, Tătăraşi, Buhăieşti şi altele au fost dezvelite plăci memoriale ale căror inscripţii glorifică eroismul ţăranilor care s-au jertfit acum 60 de ani pentru pămînt şi libertate.

(Agerpres)

vremea

Ieri în ţară: Vremea a fost instabilă şi s-a răcit în toate regiunile. Cerul a fost variabil, mai mult acoperit. Au căzut averse de ploaie, lapoviţă şi ninsoare în Transilvania, Maramureş şi nordul Moldovei şi numai sub formă de ploaie în Crişana, Muntenia şi sudul Moldovei. Averse izolate s-au mai semnalat în sudul Banatului. În Dobrogea a plouat temporar. Cu totul izolat în Muntenia şi Moldova aversele au fost însoţite de descărcări electrice. Vîntul a suflat slab, pînă la potrivit, prezentînd intensificări în Banat, Oltenia şi vestul Munteniei, din sectorul sud-vestic. Temperatura aerului la ora 14 oscila între zero grade la Joseni şi Huedin şi 12 grade la Tr. Măgurele, Alexandria şi Giurgiu. **În Bucureşti:** Vremea a fost instabilă, cu cerul variabil. În cursul după amiezii s-au semnalat precipitaţii însoţite de descărcări electrice. Vîntul a suflat potrivit. Temperatura maximă a fost de 11 grade.

Timpul probabil pentru 26, 27, 28 martie: Vreme uşor instabilă. Cerul va fi schimbător. Vor cădea ploi locale. Pe alocuri, în nordul ţării şi regiunea de munte se va semnala lapoviţă şi ninsoare. Vîntul va sufla potrivit. Temperatura în creştere uşoară. Minimele vor fi cuprinse între minus 3 şi 7 grade, iar maximele între 5 şi 15 grade. **În Bucureşti:** Vreme uşor instabilă. Cerul va fi schimbător. Va ploua slab. Vîntul va sufla potrivit. Temperatura în creştere uşoară.

Poarta maritimă a Greciei

Lumini albastre şi roşii apar în noapte la intervale de timp regulate, indicînd intrarea în radă. Scîlpirea lor abia se distinge însă printre zecile de mii de luminiţe ale Pireului, cu clădirile sale desfăşurate pe două coline ce îşi ridică frunţile din apele mării.

Ruinele unui zid masiv de piatră, care apar ici şi colo pe malul mării, amintesc frămîntata istorie a acestui important port, care leagă Grecia cu întreaga lume. Viaţa oraşului a mers, încă din antichitate, alături de cea a portului. Conceput şi construit în epoca lui Temistocle, adică în sec. V î.e.n., pleacă spre alte ţări sute de mii de tone de portocale, mandarine, stafide, smochine, tutun, măsline. Vasele revin încărcate cu maşini-unelte necesare economiei în dezvoltare. Anul trecut, în Pireu au fost încărcate şi descărcate aproape 10 milioane tone de mărfuri. În aceeaşi perioadă au intrat în port sau au ieşit circa 20 000 de vase de mărfuri sau pasageri şi s-a înregistrat un trafic de aproape 4,5 milioane pasageri. Deşi portul se întinde pe o vastă suprafaţă, de la golful Phaleron pînă la Perama, în ultimul timp capacitatea sa de lucru s-a dovedit a nu mai corespunde pe deplin marelui trafic de mărfuri de export, import şi tranzit. Potrivit proiectelor existente, portul de mărfuri se va extinde spre Perama, unde urmează a fi construite noi cheiuri, depozite şi silozuri.

însemnări de călătorie

Pireul devine, cu trecerea secolelor, poarta maritimă a întregii Grecii. Ocupaţia romană şi cea turcă a dus la decăderea Pireului, de-a lungul a 15 secole, pînă la dobîndirea independenţei ţării, la 25 martie 1821 — zi devenită sărbătoare naţională a Greciei. Urmează o nouă perioadă de înflorire, curmată de astă-dată de ocupaţia hitleristă. Întregul port a fost transformat în ruine. Instalaţiile care au rezistat bombardamentelor au fost aruncate în aer.

Pireul de azi îşi recapătă importanţa de cel mai mare port al Mediteranei. Lungimea totală a cheiurilor de încărcare-descărcare ajunge astăzi la 16 km. Munca în port este aproape total mecanizată. Sutele de macarale, fixe şi plutitoare, podurile rulante, conveerele formează deasupra cheiurilor un păienjeniş metalic în continuă mişcare. Pe lîngă coloşii de metal, oamenii par nişte furnici. Vocile lor se amestecă cu zgomotul asurzitor al motoarelor, al sirenelor răguşite ale vapoarelor şi vaietele vîntului sfîrtecat de pădurea de metal de pe cheiuri. Pireul concentrează peste jumătate din comerţul maritim şi transportul de pasageri ale ţării, fapt care face ca activitatea lui să fie un barometru al întregii activităţi economice a Greciei. De aici sebit este pus pe construcţiile navale. Pentru prima dată, în proiectele de dezvoltare economică ale ţării este inclusă şi această ramură. În anticul port Eleisis, exact pe locul unde temerarii marinari greci îşi construiau ambarcaţiuni de lemn în antichitate, va fi înălţat pînă în decembrie 1968 un nou şi modern şantier naval, cu două docuri pentru vase cu un deplasament de 50 000—100 000 tone. Navele greceşti ce pot fi întîlnite pe toate căile maritime ale globului, dacă ar fi puse una lîngă alta, ar putea forma un pod între Pireu şi Creta.

Flota comercială greacă serveşte o mare parte a comerţului internaţional. Puţine ţări în lume nu apelează la serviciile acestei mari flote. Circa 95 la sută din activitatea flotei comerciale greceşti este ocupată de căraţuşie. Anual, această ramură a economiei aduce în ţară circa 150 milioane dolari.

Vestita poartă maritimă şi-a schimbat radical fizionomia, a căpătat noi dimensiuni, dar şi-a păstrat peste secole menirea. Pireul de azi, în care pulsează efortul înnoirii, rămîne cea mai importantă arteră de contacte cu exteriorul, canalul unor intense schimburi comerciale. Oficialităţile locale mi-au vorbit cu căldură despre legăturile tradiţionale româno-elene în domeniul comerţului, despre însemnătatea reînnodării acestor tradiţii. Vizita în Grecia a delegaţiei guvernamentale române, conduse de preşedintele Consiliului de Miniştri, Ion Gheorghe Maurer, efectuată în toamna anului trecut, a fost evocată de interlocutorii mei, ca un moment important în dezvoltarea relaţiilor prieteneşti şi a colaborării tradiţionale dintre ţările noastre. Sentimentele de stimă reciprocă şi de prietenie care animă popoarele noastre au un suport trainic în dorinţa lor comună de a cimenta aceste relaţii printr-un mai intens schimb de valori materiale şi spirituale, de a-şi aduce contribuţia la dezvoltarea colaborării între ţările balcanice.

C. ALEXANDROAIE

viaţa internaţională

Franţa nu va participa la reuniunea S.E.A.T.O.

ASSOCIATED PRESS : O nouă adîncire a rupturii dintre Franţa şi S.U.A.

Franţa nu va participa la viitoarea reuniune a Consiliului SEATO ce urmează să aibă loc între 18 şi 20 aprilie, în capitala S.U.A. Această hotărîre, anunţă agenţia „France Presse", a fost comunicată de guvernul francez în urmă cu cîteva zile guvernului american. Surse bine informate, din Washington, relevă că luarea unei atari decizii pare să fie motivată de poziţia guvernului francez faţă de politica Statelor Unite în Vietnam.

Agenţia „France Presse" precizează că guvernul de la Paris are unele obiecţiuni faţă de o eventuală participare la reuniunea S.E.A.T.O. a unui observator al regimului saigonez. Un alt argument îl constituie faptul că aceste şedinţe vor fi urmate de o conferinţă a ţărilor ce sprijină cu trupe agresiunea americană din Vietnam. Atitudinea Franţei în această privinţă fiind binecunoscută, releva „France Presse", guvernul francez a preferat să nu participe la deliberări care ar putea crea confuzii prin legătura care va fi astfel stabilită între SEATO şi războiul din Vietnam.

Agenţia Associated Press subliniază că **hotărîrea luată de guvernul francez „marchează o nouă adîncire a rupturii dintre Franţa şi S.U.A.".** Totodată — subliniază agenţia — această hotărîre este apreciată la Washington drept o nouă manifestare a dezaprobării de către guvernul francez a poziţiei S.U.A. în Vietnam. După cum se ştie, Franţa şi-a redus încă mai demult reprezentarea sa la reuniunile Consiliului S.E.A.T.O., trimiţînd ambasadori cu grad de observatori în locul ministrului afacerilor externe.

Miting al muncitorilor din şantierele navale de la Saint-Nazaire (Franţa) împotriva concedierilor

„Actele agresorilor americani constituie crime împotriva umanităţii"

CONFERINŢA DE PRESĂ DE LA HANOI

HANOI 24. — Corespondentul Agerpres, Adrian Ionescu, transmite : La Hanoi a avut loc vineri o conferinţă de presă organizată de membrii celei de-a 3-a misiuni a Tribunalului internaţional pentru anchetarea crimelor comise de americani în Vietnam şi ai delegaţiei Comisiei internaţionale de anchetare a crimelor comise de americani în Vietnam. Ziariştilor vietnamezi şi corespondenţilor de presă le-au fost prezentate concluziile anchetelor efectuate.

„Am vizitat personal locurile bombardate, am stat de vorbă cu victime ale bombardamentelor şi am putut constata cu propriii noştri ochi efectele bombardamentelor, a declarat deputatul italian Lelio Basso, conducătorul celei de-a 3-a misiuni a Tribunalului internaţional pentru anchetarea crimelor comise de americani în Vietnam. Noi am ajuns la concluzia că actele agresorilor americani, pe care le-am constatat la faţa locului, constituie crime împotriva umanităţii".

La rîndul său, Joe Nordmann, şeful delegaţiei Comisiei internaţionale de anchetare a crimelor comise de americani în Vietnam, secretar general al Asociaţiei internaţionale a juriştilor democraţi, a subliniat că „dovezile culese sînt o mărturie a crimelor comise de S.U.A. care urmăresc să lichideze dreptul la libertate al unui popor şi să transforme ţara într-un pustiu. Noi, a spus el, ne-am convins că poporul vietnamez — victimă a agresiunii — este hotărît să lupte pînă la obţinerea unei independenţe şi libertăţi reale, a unei păci adevărate".

ROMA

Cinstirea eroilor luptei antifasciste

ROMA 24. — Corespondentul Agerpres, Giorgio Pastore, transmite : Joi şi vineri s-au desfăşurat la Roma numeroase manifestări comemorative în legătură cu împlinirea a 23 de ani de cînd peste 300 de cetăţeni din capitala Italiei au fost împuşcaţi de nazişti, la locul cunoscut sub numele de Fosse Ardeatine. Manifestările au fost organizate de Asociaţia naţională a partizanilor italieni (A.N.P.I.) şi de Asociaţia naţională a persecutaţilor politici antifaşcişti. La monumentul ridicat în amintirea celor căzuţi, s-au prezentat, pentru a-şi aduce omagiul, membri ai guvernului italian, primarul oraşului Roma şi alte personalităţi.

Evoluţia situaţiei politice din India

- **Anchetă asupra activităţii C. I. A. în ţară**
- **Proiect de lege pentru interzicerea tăierii vacilor (considerate animale sfinte de hinduşi)**

DELHI 24 (Agerpres). — La sfîrşitul unor dezbateri furtunoase în Camera Populară a Parlamentului indian, joi seara ministrul de externe, Mohammed Chagla, a anunţat că va fi deschisă o anchetă asupra activităţii C.I.A. în India. În cursul dezbaterilor, mai mulţi deputaţi, între care şi comunişti, au declarat că din surse americane se cunosc date privind amestecul american în recentele alegeri, ca şi subvenţionarea de către aceştia a unor organizaţii (mai ales de tineret) indiene. Au fost citate numele unor diplomaţi americani la Delhi ca fiind şefi ai reţelei C.I.A. în India şi a fost cerută expulzarea lor.

Deputatul independent Prakeash Shastri, de origine hindusă, a prezentat, de asemenea, proiectul unei legi privind interzicerea în întreaga Indie a tăierii vacilor, considerate de hinduşi animale sfinte. (După cum se ştie, disputa în jurul acestei probleme a dus în luna noiembrie anul trecut la incidente serioase la Delhi — n. r.).

Pe de altă parte, se anunţă că în statul Hariana, din nordul Indiei, a fost format noul guvern de către partidele de opoziţie, care au învins la recentele alegeri generale partidul de guvernămînt. Acesta este cel de-al 7-lea stat indian în care, în urma alegerilor, guvernul este format de partidele de opoziţie. Partidul de guvernămînt este la putere în nouă state, incluzînd Rajasthanul, unde a fost impusă conducerea prezidenţială, şi statul Nagaland, al cărui cabinet este proguvernamental.

SIERRA LEONE

A doua lovitură de stat în trei zile

Un alt grup de militari, transmite agenţia „France Presse", a preluat puterea joi la Freetown, capitala statului african Sierra Leone, instituind un „Consiliu al reformei naţionale".

În fruntea Consiliului a fost numit lt. col. Ambroise Genda care, după cum relevă agenţia Reuter, se găseşte însă la New York în calitate de membru al reprezentanţei statului Sierra Leone la O.N.U. Potrivit purtătorului de cuvînt al grupului de militari, Charles Blake, Consiliul a suspendat constituţia, a dizolvat toate partidele politice şi a interzis orice fel de activitate politică în ţară. Comandantul forţelor militare, David Lansana, autorul precedentei lovituri de stat de la 21 martie, şi fostul prim-ministru, Albert Margai, au fost arestaţi.

Într-o declaraţie difuzată de postul de radio Freetown, Blake a arătat că atît colonelul Lansana, cît şi ceilalţi militari care l-au sprijinit la 21 martie, intenţionau să readucă la putere pe fostul premier, Albert Margai, fapt care ar fi dus la perpetuarea crizei politice din ţară. Sarcina Consiliului reformei naţionale, a spus Blake, va fi să restabilească ordinea, după care va remite puterile în momentul cînd va fi creat un guvern civil.

O ştire de ultimă oră anunţă că noul grup militar a hotărît să numească în funcţia de secretar general al Consiliului Reformei Naţionale şi şef al Administraţiei civile, pe Peter Tucker, fost secretar al Cabinetului primului ministru.

MINERII BOLIVIENI VOR CONTINUA LUPTA

LA PAZ 24 (Agerpres). — Participanţii la Conferinţa naţională a minerilor din Bolivia, desfăşurată în oraşul Oruro, au adoptat o rezoluţie în care subliniază că, „continuarea luptei pentru restabilirea salariilor existente în martie 1965" va constitui una din principalele acţiuni ale muncitorilor din această ţară. După cum se ştie, în 1965, guvernul bolivian a hotărît o reducere a salariilor minerilor, pretextînd dificultăţile economiei ţării.

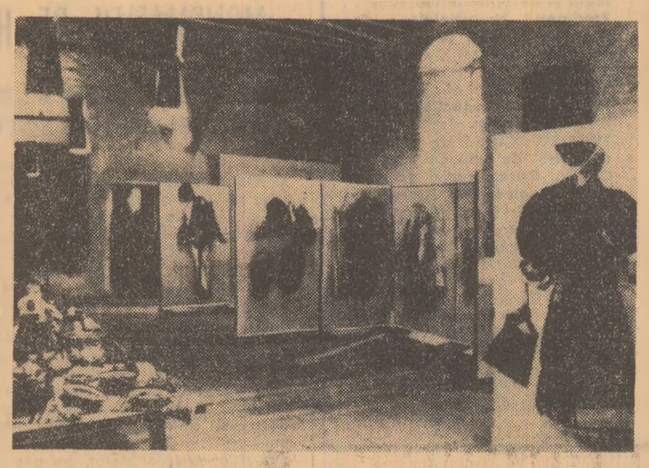

Imagine de la expoziţia de artă populară românească deschisă recent în oraşul finlandez Turku

AGENDĂ ECONOMICĂ

„U.R.S.S. dezvoltă relaţiile comerciale cu toate ţările"

„U.R.S.S. îşi dezvoltă cu succes relaţiile sale comerciale cu toate ţările" — a declarat preşedintele Prezidiului Consiliului Unional al Camerei de Comerţ a U.R.S.S., Mihail Nesterov. El a arătat că ţările socialiste ocupă locul principal în comerţul exterior al Uniunii Sovietice, lor revenindu-le peste două treimi din volumul total al schimburilor de mărfuri ale ţării. Vorbitorul a relevat, totodată, îmbunătăţirea relaţiilor comerciale ale U.R.S.S. cu ţările capitaliste şi a subliniat că la aceasta a contribuit şi activitatea camerelor de comerţ mixte, printre care comisiile sovieto-finlandeză, sovieto-britanică, italo-sovietică, franco-sovietică şi altele.

● Balanţa de plăţi a Japoniei a devenit la 31 decembrie 1966 excedentară. Excedentul de 299 milioane dolari înregistrat anul trecut de Japonia faţă de deficitul de 1 790 milioane dolari în anul precedent a fost înlesnit, subliniază cercurile economice din Tokio, de evoluţia favorabilă a exporturilor japoneze.

ITALIA

Creşterea exportului de automobile

Italia a exportat în 1966 circa 400 000 de automobile, sporind în felul acesta de patru ori exportul de automobile din 1957. În Republica Federală a Germaniei au fost exportate 109 213 automobile, în celelalte cinci ţări ale Pieţei comune — 222 667, în Statele Unite — 14 000.

● La Praga a fost încheiat un protocol referitor la schimbul de mărfuri dintre Cehoslovacia şi Turcia pe anii 1967—1968. Pe baza protocolului, Cehoslovacia va exporta diferite produse industriale şi va importa minereu şi unele produse alimentare.

● Ministrul economiei al Argentinei, Adalberto Krieger Vasena, a declarat că datoria externă a ţării este de 3 276 000 000 dolari. Această sumă echivalează valoarea exporturilor Argentinei pe doi ani.

Implicaţiile unui acord petrolier

Un acord petrolier a fost încheiat între E.R.A.P., grupul petrolier de stat francez, E.N.I., societate publică petrolieră italiană, şi grupul vest-german „Deminex", ce reuneşte cele cîteva societăţi petroliere din R.F.G. Semnatarii acordului cer ca filialele trusturilor petroliere americane instalate în ţările Pieţei comune să fie excluse de la ajutorul comunitar acordat de autorităţile C.E.E. societăţilor petroliere vest-europene.

● În principalele ţări membre ale Organizaţiei Statelor Americane se desfăşoară în prezent o mişcare în favoarea creării unui organism interamerican pentru promovarea importurilor de produse manufacturate. O propunere în acest sens a fost formulată de Salvador Dominguez, preşedintele Asociaţiei naţionale a importatorilor şi exportatorilor din Mexic. Dominguez a declarat că în urma unor întrevederi avute recent cu reprezentanţi ai cercurilor de afaceri din Argentina, Brazilia, Columbia, Chile, Ecuador, Peru şi Uruguay, s-a căzut de acord să se ceară constituirea unui asemenea organism la conferinţa şefilor de state din ţările membre ale O.S.A. ce va începe la 12 aprilie în Uruguay.

În Comitetul O.N.U. pentru decolonizare

NEW YORK 24 (Agerpres). — Comitetul special O.N.U. pentru decolonizare a adoptat o rezoluţie, prezentată de un grup de şase ţări afro-asiatice şi Iugoslavia, în problema acordării independenţei Insulelor Antigua, Dominica, Grenada, St. Kitts-Nevis-Anguilla, St. Lucia şi St. Vincent din Marea Caraibilor. În rezoluţie se arată că aceste teritorii nu au obţinut o independenţă reală prin noul lor statut de „state asociate la Marea Britanie" şi se cere aplicarea Declaraţiei din 1960 a Adunării Generale a O.N.U. privind acordarea independenţei ţărilor şi popoarelor coloniale.

ALGER

„Săptămîna filmului românesc"

ALGER 24. — Corespondentul Agerpres, C. Benga, transmite : În sala cinematografului „Colisée" din Alger a început joi „Săptămîna filmului românesc" prin prezentarea realizării lui Livu Ciulei „Pădurea spînzuraţilor". În zilele următoare vor fi prezentate filmele „Dragoste la zero grade", „Duminică la ora 6", „Faust XX", „Steaua fără nume" şi „Golgota". La 29 martie, festivalul se va încheia prin spectacolul de gală cu filmul „Neamul Şoimăreştilor".

La deschiderea Săptămînii filmului românesc au asistat reprezentanţi ai Centrului Naţional de Cinematografie din Algeria, membri ai corpului diplomatic, reprezentanţi ai vieţii culturale şi artistice din capitala Algeriei, ziarişti.

Întreaga presă algeriană consacră materiale realizărilor cinematografiei româneşti. Astfel „El Moudjahid" arată că „în ultimul timp se vorbeşte din ce în ce mai mult de cinematografia românească : cineaştii şi criticii care au asistat la festivalurile internaţionale, şi-au manifestat de nenumărate ori simpatia şi interesul faţă de progresele remarcabile înregistrate de această cinematografie în contextul larg al dezvoltării artelor în România". Presa consemnează că o serie de filme româneşti au obţinut distincţii importante la marile festivaluri internaţionale cum sînt cele de la Cannes, Veneţia, Moscova, Karlovy Vari şi Mar del Plata.

★

În holul cinematografului a fost deschisă o expoziţie de fotografii ce prezintă realizări ale ţării noastre în economie, cultură, artă. Expoziţia s-a bucurat de un viu interes din partea publicului.

UN NOU TEMERAR AL OCEANULUI

Pilotul american Hugo Vihlen, în vîrstă de 35 de ani, intenţionează să efectueze o traversare senzaţională a Atlanticului. El urmează să ridice ancora ambarcaţiunii sale de 1,82 metri lungime la 1 aprilie, de la Casablanca. Călătoria este prevăzută să dureze aproximativ 55 de zile, timp în care vor fi parcurse 4 150 mile. Ambarcaţiunea este construită din placaj de cinci centimetri grosime şi seamănă cu o cadă cu aripi. În cazul unor furtuni violente, ea poate fi acoperită ermetic cu o anvelopă din plexiglas prevăzută cu un sistem de aerisire. Vihlen, care nu va lua la bord decît provizii pentru două luni, echipament de salvare şi instrumentele de navigaţie strict necesare, se declară foarte optimist în ceea ce priveşte reuşita călătoriei sale.

DUPĂ REUNIUNEA MILITARĂ DE LA GUAM

ESCALADAREA RĂZBOIULUI ÎN VIETNAM CONTINUĂ

NEW YORK 24 (Agerpres). — Analizînd rezultatele reuniunii de la Guam, numeroşi comentatori şi personalităţi politice americane au ajuns la concluzia că cel mai important dintre acestea este continuarea escaladării războiului din Vietnam. În cadrul reuniunii de la Guam, subliniază agenţia U.P.I., atît generalul Westmoreland, comandantul trupelor americane staţionate pe teritoriul Vietnamului de sud, cît şi reprezentanţii regimului american. Sursa insistat, pe lîngă preşedintele Johnson, asupra necesităţii intensificării operaţiunilor militare în Vietnam. În ciuda dezminţirilor oficiale, scrie revista „Newsweek", generalul Westmoreland tinde să obţină sporirea efectivelor militare americane cu încă 100 000 de persoane peste nivelul prevăzut pentru anul în curs.

Pregătirile pentru o nouă etapă a escaladării au fost subliniate şi de consfătuirea, care a avut loc în urmă cu două zile la Casa Albă, unde preşedintele Johnson s-a întîlnit cu liderii fracţiunilor din Congres. Liderul minorităţii republicane din Senat, Everett Dirksen, a declarat, în cadrul unei conferinţe de presă că, după consfătuirea de la Casa Albă, şi-a întărit convingerea privind intenţiile guvernului american de a intensifica operaţiunile militare în Vietnamul de sud. Dirksen a spus că într-un viitor apropiat va avea loc totodată o intensificare a raidurilor americane asupra Vietnamului de nord. Aceasta o demonstrează şi recenta hotărîre a guvernului S.U.A. de a nu mai folosi pentru bombardamentele asupra R. D. Vietnam bazele militare din insula Guam, ci pe cele de pe teritoriul Tailandei.

Măsurile luate de guvernul american în vederea intensificării escaladării războiului din Vietnam infirmă declaraţiile oficiale privind aşa-zisele intenţii de pace ale S.U.A. Senatorul Percy a declarat că preşedintele Johnson, în mesajul adresat preşedintelui Ho Şi Min, pune condiţii de la bun început inacceptabile. De aceea, a spus el, este firesc că preşedintele R. D. Vietnam nu a acceptat să se aşeze la masa tratativelor, pînă cînd S.U.A. nu vor înceta bombardamentele asupra Vietnamului de nord.

Detergenţii în acţiune. Unul din vasele care au fost trimise pentru a arunca mii de litri de produse chimice asupra ţiţeiului ce pluteşte pe Canalul Mînecii în urma eşuării petrolierului „Torrey Canyon"

MADRID. Patru organizaţii sindicale ilegale din Spania : Uniunea generală a muncitorilor, Federaţia sindicală a muncitorilor, Uniunea sindicală muncitorească şi Uniunea muncitorilor sindicalişti au constituit Frontul sindical democratic. Într-un comunicat, dat publicităţii joi de fondatorii Frontului sindical democratic, se subliniază că acesta are misiunea de a coordona activitatea organizaţiilor membre, care îşi păstrează, totuşi, un program şi metode proprii de acţiune.

TOKIO. Romanul „Descult", operă a scriitorului Zaharia Stancu, a fost tipărit în limba japoneză de editura „Kobunsia". Romanul este tradus din limba română de Atsusi Naono şi prefaţat de criticul literar Kin Tatuju. „Descult" este prima lucrare de beletristică românească contemporană editată în Japonia.

BERLIN. La Potsdam s-au desfăşurat lucrările Conferinţei directorilor institutelor hidrometeorologice şi meteorologice din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.P.D. Coreeană, Republica Cuba, R. D. Germană, R. P. Polonă, Republica Socialistă România, R. P. Ungară şi Uniunea Sovietică. Participanţii au discutat probleme referitoare la stringerea legăturii dintre meteorologie şi producţie, folosirea metodelor moderne de prelucrare a datelor în meteorologie şi utilizarea staţiilor meteorologice automate.

KINSHASA. Preşedintele statului Congo (Kinshasa), Joseph Mobutu, aflat într-un turneu prin ţară, a declarat că în curînd parlamentul congolez va fi dizolvat. Viitorul organ suprem urmează să fie ales după adoptarea, prin referendum, a noii constituţii a ţării. Aceste măsuri, a arătat generalul Mobutu, sînt menite să „schimbe profund structura politică a ţării", potrivit orientării actuale a Congoului.

NEW YORK. Liderul partidului conservator britanic, Edward Heath, a ţinut o prelegere la Universitatea Harvard în cursul căreia a declarat că N.A.T.O. va fi înlocuit probabil în viitorul apropiat printr-un „sistem unificat de apărare vest-europeană". Ostilitatea vest-europeană faţă de dominaţia americană în N.A.T.O. şi teama ca americanii să nu atragă Europa Occidentală într-un război, vor duce în cele din urmă, a declarat Heath, la reducerea substanţială a influenţei americane. Creşterea autonomiei economice şi politice vest-europene, a subliniat el, va duce inevitabil la un sistem vest-european autonom şi independent.

SEUL. S-a anunţat oficial că alegerile prezidenţiale din Coreea de sud au fost fixate pentru data de 3 mai a.c.

GENEVA. Comisia Naţiunilor Unite pentru drepturile omului a încheiat joi lucrările celei de-a 23-a sesiuni.

DJIBOUTI. Marea majoritate a muncitorilor din Djibouti, capitala Somaliei Franceze, nu şi-au reluat activitatea astfel că portul continuă să rămînă în cea mai mare parte paralizat. Potrivit corespondentului special al agenţiei France Presse, Georges Herbouze, vineri, autorităţile militare şi poliţieneşti au efectuat razii în cursul cărora aproximativ 4 000 de persoane au fost chemate să-şi prezinte cărţile de identitate.

MOSCOVA. După cum transmite agenţia TASS, în U.R.S.S. a fost lansat la 24 martie satelitul artificial al Pămîntului „Cosmos-151". La bordul satelitului este instalată aparatură destinată continuării explorării spaţiului cosmic.

CARACI. La Dacca, capitala Pakistanului de răsărit, şi în regiunea înconjurătoare au declarat grevă 30 000 de muncitori din industria iutei. Greviştii cer majorarea salariilor, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi aprovizionarea muncitorilor cu orez şi pîine la preţuri accesibile.

OTTAWA. Primul ministru al Jamaicăi, Donald Sangster, a suferit joi o congestie cerebrală. El a fost transportat de urgenţă la un spital din Montreal (Canada). Starea bolnavului este gravă.

LIMA. Confederaţia ţăranilor din Peru a dat publicităţii o declaraţie în care demască tratamentul inuman la care sînt supuşi deţinuţii politici în închisorile peruviene.

LONDRA. Anglia intenţionează să achiziţioneze în Oceanul Indian insulele Farquhar, Desorches şi arhipelagul Chagos, pentru ca, împreună cu S.U.A., să amplaseze pe ele baze militare. După cum a declarat un purtător de cuvînt al Ministerului Apărării din Anglia, o delegaţie a acestui minister a purtat în acest scop negocieri cu posesorii insulelor în cauză.

TAŞKENT. În capitala Uzbekistanului a fost înregistrat vineri un cutremur de gradul 6—7 cu epicentrul situat sub vechiul centru al oraşului Taşkent.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti Piaţa „Scînteii". Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. Tiparul Combinatul Poligrafic Casa Scînteii